

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: седми

ФОНД ЧАСОВА	недељно	4
	годишње	144
ЦИЉ	Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
- Користи књижевне термине и појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим делима које чита, - Истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи, - Чита са разумевањем различите врсте	Књижевност	ЛЕКТИРА Лирика 1. Јован Дучић <i>Подне</i> 2. Милан Ракић <i>Божур</i> 3. Владислав Петковић Дис <i>Међу својима</i> 4. Милутин Бојић <i>Плава гробница</i> 5. Десанка Максимовић <i>Крвава бајка</i> 6. Стеван Раичковић	Програм наставе и учења Српског језика и књижевности чине три области: Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Књижевност – 54 часа, Језик – 52 часа, Језичка култура – 38 часова. Укупан фонд часова, на годишњем нивоу, износи 144 часа. Све три области програма наставе и учења се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима. Програм наставе и учења Српског језика и књижевности заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и

текстова и коментарише их, у складу са узрастом, - Разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста, - Разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму,, слободни и везани стих, рефрен, - Тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту, - Локализује књижевна дела из обавезног школског програма, - Разликује етапе драмске радње, - Разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта, - Разликује облике казивања (форме приповедања) - Идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме		<i>После кише</i> 7. Јован Јовановић Змај <i>Јутутунска јухахаха</i> 8. Рабиндранат Тагоре <i>Папирни бродови</i> 9. Вислава Шимборска <i>Облаци</i> Епика 1. Народна бајка (једна по избору) <i>Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован</i> 2. Стефан Митров Љубиша <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак) 3. Радоје Домановић <i>Вођа</i> (одломак) 4. Петар Кочић <i>Кроз међаву</i> 5. Иво Андрић <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак) 6. Данило Киш <i>Прича о печуркама / Еолска харфа</i> 7. Алфонс Доде <i>Последњи час / Владимир Набоков Лош дан</i> 8. <i>Дневник Ане Франк</i> (одломак)	продубљује кроз све три предметне области овог предмета. Окосницу програма књижевности чине текстови из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима – <i>лирика, епика, драма</i> и обogaћена избором нефикционалних, научнопопуларних и информативних текстова. Избор дела је у највећој мери заснован на принципу прилагођености узрасту. Уз текстове које је потребно обрадити на часу дат је и списак домаће лектире. Циљ обраде дела у оквиру домаће лектире је формирање, развијање или неговање читалачких навика код ученика. Обимнија дела ученици могу читати преко распуста, чиме се подстиче развијање континуиране навике читања. Уз обавезни списак дела за обраду додат је допунски избор текстова. Изборни део допушта наставнику већу креативност у достизању исхода. Уз доминантан корпус текстова канонских писаца којим се утиче на формирање естетског укуса ученика, изграђује и богати свест о природи националне књижевности (и вредностима класика светске књижевности), али и културном и националном идентитету. Циљ увођења савремених књижевних дела која још нису постала део канона јесте да се по својој мотивској или тематској сродности вежу за постојеће теме и мотиве у оквиру наставног програма и да се таквим примерима покаже како и савремени писци промишљају епску народну традицију или теме пријатељства, етичности, развијају имагинацију и емпатију, чиме ће се богатити вертикално читалачко искуство ученика и осавременили приступ настави. Преко извесног броја књижевних дела савремених писаца, ученици ће бити у прилици да критички самеравају поезику њихових дела са канонским вредностима. Избор дела омогућава примену компаративног приступа

њихову функцију, - Анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста, - Уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошкоим, друштвеним и етичким, - Разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела, - Критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образлаже свој став, - Доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста, - Препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, - Размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова, - Препоручи књижевно дело уз кратко образложење, - Упореди књижевно и филмско дело настало		9. Ефраим Кишон <i>Код куће је најгоре</i> (једна прича по избору) 10. Афоризми (Душан Радовић и други) Драма 1. Бранислав Нушић <i>Власт</i> (одломак) 2. Вида Огњеновић <i>Кањош</i> <i>Мацедоновић</i> (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) Научнопопуларни и информативни текстови Обавезна дела 1. Михајло Пупин <i>Са паињака до научењака</i> (одломак) 2. Јелена Димитријевић <i>Седам мора и три океана</i> (одломак) / Милош Црњански <i>Наша небеса</i> („Крф, плава гробница“ – одломак) Једно дело по избору 1. Јован Цвијић <i>Охридско језеро</i> (одломак) / Пеђа Милосављевић	проучавању литерарног стваралаштва, уз одабир различитих нивоа обраде: интерпретације, приказа или осврта. Разлике у укупној уметничкој и информативној вредности појединих текстова утичу на одговарајућа методичка решења (прилагођавање читања врсти текста, опсег тумачења текста у зависности од сложености његове структуре, повезивање и груписање са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа и језичке културе и сл.). Текстови из допунског дела програма треба да послуже наставнику и при обради наставних јединица из граматике, као и за обраду и утврђивање садржаја из језичке културе. Дела која неће обрађивати наставник треба да препоручи ученицима за читање у слободно време. Нови програм заснован је на уочавању природе и улоге књижевног дела, као и уочавању разлике књижевних и некњижевних текстова, односно њиховој већој корелативности. Ученици треба да буду оспособљени да разликују особености књижевног текста (конотативност, књижевни поступци, сликовитост, ритмичност и сл.) у односу на денотативност, информативност и казивање засновано на чињеницама и подацима у различитим видовима некњижевних текстова. Корелативност је омогућена адекватним комбиновањем обавезних и изборних дела. Исти текст може се повезивати са другима на различите начине, према различитим мотивима или тону приповедања, у склопу пројектне наставе, која се базира на исходима, а не на садржајима учења. Предложени обавезни, књижевни, научнопопуларни и информативни текстови и садржај обавезне домаће лектире, као и примери из допунског избора, приликом осмишљавања годишњег плана рада, а потом и при обликовању оријентационих, месечних планова рада,

по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст, - Разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом, - Одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима, - Уочи делове именичке синтагме, - Разликује грамтички и логички субјекат, - Разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да, - Препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама, - Идентификује врсте зависних реченица, - Искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом, - Примени основна правила конгруенције у реченици,		<i>Потера за пејзажима</i> 2. Светлана Велмар Јанковић <i>Српски Београд деспота Стефана Лазаревића (Капија Балкана)</i> 3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима од значаја 4. Избор из енциклопедија и часописа за децу Домаћа лектира 1. Епске народне песме покосовског тематског круга (<i>Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакишића</i> и песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (<i>Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство</i>	могу се тематски повезивати. Поред тога, неопходно је успоставити и уравнотежену дистрибуцију наставних јединица везаних за све подобласти предмета, функционално повезати садржаје из језика и књижевности (где год је то могуће) и оставити довољно часова за утврђивање и систематизацију градива. Са списка допунског избора наставник бира она дела која ће, уз обавезни део лектире, чинити тематско-мотивске целине. Наставник може груписати и повезивати по сродности дела из обавезног и допунског програма на много начина. Књижевна дела која су доживела позоришно извођење или екранизацију могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и позоришне/филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза ,чиме ученици могу доћи до закључка о природи различитих медија и развијати своју медијску писменост. Ученици се могу упутити и на филмове са тематиком сличном прочитаним књижевним текстовима и додатно повезати обраду једне тематско-мотивске целине. Кроз упоредну анализу филма и књижевног дела, ученици треба да разумеју да је филм независно уметничко остварење а не препичавање књиге, односно да је књига само предлошак за ново, оригинално уметничко дело. Предвиђени часови у оквиру подобласти <i>Језичка култура</i> у одређеном обиму изједначени су са часовима утврђивања садржаја из подобласти <i>Књижевност</i>, што доприноси функционалном повезивању наставног градива. Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: са појмом дечји часопис или енциклопедија за децу упознати се на конкретном тексту из часописа / енциклопедије по избору. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да

- Доследно примени правописну норму, - Разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат, - Говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму, - Разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила, - Састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа, - Напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице, - Користи технички и сугестивни опис у изражавању, - Препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу, - Пронађе потребне информације у нелинеарном тексту, - Напише електронску поруку (имејл, СМС) поштујући нормативна правила, - Примени различите стратегије читања		<i>Јанковић Стојана)</i> 3. <i>Свети Сава у књижевности:</i> - одломак из <i>Житија Светог Симеона</i> (о опроштају оца од сина) - избор из народних прича и предања (на пример, <i>Свети Сава и ђаво</i>, легенде о Светом Сави) - избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић <i>Прича о Светом Сави</i>) 4. Мирослав Антић <i>Плави чуперак и Шашава</i> књига (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери <i>Мали Принц</i>; Момо Капор <i>Мали Принц</i> 6. Јован Стерија Поповић <i>Покондирена тиква</i> 7. Душан Ковачевић <i>Свемирски змај</i>	наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник треба да познаје садржаје других предмета који се обрађују у петом, шестом и седмом разреду основне школе, који корелирају с предметом Српски језик и књижевност. Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. Поређење књижевног и научнопопуларног текста о истој теми омогућава ученику да лакше уочи ту врсту разлике. У седмом разреду уводе се и неки гранични, нефикционални жанрови: дневник, путопис и аутобиографија, па ученици треба да разумеју како се и у текстовима који почивају на стварносном искуству примењују књижевни поступци. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Обрада књижевног дела пожељно је да буде проткана решавањем <i>проблемских питања</i> која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Многи текстови, а поготову одломци из дела, у наставном поступку захтевају умесну <i>локализацију</i>, често и вишеструку. Ситуирање текста у временске, просторне и друштвено-историјске оквири, као и обавештења о битним садржајима који претходе одломку – све су то услови

(информативно, доживљајно, истраживачко и сл.), - Састави текст репортажног типа (искусствен или фикционални), - Правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литератури и медијским текстовима намењеним младима.		8. Дејан Алексић <i>Ципела на крају света</i> / Игор Коларов <i>Дванаесто море</i> Допунски избор лектуре (бирати 3 дела) 1. Милорад Павић <i>Руски хрт</i> (одломак) 2. Тургенев <i>Шума и степа</i> 3. Антон Павлович Чехов <i>Чиновникова смрт</i> 4. Јанко Веселиновић <i>Хајдук Станко</i> (одломак из првог дела романа) 5. Гордана Малетић <i>Катарке Београда</i> (прича <i>Зебња</i> и друге) 6. Урош Петровић <i>Загонетне приче</i> 7. Александар Манић <i>У свитање света</i> 8. Јасминка Петровић <i>Лето кад сам научила да летим</i> 9. Градимир Стојковић <i>Хајдук у Београду</i> 10. Корнелија Функе <i>Срце од мастила</i> 11. Душица	без којих се у бројним случајевима текст не може интензивно доживети и правилно схватити. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста (и то експлицитно и имплицитно садржане информације) и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, с посебном пажњом на заузимање различитих позиција у односу на текст и уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста. Ученике у овом узрасту треба подстицати да актуелизују свет књижевног дела, односно да га доведу у везу са сопственим искуством, размишљањима и светом у којем живе (посебно у вези са рефлексивним песмама и сатиричним делима). У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени сви појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима, али се очекује ће се наставник наклонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Обновљање и повезивање књижевних термина и појмова обрађиваних у претходним разредима са новим делима која се обрађују у овом разреду је обавезно. У погледу разумевања лирских књижевних дела на постојеће знање о врстама стихова, строфа и

		Лукић <i>Земља је у квару</i> (избор) 12. Гордана Брајовић из збирке песама <i>Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)</i> 13. Душан Поп Ђурђев <i>Лет лионског Икара</i> Књижевни термини и појмови Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средстава: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија, сатира.	риме надовезују се појмови цезуре и опкорачења, уочавање разлике између везаног и слободног стиха, и песме у стиху и прози. Обнављају се и проширују знања о родољубивој поезији, савладава се смисао социјалних мотива у предложеним песмама или причама, усвајају се нове врсте лирских песама (рефлексивна и сатирична). Знање о стилским фигурама допуњава се контрастом, хиперболом, метафором, алегоријом, словенском антитезом, асонанцом и алитерацијом. Постојећа знања о елементима епског дела (појам мотива, разлика фабуле и сижеа), о композицији и облицима казивања / приповедања благо се усложњавају и продубљују (увођење појмова о статичким и динамичким мотивима, о епизоди, унутрашњем монологу, разликовање хронолошког и ретроспективног приповедања). Знање о народној епизи проширује се увођењем легендарне приче и етиолошких и културно-историјских предања (која не треба термилошки именовати, због тога су само описно назначена у програму). У претходним разредима ученик је подстицан да уочава смисао смешног и хумористичног на примерима из лектире и да разликује хумористички, дитирамбски и елегични тон у певању/приповедању/драмској радњи. Та умења треба продубити уочавањем разлика између хумористичког, иронијског и сатиричног тона у певању / приповедању и довођењем основног тона певања / приповедања у везу са идејним слојем текста. Такође, пошто овладају појмом мотивације, ученици треба да развију способност разликовања реалистичке и натприродне мотивације (и њених различитих видова: чудесне мотивације у народној бајци, фантастике и научне фантастике у уметничкој књижевности) на одабраним примерима из лектире. Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се

		Врсте карактеризације књижевног дела. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места, ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња: етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.	потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност. Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици буду у стању да начине различите врсте карактеризације ликова: откривају што више особина, осећања и душевних стања књижевних ликова (према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким), да изражавају своје ставове о њиховим поступцима и да покушају да их сагледају из различитих перспектива. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности, већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. Осим доживљајног читања ученике све више треба усмеравати на истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.
	Језик	Граматика	Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал, трпни глаголски придев, глаголски прилог садашњи и глаголски прилог прошли. Подела У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању. Када се у садржајима програма наводе наставне јединице које су ученици већ обрађивали у претходним

		глаголских облика на прсте и сложене и на личне (времена и начине) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагме: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју,	разредима, подразумева се да се степен усвојености и способност примене раније обрађеног градива проверава, а понављање и увежбавање на новим примерима претходи обради нових садржаја, чиме се обезбеђује континуитет рада и систематичност у повезивању новог градива са постојећим знањима. Граматика Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. На овај начин се код ученика развија и свест о важности културе говора, која је неопходна за свакодневни живот као део опште културе, а не само као део наставног програма. Настава морфологије подразумева заокруживање знања о грађењу глаголских облика. Као нови садржаји усвајају се: грађење и значење футура II, императива и потенцијала; трпног глаголског придева, глаголског прилога садашњег и глаголског прилога прошлог. Неопходно је повезати нове садржаје са градивом обрађеним у претходним разредима, па прегледом свих обрађених глаголских облика направити синтезу и поделити све глаголске облике најпре на личне и неличне, а потом личне глаголске облике на времена и начине. Такође, потребно је указати и на поделу свих глаголских облика на прсте и сложене. Посебно треба обратити пажњу на футур I као сложени глаголски

			предлошко-падежном конструкцијом, синатагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови.	облик, који се само због правописног решења јавља у облику једне речи. Футур II треба првенствено сврставати у начине, али треба напоменути да се њиме могу изразити и временска значења (о чему ће више учити у средњој школи). Употребу трпног глаголског придева треба објаснити најтипичнијим примерима пасивних конструкција. Систематизовати поделу врста речи усвајањем нових садржаја: везника, речци и узвика. Настава синтаксе подразумева увођење појма синтагме и уочавање главног и зависног члана у оквиру ње. На јасним и неспорним примерима ученици кроз вежбања уочавају главни и зависни члан, као и врсту синтагме. Уводи се атрибут и то као синтагматски, а не реченични члан. Важно је указати на то које врсте речи се јављају у оквиру атрибута. У ранијим разредима обрађен је граматички субјекат, а сада се уводи и појам логичког субјекта. Неопходно је повезивање са раније обрађеним градивом и на примерима показати разлику између граматичког и логичког субјекта. Прости глаголски предикат је усвојен у ранијим разредима, а сада се уводи и сложени глаголски предикат. Потребно је да ученици уоче разлику између сложеног предиката и зависних реченица са везником <i>да</i>. Уводи се појам комуникативне и предикатске реченице. Мора се указати на надређени појам (комуникативна реченица) и показати однос ова два типа реченица (једна комуникативна реченица може садржати више предикатских реченица). У оквиру напоредних односа међу независним реченицама и реченичним члановима обрађују се само саставни, раставни и супротни однос. Усвајају се основни типови зависних реченица у једноставним примерима, а то се повезује са морфолошким знањима о везницима, с једне стране, а с друге са правописним решењима у вези са запетом. Нови садржаји из синтаксе могу да се систематизују и исказивањем реченичних чланова речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и
	Прав опис		Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интрепункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.	
	Ортое пија		Дугоузлазни и дугосилазни акценат.	

реченицом. Потребно је указати на разлику између синтагме и предлошко-падежне конструкције. Уводи се појам конгруенције који се илуструје једноставним примерима. На овом нивоу само се уводи појам, а типови конгруенције и друга сложена питања остају за обраду у средњој школи.

Правопис

Садржаје из правописа неопходно је повезивати са одговарајућим темама и на часовима граматике и на часовима књижевности. На пример, када се обрађује грађење глаголских облика, треба обрадити и правописна решења у вези са писањем глаголских облика. То подразумева и обнављање наученог и усвајање нових садржаја (нпр. писање негације уз глаголе, писање облика у футуру I, облици помоћног глагола у потенцијалу, облици императива и сл.). У вези са усвајањем типова реченица неопходно је обрадити интерпункцију, првенствено, запету као најважнији интерпункцијски знак. Потребно је јасно навести правила када се запета мора писати, а када је запета необавезни знак или одлика стила. Повезивање садржаја из граматике и књижевности врши се анализирањем употребе запете у издвојеним реченицама и уочавањем употребе запете у књижевним делима. У основним цртама потребно је указати на специфичност књижевноуметничког стила, где се понекад, као резултат пишчеве креативности, намерно не примењују правописна правила (нарочито у поезији). Комбиновање правописних знакова усваја се још у млађим разредима у вези са управним говором, али се сада указује на остале типове комбиновања правописних знакова, пре свега на употребу запете иза скраћеница и редних бројева. Писање скраћеница односи се на обнављање наученог у вези са скраћеницама, али и на проширивање типова скраћеница које се наводе у важећем правопису.

Правописна правила се усвајају путем систематских

				вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у SMS комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак <i>Правописа</i> на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Ортоепија Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике, али и на часовима из књижевности. На овом нивоу ученици треба да уоче разлику између дугосилазног и дугоузлазног акцента и да правилно обележе ове акценте у типичним случајевима. Уколико за то постоје могућности, наставник би требало да пушта снимке правилног изговора и указује на разлике у изговору. Ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијалекатске акцентуације.
	Језичка култура	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред	Један од основних задатака наставе језичке културе односи се на усавршавање језичкоизражајних средстава код ученика, а њен крајњи циљ је да ученици буду оспособљени за успостављање квалитетне и сврсисходне комуникације. Иако је област језичке културе програмски конституисана као посебно подручје, предвиђено је да се у целокупној настави српског језика и књижевности повезује са другим двама областима: са књижевношћу и са језиком. Област <i>Језичка култура</i> обухвата усмено и писмено изражавање.	

	задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима	Притом, једнаку пажњу би требало посветити усменом и писаном изражавању. На овом узрасту требало би разматрати специфичности два функционална стила: књижевноуметничког и публицистичког. Ученике би требало подстицати да у задатом наменски креираном мешовитом тексту проналазе и разврставају реченице с обзиром на то да ли припадају књижевноуметничком или публицистичком стилу. Потом, да пронађу реченицу написану публицистичким стилем у тексту који је написан књижевноуметничким стилем и обрнуто. Требало би да објасне сличности и разлике између ова два функционална стила, да препознају и образложе елементе оба стила у адекватно одабраним текстовима, развијајући способност разумевања њихових особености. Кохерентност представља значајно обележје текстуалне структуре и упућује на континуални карактер неког текста. Стога би у настави језичке културе требало оспособљавати ученике да у усменој и писменој форми конципирају саставе према смерницама које ће им бити задате. На пример, требало би да састављају логички смислене текстове на основу задатих речи уз обавезну употребу ових речи; да састављају текстове чија ће дужина бити ограничена (ограничен број речи); да у тексту који састављају употребљавају искључиво одређене граматичке моделе или одређену лексику. Такође, требало би их подстицати да осмисле више различитих почетака текста на исту задату тему или да осмисле више различитих завршетака наменски припремљеног и према захтеву прилагођеног недовршеног текста; да мењају крај литерарног предлошка; да успостављају нарушен хронолошки или смислени поредак у задатом тексту и слично. Веома важна компетенција – која се налази у основи виших нивоа разумевања текста, јесте вештина

		променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.	аргументације. Имајући у виду да развој аргументованог мишљења има значајну улогу у образовању јер може позитивно да утиче на усвајање знања, током наставе језичке културе требало би проверавати у којој мери су ученици у стању да разумеју аргументативне текстове. Требало би подстицати ученике да аргументовано образлажу свој став везан за проблемску ситуацију у књижевном делу; да аргументовано образлажу свој експлицитно изнети став о неком, за њих, значајном питању; да у низу образложења неког/нечијег става издвајају аргументе којима је тај став образложен и одбацују делове текста који нису повезани са аргументацијом; да аргументима искажу зашто се не слаже са аргументима других. Такође, требало би их оспособити да тумаче поступке јунака у књижевном делу, позивајући се на аргументе који проистичу из текста. Један од основних облика усменог и писменог изражавања – описивање, представља темељан програмски садржај за усавршавање и неговање ваљане језичке културе ученика. На овом узрасту ученици би требало да користе обе врсте описа: технички и сугестивни, односно требало би их оспособити да описују одређени предмет, појам или биће, најпре објективно (технички опис), а потом изражавајући сопствене утиске (сугестивни опис). Такође, требало би их подстицати да смишљају паралелно обе врсте описа истог предмета описивања; да проналазе елементе оба описа у мешовитом тексту; да открију „уљеза”; да препознају ситуације у којима би требало употребити једну или другу врсту описа и да образложе своје мишљење; да на основу готовог техничког и сугестивног описа уочавају одлике једног и другог начина описивања. Једна од форми изражавања која је у функцији оспособљавања ученика да свој језички израз унапреде,

			обогате и прилагоде одређеној комуникативној ситуацији може бити и репортажа. Ученике би требало упутити у основне карактеристике овог новинарског жанра како би могли да напишу састав репортажног типа. Током наставе језичке културе на овом узрасту требало би указати ученицима и на методе приказивања извора и идеја, као и додатних појашњења која се користе у тексту. Требало би их подстицати да објашњавају разлоге и функције цитирања; да тумаче проблемске ситуације уочене у књижевним и другим текстовима помоћу цитата; да тумаче значај и смисао употребљене фусноте на задатом примеру; да разликују цитате и парафразе у задатим примерима. Такође, требало би има указати на правила која се тичу писања експонираних бројева којима се означавају фусноте на крају реченице. Оспособљавање ученика за успешно читање, коришћење и разумевање нелинеарног текста један је од задатака наставе језичке културе на овом узрасту. Ученици би требало да направе једноставне табеле на основу задатог текста који садржи податке погодне за табеларни приказ; да читају податке из табеле и тумаче их; да праве једноставне дијаграме на основу задатих података, као и да тумаче податке из једноставнијих дијаграма и да изводе закључке на основу тих података. Требало би да смештају садржаје погодних граматичких јединица у табеларне приказе и да на основу података из нелинеарног текста саставе линеарни текст и друго. Имајући у виду утицај медијских технологија на језик, током наставе језичке културе требало би подстицати ученике да примењују експлицитну норму и када комуницирају посредством савремених информационо-комуникационих технологија. Ученике би требало подстицати, на пример, да анализирају имејл/SMS поруке, уочавајући у њима огрешења о нормативна правила, да претварају имејл/SMS поруке у којима нису

			испоштована нормативна правила у оне у којима ће бити поштована, као и да на основу краћих задатих текстова пишу имејл или SMS поруку. Примењивање различитих стратегија читања повезано је са разумевањем прочитаног и са успешним читањем текста. Стога би у настави језичке културе требало подстицати ученике да уочавају разлике у функцији и квалитету различитих типова читања; да дефинишу ситуације у којима би требало употребити неку стратегију читања; да вежбају да брзо, временски ограничено пронађу информације у задатом тексту; да тумаче доживљај прочитаног текста; да разликују чињенице од коментара у склопу истраживачког читања; да аргументовано образлажу читалачки доживљај. Да би говорна вежба у потпуности остварила своју улогу у настави језичке културе, потребно је да буде прецизно испланирана, ваљано припремљена и детаљно организована. Кроз говорне вежбе треба указивати и на основне особине правилног и доброг говора, као и на најчешћа огрешења као што су употреба поштапалица, непримерене лексике и сл. На овом узрасту најпогодније могу бити следеће говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе представљају најбољи начин да се правописна правила науче, провере, као и да се уочени недостаци отклоне. На овом узрасту најбоље је примењивати и просте и сложене правописне вежбе које су погодне за савлађивање како само једног правописног правила из једне правописне области, тако и више правописних правила из неколико правописних области. Адекватне могу бити следеће правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Врсте језичких вежби потребно је одабрати према

			интересовањима ученика или у контексту наставног садржаја. То могу бити: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина. Применом језичких вежби код ученика се ствара навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу (у зависности од комуникативне ситуације) и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику, са нарочитим нагласком на фразеологизме и устаљене изразе. У сваком полугодишту раде се по два писмена задатка (укупно четири годишње). Препоручује се да се ради осам домаћих задатака (писаних састава).

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1 ЈЕЗИК	8	7	7	8	7	0	7	11	4	3	27	35	62
2 КЊИЖЕВНОСТ	8	6	5	6	5	5	7	5	5	4	50	6	56
3 ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1	5	2	4	0	2	4	1	3	4	0	26	26
УКУПНО	17	18	14	18	12	7	18	17	12	11	77	67	144

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ЈЕЗИК

- CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)
- CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
- CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
- CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме
- CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
- CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима
- CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

КЊИЖЕВНОСТ

- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела
- CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)
- CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму
- CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)
- CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог
- CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)
- CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...
- CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*
- CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*
- CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања
- CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
- CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
- CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)
- CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог,

дијалог

CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела

CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*

CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива

CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту

CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу

CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту

CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе

CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело

CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави*

ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), нарација (приповедање), аргументација, пропаганда*

CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста

CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

CJ. 1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: "летимично читање" (ради брзог налажења одређених информација); читање "с оловком у руци" (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*

CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту

CJ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

CJ. 1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)

CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста

CJ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу
CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад наставника обухвата планирање, остваривање и праћење и вредновање. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Наставник укључује ученике у наставни процес, оцењује и саветује ученике како да поспеше процес учења.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Слуша, разговара, дискутује, излаже, предлаже, објашњава, закључује, тумачи, интерпретира, ради индивидуалну, у групи или пару, изражава своје утиске о одређеној теми, уобличава и изражава запажања и мишљења, повезује раније стечена знања са новим, повезује градиво српског језика и књижевности са градивом других предмета и стварним животом, глуми, рецитије, црта, пише, чита (истраживачки, са оловком у руци, у себи, гласно...), самостално се служи литературом, проналази податке на интернету, помаже друговима.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученичких активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Упућивање на додатне садржаје са интернета, других издавача, додатни рад наставника са учеником, помоћ слабијим ученицима, учествује на конкурсима, такмичењима из језика, књижевности и рецитовања.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Свако дете има право на образовање и мора му се пружити шанса да постигне и одржи прихватљив ниво учења који омогућује друштвену укљученост, напредовање, осамостаљивање и самопоштовање. Ученицима са оваквим потребама биће омогућено да активно буду укључени у процес основног образовања, радиће се на савладавању садржаја у складу са могућностима и потребама ученика, биће израђен индивидуални програм за сваког ученика у коме ће бити узети у обзир области које ученик треба да савлада. У прављењу оваког програма биће укључени поред наставника српског језика и други наставници, Тим за инклузивно образовање, други ученици, родитељи и сви који могу допринети да резултати буду што ефикаснији.

Прилагођавање наставних садржаја српског језика и књижевности ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области српског језика и књижевности, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат. Додатни рад се организује у току целе школске године са по једним часом недељно. Заснован је на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања из овог предмета. Организује се као индивидуализован рад (са појединим ученицима) или као групни и тада су групе флексибилне (могу се мењати). Ученици се самостално опредељују за додатни рад из српског језика. Наставник прати и евидентира развој и напредовање ученика, а заступљене су теме из књижевности, језичке културе и граматике, опет према афинитетима ђака.

Циљеви: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе.

Задаци:

- уочавање даровитих ученика који брже напредују,
- организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика),
- извођење додатне наставе,
- праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.

У зависности од потребе обнављања градива претходних разреда, као и степена усвојености појединих лекција, доћи ће до измене у реализацији часова додатне наставе.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Ученицима којима је потребна додатна подршка у учењу, програмом допунске наставе помоћи ће се усвајање једноставнијих и мање захтевних садржаја из српског језика, како би у потпуности развили своје способности.

Циљеви:

Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја српског језика и књижевности ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

Задаци:

- уочавање ученика који имају тешкоћа у свладавању одређених садржаја из српског језика и књижевности,
- организација допунског рада према индивидуалним потребама,
- извођење допунске наставе,
- праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.

Сама реализација зависи од потребе за допунским усвајањем појединих наставних јединица.

План рада Драмско-рецитаторске секције

За ученике од петог до осмог разреда

септембар/октобар

1. Упознавање ученика са планом и програмом драмско-рецитаторске секције;избор текстова за Дечију недељу.
2. Увежбавање изражајног читања изабраних текстова.
3. Увежбавање научених текстова и кретања по сцени.
4. Избор костима и сценографије.
5. Извођење у оквиру Дечије недеље.

новембар/децембар

1. Избор текстова за крај 1.полугодишта и за Светог Саву(драматизација текстова-упуства).
2. Увежбавање изражајног читања изабраних текстова рецитатора.
3. Увежбавање драмских текстова.
4. Увежбавање рецитација.
5. Увежбавање глуме.

6. Увежбавање драмских текстова са музиком.
7. Избор костима и сценографије.
8. Извођење програма за крај 1.полугодишта.

јануар/фебруар/март

1. Увежбавање рецитација и драмских текстова у комбинацијиса певачким тачкама и музиком.
2. Увежбавање глуме, припремање сценографије и костима.
3. Извођење представе за Светог Саву.
4. Избор текстова за општинско такмичење рецитатора.
5. Увежбавање изражајног читања.
6. Увежбавање рецитовања.
7. Школско такмичење рецитатора.
8. Припреме за општинско такмичење рецитатора.
9. Општинско такмичење рецитатора.

април/мај/јун

1. Избор текстова за крај школске године.
2. Драматизовање текстова из школске лектире.
3. Изражајно читање текстова.
4. Увежбавање извођења драмских текстова.
5. Увежбавање извођења у комбинацији са музиком и певањем.
6. Увежбавање кретања по сцени.
7. Припремање сценографије,костимографије,шминке...
8. Извођење програма.

Носиоци активности су већина ученика петог, шестог, седмог и осмог разреда са којима се заједно бирају текстови,који се анализирају,драматизују,увежбавају за рецитовање или драмско извођење.Ученици се пријављују сами на почетку школске године или се накнадно прикључују у току школске године.Циљеви секције су стицање и богаћење знања, развијање љубави према књижевности и језику,култури,обичајима,традицији,историји,музици нашег народа, као и других народа,кроз креативно обликовање садржаја из редовне наставе и садржаја који су предмети интересовања ученика.Планиране активности ученика биће остварене у оквиру школских културноуметничких приредби и на такмичењу рецитатора као и на гостовањима. ако се за то укаже прилика.Узимајући у обзир велико

интересовање ученика за овај вид активности, очекује се да садржаји укључени у овакав вид наставе допринесу остваривању квалитетнијег образовања и повезивања садржаја из српског језика и књижевности и других предмета.

Предмет: : Енглески језик

Разред: 7

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљчења Страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	

Област / тема	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Садржаји програма	Начини и поступци за остваривање програма
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/ давање основних информација о себи и другима	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне	<i>Hi Sophie, how are you/ have you been? Fine!/ Pretty good!/Great!/ Never been better!/Not bad!/As usual./A little busy actually!/I've been busy studying, how about you?/Thanks for asking, and you?</i> <i>It was nice meeting you. It was nice/a pleasure meeting you as well/too./You as well/too./I hope to see you again./I look forward to meeting/seeing you again. Say hello/hi to your family.</i> <i>Is Dorian your first name? No, it's my middle name. My first name is David. What's your first/middle/last name/family name/surname?</i> <i>I was named after my great-grandfather, who was Russian. Who were you named after? My godparents chose this name for me.</i>	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским

	природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	<i>I grew up/was raised in Serbia, but my parents moved to Australia when I was ten. My paternal grandparents are still alive, but my maternal grandparents died when I was a child.</i> <i>These are my classmates, Vasilije and Neda; we've been friends for years. We belong to the the Drama Club, and we meet once a week/every Thursday afternoon. Which school club do you belong to?</i> <i>Who's that girl on the right/left – the one in the leather jacket and plain T-shirt? The picture was taken a few years ago, but it must be Elena, a girl from my class. She plays the guitar in the school orchestra. What instrument do you play?</i> <i>Luka and I go to the same school, but we aren't in the same class. We get on/along very well, although we don't always agree about everything. He doesn't live in my street; however, he lives very close to me, just round the corner. Who do you get on/along (well) in your class/school/family?</i> <i>Phillip's quite brainy, and he's really good with computers, but he's been really bad-tempered since his parents got divorced. Who has he lived with since then?</i> <i>The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи</i> <i>The Past Simple Tense глагола to be и осталих глагола (правилних и неправилних)</i> <i>The Past Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Tense учесталијих глагола (правилних и неправилних)</i> <i>Питања са Who/What/Which/Where/When/Why...</i> <i>Питања са препозиционим глаголима</i> <i>Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима (go to school/by car/on foot...), са</i>	активностима, друштвеним улогама и сл.).

		основним географским појмовима(називима улица, градова, држава...) Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i>) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе.	
Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	<i>What's he/she like? He's smart and confident, but he's slightly irresponsible at times. What does he/she look like? She's of medium height/build and she's got medium length straight/wavy/curly hair. She usually wears sporty clothes – she must love sports!</i> <i>My sister's too young to take the driving test. My brother isn't tall enough to play basketball.</i> <i>Fast food is unhealthy, isn't it? These potatoes are too salty, aren't they?</i> <i>Our results look great compared to theirs. We can't be worse than them.</i> <i>The lamp is broken! The news is fascinating/unbelievable.</i> <i>What an enormous fish! What a lovely drawing! What lovely weather! How interesting/boring!</i> <i>You can see/There's a church in the middle/in the background/in front of the picture.</i> <i>I didn't enjoy the amusement park – it was too scary!</i> <i>It was -10 degrees on the mountain – it was freezing cold and</i>	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра.

snowy.

It rained/ snowed more heavily than last night.

What's the title of the book/film? It's a novel/film entitled...

Serbia is situated at the crossroads of Central and Southeast Europe. Belgrade is located at the confluence of the Danube and Sava Rivers.

The United Kingdom consists of four countries: England, Wales, Scotland and Northern Ireland.

The UK national anthem is called "God Save the Queen", while the US national anthem is called "The Star Spangled Banner". What's Serbian national anthem called? It's "God of Justice".

What is/are the most endangered animal species in the world?

What is/are the most popular teen TV series in your country?

In Serbian tradition godparents are usually given the responsibility for naming a newborn child.

The Present Simple Tense u The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, The Past Simple Tense u The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости

Поређење прилога

Придеви са наставцима –ed и –ing

Too (adjective) to... / (not) enough (adjective) to...

Творба и употреба прилога за начин (beautifully, quickly, happily, well, badly, fast, hard...)

Употреба одређеног члана код поређења придева/прилога

Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река...)

		<i>Релативне заменице who, which, that, whose, where...</i> <i>Неодређене заменице (somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...).</i> <i>Питања са What...like, How, Why...</i> <i>Негативни префикси in-, im-, ir-...</i> <i>Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...)</i> <i>Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple)</i> <i>What (a/an) + adjective + noun</i> <i>Question tags</i> <i>(Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)</i>	
Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;	Have a slice of bread! Help yourself/yourselves to the sandwiches! Less/More, please! He should cut down on sweets, shouldn't he? If you experience any form of bullying, you should immediately report it to the teachers. What should/shall I do if my Facebook account gets hacked? Are we meeting Pavle and Dorotea in front of the cinema? Let's go sightseeing, shall we? We'll play in the garden if the weather gets better, won't we? I'm on the team, aren't I?	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора;

		I'll keep my fingers crossed for you! Why don't we download some music from the Internet? Let me show you. It's lesson/break/quiz time! The game is over! They asked me to join their <i>team</i>. <i>The doctor told me to stay in bed and drink plenty of fluids.</i> <i>She advised us to take a bus downtown/not to drink the water.</i> <i>Should</i> за давање савета Изрази: <i>How about...? What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's...</i> Модални глаголи за изражавање предлога – <i>can/could/may/might</i> Заповедни начин <i>The Present Continuous Tense</i> за унапред договорене радње <i>Question tags</i> Индијектни предлози и савети Први кондиционал Повратне заменице (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.).
Разумевање и давање упутства	– упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне	<i>If you want to help the charity, email... or call...</i> <i>If you want to recycle, sort out/separate different materials and put them in recycling containers.</i>	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних

	комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих;	<i>You can set up your account in just a few steps.</i> <i>Once you have finished, you can save your work and share the link.</i> <i>Make sure you check your essay for spelling mistakes before you hand it in!</i> <i>Make/ Do a class survey on their reading habits/ media preferences. Compare/ Present the results.</i> <i>The form must be completed in ink.</i> <i>Write your name and address in block capitals.</i> <i>Fill in the blanks.</i> <i>Don't let go of the handlebar on that bike!</i> <i>Keep your dog on a leash!</i> <i>Hold on! Hold the line!</i> <i>When a challenge is given don't step back. Step up!</i> Први кондиционал Заповедни начин Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.
Описивање радњи у садашњости	– пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и	<i>How long does it take you to get to school? It takes me half an hour if I go by bus, but this week Dad's driving me to school, so it's taking me only half the time.</i> <i>Who's the teacher telling off?</i> <i>What are the police looking for?</i> <i>She's getting dressed for the party, isn't she? The children are</i>	Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.

	ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	<i>dressed up for the celebration, aren't they?</i> <i>My parents have been married since 2002.</i> <i>Can you do a handstand/ a cartwheel/ a forward/backward roll/ a split/ a bridge?</i> <i>We've been able to use the application for over a year now.</i> <i>Teenagers don't watch TV as often as they used to.</i> <i>My neighbours have got a very big house with a swimming pool – they must be rich!</i> <i>Pavle can't be on holiday – I've just seen him!</i> <i>In Serbian tradition, if you hiccup, someone is talking about you.</i> <i>Plants die if they don't get enough water.</i> <i>The novel/film is based on an oral folk story/a historic fact.</i> <i>The Present Simple Tense</i> за изражавање сталних и уобичајених радњи <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика <i>The Present Simple Tense</i> и <i>The Present Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Нулти кондиционал Питања са препозиционим глаголима <i>Can</i> за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>)	

		Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	
Описивање радњи у прошлости	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	It was very nice/kind of Nadja to help me with my homework. Nicholas did very well in his test – better than in the previous one! Lara was born in Canada, but her family moved to the USA two years ago. Which US state did they move to? Have you ever read this book? No, but I'd like to. Has Marco finished his exams yet? She has already had supper, hasn't she? It's been ages since we last met, hasn't it? Everybody enjoyed themselves, didn't they? We've won! They've lost! Have the police been able to find the criminals who robbed the bank? When we looked up we could see the stars. I broke my glasses so I couldn't see the board at school. It was raining when I left home this morning. While we were watching TV, I fell asleep. Who were you talking to when I saw you at the party? What was Isaac Newton doing when he discovered the law of gravity? He was sitting in his garden when an apple fell on his head.	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.

		I didn't use to like animals, but I do now. What kind of TV programmes did you use to watch when you were a child? Robin Hood used to take from the rich and give to the poor. The Indians didn't use to hunt with guns, they used to hunt with bows and arrows. The plane was late so we had to wait for ages. It was very warm so we didn't have to wear jumpers. Did you have to study hard for your maths test? I was given a lot of useful advice/information about the project. How many people were killed in the hurricane/flood/earthquake? How many homes were destroyed by the <i>hurricane/flood/earthquake</i>? <i>What was the deadliest hurricane/flood/earthquake?</i> <i>America was discovered in 1492. When was George Washington elected the first president of the United States?</i> <i>Peter I reigned as the last King of Serbia and as the first King of the Serbs, Croats and Slovenes. When was he proclaimed King of Serbia?</i> <i>Queen Elizabeth II has ruled Britain since 1952, when her father, King George VI, died. When was she crowned?</i> <i>"The Bridge on the Drina" was written by Ivo Andrić. Who was "Oliver Twist" written by?</i> <i>The Past Simple Tense</i> правилних и неправилних глагола, све употребе <i>The Past Continuous Tense</i>, све употребе	

		Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Past Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са <i>ever, never, just, already, yet...</i> Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Present Perfect Simple Tense</i> <i>Used to</i> <i>Could</i> и <i>was/were able to</i> за изражавање способности у прошлости Питања са <i>Who/What/Which/Where/When/Why...</i> Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Past Simple</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.	
Описивање будућих радњи(планова, намера, предвиђања)	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира,	I'm going to the dentist's/doctor's tomorrow morning. Anja is spending the weekend at her grandparents'. My auntie Sara is getting married next month. My mum's flying to Rome this afternoon. What time does her plane leave? <i>The project will/could/may/might be finished by the end of the month.</i> <i>Will you be able to hand in your project in time?</i> <i>I hope the rain will stop soon!</i>	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.

намерава, предвиђа;	<i>Look at the bright sky – it's going to be a lovely day today!</i> <i>The car's going to hit the child! We're going to miss the train!</i> <i>Mina's going to take the final exam at the end of term – I'm sure she'll pass it.</i> <i>I'll let you know as soon as I get the results!</i> <i>Let's cross that bridge when we come to it!</i> <i>The teacher will get angry if we don't finish our homework, won't he?</i> <i>If Nenad doesn't do any revision for his exam, he will get bad marks and fail it.</i> <i>I haven't heard from my cousins for ages – I'll text them to check if they're OK.</i> <i>What will happen if we don't stop polluting our planet?</i> <i>In Serbian tradition, if your left palm is itching, you will get money, but if it's the right one then you will give money.</i> <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање унапред договорених/испланираних радњи <i>The Present Simple Tense</i> за изражавање будућних радњи које су део утврђених распореда/програма <i>The Future Simple Tense</i> за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: <i>could/may/might</i> <i>Going to</i> за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (<i>when, after, before, as soon as...</i>)	

		<i>Stative verbs (promise, believe, think, hope...)</i> Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Future Simple</i>) <i>Question tags</i> <i>Will be able to</i> за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.	
Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	What's wrong/the matter with you? My knee/ankle hurts! / I've got a sore throat and a runny nose. That must be the flu. You need some medicine. Get well/better soon! What do you want to talk about? <i>She's been very lonely since her best friend moved house last year.</i> <i>Why's Sara angry with me? She might be jealous of you!</i> <i>He's disappointed with his test results.</i> <i>I'm (very) happy for you/about visiting my aunt in Dublin.</i> <i>My heart sank/ I was over the moon when I heard the news.</i> <i>My parents were very proud of me when I won the first prize.</i> <i>The cake smells/tastes delicious. Can I taste your pie?</i> <i>Teenagers aren't interested in reading the news.</i> <i>The children are not hungry enough to eat a whole pizza.</i> <i>I'm too tired to go out tonight.</i> <i>Stative verbs (be, want, need, have, hurt, feel, smell, taste...)</i> <i>Why don't we/you</i> + инфинитивна основа глагола. <i>Would like</i> + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких израза <i>tired of/ sick of/ fed</i>	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.

		<i>up with / bored with / disappointed with/by / happy for/about / angry with / proud of / interested in...</i> <i>The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple</i>) Заповедни начин Gerund/Infinitive <i>too (adjective) to/(not) enough (adjective) to</i> (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	
Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору	– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;	Could you tell me the way to a nearby/the nearest station? The city hall is closer to/nearer the city centre than the cathedral. The Modern Art Museum is the farthest from the centre. They built their home in a forest on a mountain, among pine trees. We put up our tent on a campsite by the lake, and we slept under the stars. They went sledging down the steep hills. We often go for long walks along the river bank. You mustn't go across this road here. The children were running past/through/around the park. The plane was flying high above the clouds. I placed the speakers right against the wall.	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.

	Can you wait outside/inside? The cat jumped onto/off the roof/over the wall and into the garden. Yuri Gagarin was the first human being to travel into space. How can I find these places on the map? Canada is north of, and Mexico is south of the United States. The UK is bordered to the south by the English Channel, which separates it from continental Europe, to the east by the North Sea and to the west by the Irish Sea and the Atlantic Ocean. Tara Mountain is located in western Serbia, while the Djerdap Gorge is situated in eastern Serbia. It's on the tip of my tongue! <i>I wrote off the top of my head.</i> Предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>in front of, behind, between, opposite, along, above, against...</i> Предлози са глаголима кретања: <i>onto, into...</i> Предлошки изрази са именицама за означавање страна света: <i>north of, south of, to the south, to the west...</i> Придеви изведени од именица за означавање страна света: <i>western, eastern...</i> Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple</i>) Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река,	

		планина, мора, океана...) (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.	
Изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза	– разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту;	<i>The head teacher ordered us not to use our mobile phones in class.</i> <i>They must be put away before the beginning of class. What are the rules about using cell phones in your school?</i> <i>The local council warned the people not to pollute the river.</i> <i>My parents told me not to leave the house without their permission.</i> <i>The animals mustn't be disturbed. Don't let the children feed them!</i> <i>The teams cannot have more than 11 players on the field during a match.</i> <i>The new Spiderman film is rated 12. This means we're allowed to watch it.</i> <i>We're not allowed to talk during the performance.</i> <i>Don't go near Ljubica. She's got chicken pox.</i> Look out! There's a car coming! Watch out! <i>The floor/staircase/pavement is slippery.</i> <i>Be careful. You could burn yourself.</i> <i>Take care in the sun. You may/might get sunburnt.</i> <i>Keep off the grass!</i> <i>No entry!</i>	Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза.

		<i>We should say good-bye now!</i> Заповедни начин Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе: <i>can/can't, must/mustn't, should/shouldn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to</i> Модални глаголи за изражавање вероватноће: <i>could/may/might</i> <i>Let/Make</i> + инфинитивна основа глагола Индириктне наредбе и молбе Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	
Изражавање припадања и поседовања	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;	<i>That's your parents' car, isn't it?</i> <i>These are my sunglasses, aren't they?</i> <i>Is that Lazar's phone? I'm not sure, it could be Sanja's.</i> <i>This can't be my book, it must be yours; I left mine at home.</i> Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – <i>my friend's/friends'/ children's books</i> Присвојне заменице <i>mine, yours...</i> Питања са <i>Whose</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој	Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.

		имовини.	
Изражавање допадања и недопадања	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење;	My most/least favourite outdoor/indoor activity is... Masha enjoys outdoor swimming, doesn't she? She can't be keen on skiing, she doesn't like winter sports. <i>My sister prefers vanilla to chocolate ice-cream / traditional shopping to online shopping / downloading music to buying CDs.</i> <i>Which one do you prefer?</i> <i>It's not my cup of tea!</i> Придевско-предлошке фразе – <i>interested in, good/bad at, crazy about, keen on...</i> Глаголи <i>like/love/hate/enjoy/prefer/can't stand</i> + глаголска именица Питања са <i>What, Who, Why, Which...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.	Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/не допадање; усмено и писано изражавање допадања/недопадања.
Изражавање мишљења	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење	I don't think that mobile phones should be banned in schools. / In my opinion, students should be allowed to use cell phones in school for safety reasons. What do you think? What's your opinion? Who do you think will win/lose the match? What do you mean by that? They must/can't be rich/poor/famous...	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања.

		I agree/disagree with you on that! <i>Stative verbs (think, like, agree, believe, mean...)</i> Питања са <i>What, Why, How...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i>) Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	
Изражавање количине, димензија и цена	– разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	What's the population of Belgrade? It's nearly 1.7 million people. It lies 116.75 metres above sea level. The Dead Sea is the world's lowest point of land at 423 metres below sea level. What's the height of the world's tallest building? It's a skyscraper in Dubai that reaches 829.8 m. My mum works on the 15th floor of a 29-storey building. What's the length of the world's longest river? It's the Nile in Africa, and it's 6,853 km (4,258 miles) long. What's the weight of the world's heaviest animal? It's the blue whale, and it weighs about 200 tonnes. What are the length, width and depth of the pool? It's 6 metres long, 4 metres wide and 2 metres deep. What's its size? Its area is 24 square metres. What's the size of the image? It's 29.6 KB. How much do these apples weigh? They're almost two and a half kilos/five and a half pounds.	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.

		We need only 2 loaves of bread for the party. That's a bargain! This costs a lot! They gave us a lot of useful advice/information. I heard some amazing news this morning. How much homework did you have last night? We've got fewer subjects/ less homework this year. Neda got full marks in her test – ten out of ten! Основни бројеви преко 1000 Небројиве именице: <i>information, advice, news, homework...</i> Грађење именица за изражавање димензија: <i>high-height, long-length, deep-depth, wide-width...</i> (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	ЈЕЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ (у комуникативним функцијама)

– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе;	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.).
– у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, местâ, из искуственог света и фикционалног спектра.
– опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.).
– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности.

сложена језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.
– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.

искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.
– изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.

једноставнијим, везаним исказима; – разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.
	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.
	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза.

	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.
	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/не допадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања.
	ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања.
– разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА ЗА ШКОЛСКУ 2020/21. ГОДИНУ

ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: СЕДМИ

НАСТАВНИК: БИЉАНА ФИЛИПОВИЋ

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	УВОД/STARTER UNIT	2										/	2	2
2.	EXTREME LIVING	6										2	4	6
3.	CUMULATIVE REVIEW 1	1										/	1	1
4.	A BALANCING ACT		7									3	4	7
5.	CUMULATIVE REVIEW 2		1									/	1	1
6.	ART ALL AROUND US			7								3	4	7
7.	ADVENTURE				8							2	6	8
8.	THE FIRST					3						/	3	3

	WRITTEN TEST													
9.	LET'S TALK					4	4					3	5	8
10.	FEARS							8				2	6	8
11.	CUMULATIVE REVIEW 3							1				/	1	1
12.	SCHOOL LIFE								7			2	5	7
13.	THE SECOND WRITTEN TEST									3		/	3	3
14.	GREEN PLANET									6	3	2	7	9
15.	CUMULATIVE REVIEW 4										1	/	1	1
УКУПНО												19	53	72

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	ИСХОДИ

		КОМПЕТЕНЦИЈЕ	УЧЕНИКА		
1.	STARTER UNIT Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање; реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈА МА.	1.1.1. 1.1.3. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.22. 1.2.1. 1.2.3. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.25. 2.2.1. 2.2.3. 2.3.1.	1.1.2. 1.1.4. 1.1.8. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.2.2. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.3. 2.1.13. 2.1.16. 2.1.24. 2.1.26. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима.

2.	EXTREME LIVING Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, местâ, из искуственог света и фикционалног спектра. Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/недопадање; усмено и писано изражавање допадања/недопадања.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – ЕКОЛОШКА КОМПЕТЕНЦИЈА – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14 2.1.15. 2.1.20. 2.1.23 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење.

3.	CUMULATIVE REVIEW 1	– ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за тему 1; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у теми 1, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.

4.	A BALANCING ACT Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – БРИГА ЗА ЗДРАВЉЕ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	– разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.

5.	CUMULATIVE REVIEW 2	– ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за тему 2; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у теми 2, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.

6.	ART ALL AROUND US Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.). Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.

7.	ADVENTURE Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања или изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.).	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8.	– упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности.

8.	THE FIRST WRITTEN TEST	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за Unit 1-4; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у Unit 1-4, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.

9.	LET'S TALK Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа.

10.	FEARS Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВотно УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1. 2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.3. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.18. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.

11.	CUMULATIVE REVIEW 3	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: процене постигнућа везана за теме 5 и 6; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 5 и 6, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; – систематизују и класификују градиво.
12.	SCHOOL LIFE Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16.	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.

тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања.	КОМУНИКАЦИЈЕ – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ – ПРЕДУЗЕТНИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	1.1.17. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.	

13.	THE SECOND WRITTEN TEST	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за Unit 5–7; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у Unit 5–7, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.

14.	GREEN PLANET Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА – ВЕШТИНА САРАДЊЕ – ЕКОЛОШКА КОМПЕТЕНЦИЈА – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ	1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.23. 2.1.24. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.4.	– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа.

15.	CUMULATIVE REVIEW 4	– ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за теме 7 и 8; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 7 и 8, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.

Назив предмета: ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Годишњи фонд: 36	Циљ предмета: ЦИЉ: Циљ образовно-васпитног рада у настави ликовне културе је да подстиче и развија учениково ставралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењима друштва и карактеристикама овог наставног предмета.			
Недељни фонд: 1	Задаци предмета: - Развијање опажања облика, величине, боје, светлости, положаја облика у природи - Данас ваком часу ученик користи технике и средстава ликовно-визуелног стварања - Развијање способности да се препозна традиционална, модерна, савремена уметност - Развијање правих вредности у области сликарства, вајарства, графике... - Развијање моторичких способности ученика - Развијање потенцијала ученика у области ликовног и визуелног ставралаштва, помагања у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава - Развијање код ученика способности за комбиновање и конструисање - Проширивање знања из области ликовне културе - Развијање љубави према ликовном наслеђу - Развијање ликовног сензибилитета - Посета установама културе / музеји, галерије / - Разумевање архитектонског наслеђа и упознавање са архитектуром - Употреба нових материјала / гипс, пластика, глина, дрво, употреба материјала из природе...			
Теме	Стандарди	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма

	1.1.1. разликује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности; -1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове; -1.2.1. описује свој рад и радове других; - 2.2.2. образлаже свој рад и радове других 3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности 1.1.1. разликује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности; -1.2.1. описује свој рад и радове других; -2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;	Ученик ће бити у стању да: – Уочава и формулише ликовни проблем; – активно посматра, уочава и описује предмете, бића и појаве и њихове односе; – изражава, одабраним ликовним елементима, своје ставове, емоције и имагинацију; – исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију, уметност и науку; – комуницира и спонтано изражава своје ставове, мисли и осећања; – сарађује у тиму и показује кооперативност у раду; – показује иницијативу и самосталност у раду;	Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска. Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива.	-

ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	-3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када оразлаже свој рад и радове других 1.1.1. разликује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности; 1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу; -2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт; -3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на адекватан	показује иницијативу и самосталност у раду; именује и описује појмове и њихово значење у оквиру теме/лекције; описује елементе који се обрађују у теми/лекцији, а које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; наводи примере из окружења и тумачи их; разуме контекст културног	Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет. Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације.	разговор и дискусија - практични радови - демонстрација опажања у природи

	начин реализовати својидеју.	наслеђа различитих епоха; активно тумачи уметничка остварења у складу са задатим критеријумима и са личним доживљајем; објашњава процедуре и значења; користи самостално или у сарадњи са другима одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; повезује кључне текстуалне податке и визуелне информације; повезује стечена знања са осталим наставним садржајима;	Уметност и технологија. Уметничка занимања и продукти. Савремена технологија и уметност. Уметност око нас. Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне	објашњење и разговор демонстрација илустаривниметод самосталнаизрада групнирад

		открива, упоређује и анализира значења појмова из теме/лекција у уметничким делима; разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима материјала и техника и где се та знања примењују; проналази и систематизује информације из различитих извора; развија стратегије проналажења разних одговора и начина за решавање проблема; креира, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама; производи разноврсне, маштовите и оригиналне идеје; уважава себе и друге када снима, обрађује и дели	акције... Наслеђе.	вербално-текстуалне методе -илустрација -практично – - демонстративни метод -креирање вежбе и њена примена -подстицање, коректура, естетска анализа и вредновање

КОМУНИКАЦИЈА

дигиталне
фотографије;
показује радозналост и
склоност да поставља питања,
критикује, дискутује и
изражава своје ставове у
односу на
тему/ликовни проблем;
процењује и аргументује
сопствене и ставове и
поступке
других;
представља и процењује
усмено своје и радове других,
кратко, аргументовано и
афирмативно;
објашњава процедуре и
значења и изводи закључке;
уважава различитост,
мултикултуралност;
показује емпатију и хумане
ставове.

**УМЕТОСТ
ОКО НАС**

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА И УЧЕНИКА

ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА

Наставник бира оне појмове и ликовне проблеме које ће ученици истраживати кроз стваралачки (ликовни) рад. Затим, планира теме и појмове које ученици могу да истраже сами (код куће), апрема сопственим интересовањима.

Композиција

Када ученици сликају, наставник може да постави ликовни проблем који се односи на повезивање емоција и боја (изражавање сопственог расположења или планско коришћење боја да би сеизазвале одређене емоције код посматрача). Ученици, ако желе,

могу да одаберу и истраживачке теме везане за пигментну боју (на пример, по чему боје добијају називе, занимљивости о производњи боје током историје, психолошко дејство боје, боје и амбалажа производа, комбиновање боја приликом уређења просторије и

утисак који комбинација оставља на посматраче...). Одабрану тему могу да истраже тако што ће истраживати податке код куће и/или

кроз ликовни рад на часу. Када је реч о стилизовању облика, предлог се односи на то да ученици науче како да максимално поједноставе сложени облик, да га кроз фазе, поступно, сведу на знак.

Потребно је да уоче по чему је облик препознатљив, да разликују његову битну карактеристику од мање важних детаља. Затим, да

испробају неке поступке који ће им помоћи да стилизују облик (брисање детаља сложеног цртежа белом бојом, свођење сложеног облика на геометријске фигуре, опцртавање контуре, цртање контуре, истицање/преувеличавање карактеристичног детаља...).

Могу да ураде више нацрта на мањем формату папира. Касније, када буду стварали сложеније радове (на пример, портрет) могу да примењују поступак или поступке који им највише одговарају.

Потребно је и да ученици разумеју разлику између тродимензионалног објекта и илузије тродимензионалности (која се постижена дводимензионалној подлози традиционалним техникама или у Страна 104 – Број 5 ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК 27. мај 2019.

апликативном програму). Ако процени да су ученици заинтересовани, наставник може да планира и креирање илузија (оп-арт или друге илузије), у супротном илузије могу да се планирају за осмиразред.

Предвиђено је да се о принципима компоновања више учи у осмом разреду. У седмом разреду фокус је на оригиналности. Једнако је важно да, када наставник постави ликовни проблем, ученици плански примене онај принцип или принципе компоновања о којима су учили, као и да искуствено и спонтано откривају оне

6

о којима нису учили. Наставник повезује одабране појмове и ликовне проблеме са другим одабраним садржајима. На пример, композиција боја може да се повеже са колористичком перспективом, бојом и емоцијама, наслеђем, одабраним принципом компоновања на коме ће бити фокус (на пример, равнотежа или доминанта)...

Орнамент и арабеска могу да се повежу са ритмом, наслеђем, уметничким занимањима...

Цртежи и текстуре се креирају традиционалним техникама, на часу. Мобилни уређаји могу да се користе за истраживање линија тако што ће ученици прво обликовати жичану скулптуру, затим је осветлити мобилним уређајем тако да сенка пада на папир, оловком пратити траг бачене сенке, а затим довршити апстрактни цртеж комбинованом техником.

Пропорције

Наставник нуди само основне податке о пропорцијама људске главе и тела, ученици уче кроз практични рад (златни пресеци ергономија могу да се помену у осмом разреду). Када обликују фигуре од меког материјала, могу и да користе жичану конструкцију. Ако приказују фигуре и предмете у простору, потребно је да обрате пажњу на однос величина више облика (на пример, људска фигура-пас-зграда или бокал-сто-јабука...) и на положај облика.

Перспектива

Наставник може да покаже графички приказ/приказе тродимензионалног објекта у отвореном простору и да говори о стајалишту, односно месту сакога посматрамо објект или призор, о линији хоризонта и тачки нестајања/недогледа (прво једној). Ученици могу прво да вежбају приказивање једноставних облика (коцка, квадар, слово) у перспективи, на папиру мањег формата (могу да користе и папир на квадратиће). Међутим, треба имати увид да се не ради о садржају из нацртне геометрије и пројектовања. Циљ је да ученици развијају визуелно мишљење и да примењују перспективу без мерења, без лењира, без помоћних линија...

Најважније је да их наставник научи како да опажају. Наставник показује и очигледне примере перспективе у уметничким делима.

Треба водити рачуна о томе да се учење одвија постепено. Перспектива ће се учити и у осмом разреду, па наставник не треба да покаже ученицима све врсте перспектива.

КОМУНИКАЦИЈА

У овој целини су груписани садржаји који се односе на комуникацију – тумачење садржаја и изражавање (визуелно, вербално, писано и невербално). Ученици треба да до краја седмог разреданауче како да кратко, афирмативно и аргументовано говоре о својим радовима, радовима својих вршњака и о наслеђу, а до крајаосмог разреда како да на прихватљив начин изразе критику илинеслагање. Одабрани појмови/теме се повезују са одговарајућимпојмовима других целина.

7

Садржај уметничког дела

Теме и мотиви које су ученици постепено упознавали претходних година (пејзаж, портрет, аутопортрет, мртва природа...)могу, према процени наставника, да се систематизују пре него штосе покажу примери историјских, религијских и митолошких композиција. У разговору је неопходно повезати појмове/теме са садашњим временом иискуством ученика. Ученици се, постепено,уводе у разговор о намери уметника, о значају и утицају одабраних уметника и уметничких остварења у прошлости и данас, почев од примера изнационалног наслеђа. Ученици треба да разумеју и чему служе копије уметничких дела, шта је плагијат и какав јеоднос друштва (и закона) према плагирању, шта је оригиналност избог чега је важна. Када ученици обликују ликовне радове, фокусје на изражавању емоција, стања и/или имагинације.

Дигитална фотографија

О фотографији и филму ће се више учити у осмом разреду,а у седмом разреду је предвиђено да се ученици кроз практичнирад и мотив близак њиховом искуству постепено уводе у начинкомуницирања фотографијом. Елементарне податке о организацији композиције и основну терминологију потребно је повезатиса одговарајућим садржајима прве целине и обезбедити да ученици прво изграде неопходну основу да би могли да се фокусирајуна комуникацију – изражавање емоција, стања, порука... и утисаккоји фотографија оставља на посматрача. Разговор може да почне поређењем аутопортрета урађених традиционалним техникама, процењивањемкако је уметник намеравао да се представи. Упрактичном раду, предлог је да ученици уче како да ураде занимљив селфи примењујући основна знања о кадрирању, а без обраде у фото едиторима.

Важно је и да науче како да направе избор,односно да се фокусирају на то да ли су успешно приказали оношто је договорено, уместо на то да ли су „лепо испали”. Уколико немају сви ученици фото апарате/мобилне уређаје, наставникпланира рад у групи и коришћење школског фото апарата. Фотографије могу да се користе на часу за анализу, али се не излажу/објављују без дозволе ученика и родитеља/старатеља. Потребно јеупозорити ученике да не фотографишу једни друге, мењају и објављују те фотографије без знања и дозволе.

Анимација

Предложени садржаји се односе на кратко упознавање ученика са начином креирања анимираних остварења. Довољно је рећи да је креирање анимације сложени посао који подразумева планирање, продукцију и продају. У току продукције (израде) анимације припрема се књижа снимања и стори борд (често и аниматик).

Наставник кратко објашњава функцију стори борда и истиче да се стори борд битно разликује од стрипа који је целовито остварење (о стрипу ће се више учити у осмом разреду). Ученици могу скицирати на часу стори борд користећи традиционалну цртачку технику. Циљ је да ученици сазнају да у креирању појединих уметничких остварења учествује више тимова који међусобно сарађују, да се рад на таквим делима унапред планира, да се идеје разрађују на различите начине и да науче како да скицирају своју замисао у

8

форми стори борда. Они ученици који су заинтересовани за индивидуални пројекат (домаћи рад) могу да ураде и дизајн карактера (изглед и особине јунака), затим причу или синопсис који су сами осмислили (индивидуални пројекат који се планира у договору са наставником Српског језика и књижевности), или могу да анимирају лик који су осмислили (индивидуални пројекат који се планира у договору са наставником Информатике и рачунарства).

Сцена

Предложени садржај се односи на обједињене уметности.

Овај садржај се до сада у пракси реализовао различито. Предлог је да наставник прво покаже одабрана уметничка остварења (мултимедијално позориште, интерактивно позориште, сценски дизајн...), а затим да заједно са ученицима договори активносту којој ће сви ученици учествовати према својим афинитетима и способностима.

Презентације

Ученици треба да почну да уче како да из текста издвоје најбитније садржаје, највише десет теза (број теза је потребно постепено смањивати). Када раде дигиталну презентацију, наставник треба да поставља јасне захтеве. На пример, да презентација нема више од седам слајдова, да су текст и слика у равнотежи, да контраст између боје подлоге и боје слова не замама очи... Затим, да

27. мај 2019. ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Број 5 – Страна 105

су визуелне информације релевантне. Такође, потребно је разговарати о томе коме је презентација намењена и како држи пажњу публици. Потребно је водити рачуна о постепеном повећавању захтева (презентације ће се радити и у осмом разреду).

УМЕТНОСТ ОКО НАС

У овој целини су груписани садржаји који се односе на укључивање ученика у културне и уметничке активности у заједници на развијање позитивних ставова према наслеђу свог и других народа.

Уметност и технологија

До краја седмог разреда ученици треба да упознају сва уметничка занимања за која се могу оспособити у средњим уметничким школама (остала занимања су предвиђена за осми разред). Ученици треба да размотре своја интересовања и могућности и дана време почну са припремањем за пријемни испит, уколико планирају да упишу уметничку школу.

Циљ разговора о новој технологији је да се ученици упознају са технологијом која се тренутно користи и да размотре на који начин технологија утиче на рад уметника. Наставник нуди минимум података, само онолико колико је потребно да се објасне основни појмови. На пример, израз „виртуелна реалност” (VR) се односи на симулације облика и простора које су створене различитим технологијама (израз се не везује за традиционалне ликовне технике). Компјутерски генерисане слике (CGI) се користе у филму, анимираном филму, рекламама, игрицама. Апликативни програми омогућавају вајарима да за краће време обликују скулптуре, које

9

остају као трајни записи, а не морају да се изведу у материјалу.

Холограми су слике направљене помоћу ласерске технологије. У овом тренутку, 7D облици су холограми у реалном простору које видимо и без специјалних наочара. Јапански научници су произвели холограм који можемо и да додирнемо. Дигиталном оловком „Phree” могуће је цртати скоро на свакој површини. Осим за фотографисање, дрoнови могу да се користе и за сликање. 3D штампа омогућава да се за кратко време „одштампа” било шта: кућа, аутомобил, вештачки органи, скулптуре... Познате дизајнерске куће (Levi's, Nike, Ralph Lauren...) сарађују са великим корпорацијама које производе рачунаре и електронику, као што је Мајкрософт.

Неким уметничким дисциплинама нова технологија пружа више могућности, док друге ограничава. Наставник планира како ће подстаћи ученике да развијају ставове.

Уметност око нас

Први предлог се односи на развијање позитивних ставова према себи, другима и друштву у целини, а кроз ангажовање у ликовном раду за хуманитарне активности, у уметничким пројектима (рециклажа), у програмима у музејима, у културно-уметничким манифестацијама у свом

месту. Уколико нема могућности дасе ученици непосредно укључе у културно уметнички живот заједнице, могу да смишљају и предлажу пројекте, да се повежу самузејима путем видео конференције, да користе предности дигитализованог наслеђа.

Наставник прави избор садржаја из националног наслеђа. Имајући у виду фонд часова, одабрани садржаји се могу користити као пример за ликовне проблеме који се истражују, као подстицај (мотивација) застварање, као истраживачке теме (креирање презентација), могу се реализовати у корелацији са другим програмима, у интегрисаној тематској настави. Наставник објашњаваи зашто су одабрани примери значајно наслеђе, зашто су важни за развој културног туризма и на који начин су повезани са животом ученика. Препорука је да школа у току године најмање једном реализује учење у сарадњи са установом културе, по могућности у самој установи културе. Садржаји који се односе на промоцију наслеђа и на установе за заштиту наслеђа предвиђени су за осмиразред

10

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:

- однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);
- однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и својерадове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...);
- однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...);
- разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...);
- повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...);
- оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...);
- организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...);

- вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...);
- употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму).

Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка.

Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име, презиме, датум и називрада. Затим кратко наводи: 3 ствари које сам научио на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио, 1 ствар која ми није јасна или питање којебих поставио. Када се разговара о ликовним делима, ученик пише: 3 речи којима бих описао дело, 2 ствари које ми се највише допадају на делу, 1 ствар коју не разумем. Када се разговара о уметнику: 3 ствари због којих је уметник значајан, 2 дела која ми се највише свиђају, 1 питање које бихпоставио уметнику. Када се ученик ликовно изражава: 3 ствари о којима сам размишљао током рада, 2 ствари које ми се свиђају на мом раду, 1 стваркоју бих променио. Или: 3 речи којима бих описао свој рад, 2 разлога због којих је мој рад оригиналан, 1 ствар коју бих урадио другачије. Важно је да ученик не наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропашћен. Издвајање самоједне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање или да дођедо бољих идеја. Ученике је потребно навикавати да листиће попуњавају брзо. Понекад је најважније оно чега се првог сете. Наставник може даприлагођава методу у складу са типом активности/задатка или да осмисли другачије чек-листе.

11

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН (ИОП)

Наставник примењује мере индивидуализације тако што прилагођава простор, методе рада, наставна средства и дидактички материјал потребама ученика. Мења приступ ученику, начин израде и врсту задатака. Мере индивидуализације се примењују и код ученика са изузетним способностима тако да се наставни садржаји за њега планирају на напредом нивоу.

Прилагодити материјал и захтеве - сажимање, корак по корак уз пружање учесталије помоћи у раду, у циљу овладавања предвиђеним садржајима.

Предмет: Музичка култура

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЧОВЕК И МУЗИКА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – препозна врсту жичанихинструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона коджичаних инструмената; – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено- историјским амбијентом у коме сунастали; – наведе изражајна средствамузичке уметности карактеристичназа период барока и класицизма; – уочи основне карактеристикемузичког стваралаштва у бароку и класицизму;	Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и	Природа саме музике, па и предмета музичка култура указује на стално прожимање свихобласти и тематских јединица које су предвиђене програмом наставе и учења. Ниједна област се не може изучавати изоловано од друге и бити сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике. Музику од почетка треба повезивати са што више догађаја из живота ученика. Паралелно одвијање различитих музичких активности подстиче мисаону активност, драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика, и представља одличну основу за интеграцију са другим предметима. Настава усмерена на остваривање исхода даје

	– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампањанота; извођачке и техничке могућности инструмената); – разликује музичке форме барока и класицизма; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума,	оркестарско музицирање. Инструментални облици: свита, концертно гресо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.	предност искуственом учењу у оквиру које ученици развијају лични однос према музици а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање (певање и свирање) ученика и музичко стваралаштво у оквиру којих ученик користи теоријска знања као средства за партиципацију у музици. Основни методски приступ се темељи на звучном утиску, по принципу од звука ка нотној слици и тумачењу. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности уподстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала замузичко изражавање. Настава музичке културе остварује се кроз следеће области: – Човек и музика. – Музички инструменти. – Слушање музике. – Извођење музике. – Музичко стваралаштво. Да би постигао очекиване исходе образовно-васпитног процеса, наставник користи глас и покрет, музичке инструменте, елементе информационе технологије као и развијене моделе мултимедијалне наставе. Корелација између предмета може бити полазиште забројне пројектне предлоге у којим ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати вештине приступања информацијама

	писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – примењује принцип сарадње измеђусобног подстицања узаједничком музицирању; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а засамостално истраживање, извођење и стваралаштво.	Жичани: трзачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти. Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних,	и њиховог коришћења (интернет, књиге...), сараднички рад у групама, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експонирања ученика, као вид премошћавања стидљивости или анксиозности. Програм наставе и учења омогућава да се, поред наведених композиција за слушање и извођење, могу користити и композиције које нису наведене, односно, наставник има могућност да максимално до 30%, по слободном избору, одабере композиције за слушање и извођење водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим могућностима и интересовањима, естетским захтевима, исходима и локалитету на коме се налази школа. Однос између понуђених композиција и примера из друге литературе треба да буде најмање 70% у корист понуђених. Из поменутог разлога, у програму наставе и учења се налази већи избор наставног материјала (за слушање и извођење) у односу на годишњи фонд часова предмета Музичка култура. Музика у функцији здравља и музички бонтон Поред пажљивог избора што квалитетнијих музичких садржаја, ученике треба стално опућивати на неопходност неговања гласовног и слушног апарата. Упозорења да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма, треба да се спроводе у континуитету. Важно је стално указивати на позитиван ефекат музике, у смислу опуштања,

		вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на	подизања пажње, емоционалних и физичких одговора, когнитивне стимулације и развијања меморије. Упућивање ученика на правила понашања при слушању музике и извођењу музике чинидео васпитног утицаја који наставник има у обликовању опште културе понашања. Овај модел понашања ученик треба да пренесе касније на концерте и различите музичке приредбе. I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује дати програм имајући у виду: састав и карактеристике ученика у одељењу, уџбенике и остали дидактички материјал који користи за реализацију наставних садржаја, техничке услове, наставна средства имедије којима школа располаже као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Исходи дефинисани по областима олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на нивоу конкретне наставне јединице. Припрема за час подразумева дефинисање циља часа, конкретизацију исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на исходе, начин провере остварености исхода и избор наставних стратегија, метода и поступака учења и подучавања (водећи рачуна о предзнању, тј.

		инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке	искуству ученика, које ће ученицима омогућити да савладају знања и вештине предвиђене дефинисаним исходима). На часу треба да преовлађује активност којом се савладава нови музички садржај, али је она увек повезана и са другим музичким активностима. Специфичност предмета се огледа у томе што се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логично води ка другој. У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје. II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Процес учења базира се на перцепцији најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући сазнајно-емоционални доживљај. Човек и музика Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и

		пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.	ако јесте, на које начине)била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошкеприроде) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевањасвета музике у датомдуху времена. Хронолошки аспект Музичке културе за седми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност онемузичким аспектима барока и класицизма на детаљнији и специфичнији начин.
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ			Музички инструменти Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског истваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музикаизводила.
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ			Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примерекоји на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене наначин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену.
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ			Инструменте барока и класицима потребно је аудитивно и визуелно приказати крознајосновије информације у оквиру предвиђеног наставног

			садржаја. Карактеристичне народне инструменте, од севера до југа Србије, представити слушно и визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско подручјеповезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података. Слушање музике Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај имисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају „константа” у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту барока и класицизма, посебно треба обратити пажњу на везу између природне музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим трајањем и

			садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂ.	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ЧОВЕК И МУЗИКА	2											2		2
2.	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ							3	3	1		6	1		7
3.	СЛУШАЊЕ	1	2	2		2	1	1		1		7	3		10

	МУЗИКЕ														
4.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	2	2	2	4	3	2	5	4	3	2	15	2		17
	УКУПНО:											28	8		36

Образовни стандарди су дефинисани за следеће области:

- ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ
- СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ
- МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

ОСНОВНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области **ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ** ученик/ученица уме да:

- препозна основне елементе музичке писмености
- опише основне карактеристике:
  - музичких инструмената
  - историјско-стилских периода

— музичких жанрова

— народног стваралаштва

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области *СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ* ученик/ученица уме на основу слушања музичких примера да именује:

- музичке изражајне елементе
- извођачки састав
- музичке жанрове
- српски музички фолклор

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

У области *МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ* ученик/ученица уме да:

- пева једноставне дечје, народне или популарне композиције
- изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једноминструменту

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

У области *МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО* ученик/ученица уме да:

- направи музичке инструменте користећи предмете из окружења
- осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела
- изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима
- учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст

МУЗИЧКА КУЛТУРА СРЕДЊИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области *ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ* ученик/ученица уме да анализираповезаност:

- музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером)
- структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми)
- облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области *СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ* ученик/ученица уме да:

- опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)
- препозна структуру одређеног музичког жанра

МУЗИЧКА КУЛТУРА НАПРЕДНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области *ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ* ученик/ученица:

- зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела
- разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора
- критички и аргументовано образлаже свој суд
- уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области ***СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ*** ученик/ученица уме да анализира слушни пример и открије везу опажљивих карактеристика са:

- структуралном и драматуршком димензијом звучног примера
- жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера
- контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

У области ***МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ*** ученик/ученица уме да:

- изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и ушколским ансамблима

Област: 1. Знање и разумевање Основни ниво У области „Знање и разумевање“ ученик уме да:

МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености

МК.1.1.2. опише основне карактеристике

- музичких инструмената и састава
- историјско-стилских периода
- музичких жанрова
- народног стваралаштва

Средњи ниво

У области „Знање и разумевање“ ученик уме да анализира повезаност:

МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)

МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми)

МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

Напредни ниво

У области „Знање и разумевање“ ученик:

МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела

МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора

МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд

МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

Област : 2. Слушање музике

Основни ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:

МК.1.2.1.музичке изражајне елементе

МК.1.2.2.извођачки састав

МК.1.2.3.музичке жанрове

МК.1.2.4.српски музички фолклор

Средњи ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме да:

МК.2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)

МК.2.2.2. препозна структуру одређеног жанра

Напредни ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:

МК.3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера

МК.3.2.2. жанровским и историјско – стилским контекстом звучног примера

МК.3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора

Област: 3. Музичко извођење

Основни ниво

У области „Музичко извођење“ ученик уме да:

МК.1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције

МК.1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту

Напредни ниво

У области „Музичко извођење“ ученик уме да:

МК.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.

Област: 4. Музичко стваралаштво

Основни ниво

У области „Музичко стваралаштво“ ученик уме да:

МК.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења

МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела

МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско – ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима

МК.1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.

Напредни ниви

У области „Музичко стваралаштво“ ученик уме да:

МК.3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте

МК.3.4.2. импровизује и / или компоњује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова

МК.3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Извођење музике

Песма коју ученик учи по слуху или са нотног текста има највише удела у развоју његовог слуха и музичких способности уопште. Певањем песама ученик стиче нова сазнања, развија естетско осећање и музички укус. Тако се ученик музички описмењује, савлађује појмове из основа музичке писмености. Целина коју чине музика и поезија делује снажно на емоције деце будући у њима интерес за сазнањем. Настава има задатак да код ученика развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо, да помогне у свестраном развоју личности ученика, да ученика оплемени и да му улепша живот.

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њему блиских садржаја и доступних мелодијско-ритмичких целина, ширећи тиме њихов интерес и богатити их новим садржајима. Такође, потребно је да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Детаљном анализом потребно је обрадити текст и утврдити о чему песма говори, у којој је лествици написана. Како су често народне песме записане у тонским низовима који не представљају лествицу у правом смислу, такве песме се обрађују по слуху. Једна од карактеристика народних песама је и завршетак који одудара од онога што је ученик сазнао кроз основе музичке писмености - завршетак на другом ступњу. На ову карактеристику треба скренути пажњу, а она ће уједно бити и оријентир за препознавање народне песме.

Наставник бира од предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене народне, пригодне песме савремених дечјих композитора, као и композиције са фестивала дечјег музичког стваралаштва које су стварала деца. Ради

актуелизације програма, наставник, такође може научити ученике да певају и понеку песму која се не налази међу предложеним композицијама ако то одговара циљу и задацима предмета и ако одговара критеријуму васпитне и уметничке вредности.

Свирање

У сваком одељењу постоји један број ученика који има веће или мање потешкоће у певању. Таквим ученицима треба дати могућност афирмације кроз свирање на дечјим музичким инструментима да би учествовали у групном музицирању.

У овом разреду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано, јер се могу користити нотни примери појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дечје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богата личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Путем властитих стваралачких покушаја дати детету да завири у "радионицу композитора" како би боље схватио вредност уметничког напора у стварању музичких дела.

Слушање музике

Слушање музике је активни психички процес који обухвата емоционално доживљавање и мисаону активност. Улога наставника на организовању правилног приступа слушању музике је од пресудне важности за естетски однос према музици, за тумачење музичког дела и његов спонтани доживљај.

Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом да одговарају могућностима перцепције ученика. Оне треба да су: кратке, вокалне или приче илустроване музиком и вокално-инструменталне. Код слушања дечјих песама потребно је да ученици: уочавају и објашњавају текст, инструменталну пратњу и начин како је музика дочарала текст.

После слушаног дела потребно је са ученицима кроз разговор рашчланити и објаснити улогу извођача и инструменталне пратње у приказивању литерарног текста.

У избору композиција инструменталног карактера треба бити обазрив и слушати оне у којима ће бити пуно израза, карактеристичних расположења и изразитог ритма, било да су програмског карактера или не.

Уочавање музичког облика може се применити код оних композиција које су по својој садржини такве да дају јасне контрасте у својим саставним деловима. Уочавањем тих контраста уочавамо и музичку форму, тако да није потребно ученика оптерећивати формалним објашњењима.

Музичко стваралаштво

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.

Стваралаштво може бити заступљено кроз:

- музичка питања и одговоре;
- компоновање мелодије на задани текст;
- састављање мелодије од понуђених двотактних мотива;
- импровизација игре на одређену музику.

Ове активности треба вредновати према стваралачком ангажовању ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације педагошки оправдане.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Свешто се покаже добрим корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а свешто се покаже као недовољно ефекасним и неэффективним треба ложи напредити.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Како је предмет *музичка култура* синтеза вештина и знања, полазна тачка у процесу оцењивања треба да буду индивидуалне музичке способности и ниво претходног знања сваког ученика. Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су ниво његових постигнућа у односу на дефинисане исходе као и рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Тако се у настави *музичке културе* заисте васпитно-образовне задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика. Приликом упознавања објективних музичких способности ученика, посебан значај за наставника може да буде евидентирање или уочавање и неких психичких или физичких недостатака који на било који начин могу да умање учеников развој и успех у раду.

Оцењивање ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати и прати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и да објективно процењује колико је ученик савладао програмске захтеве.

Смисао оцењивања у настави музичке културе треба јесте да се сваком ученику омогући оптималан развој у оквиру васпитно-образовног рада, а никако да се неодмереним методичким захтевима у савладавању програма и негативном оценом ученици отуђују од музике и музичке уметности.

У настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу се добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се тренутни резултати упоређују са стварним учениковим могућностима. Оваквим начином оствариће се и основни захтеви за правилно оцењивање - да оно буде објективно и да ученике мотивише на музичке активности и на бављење музиком у складу с њиховим стварним способностима и потребама.

Домаћи писмени задаци или писани текстови, контролни задаци и слично не задају се за овај предмет ни у једном разреду. Целокупно наставно градиво остварује се само у школи.

Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је *начин ученичке партиципације у музичком догађају*, односно да ли је устању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.

У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оцитирати усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су:

1. допринос ученика за време групног рада,
2. израда креативних задатака на одређену тему,
3. рад на пројекту (ученик да јерешезанеки проблеми одговара на конкретне потребе),
4. специфичне вештине.

У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању.

Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, *из ученикове перспективе*, оне могу пребродити.

Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане.

Узимајући у обзир циљ предмета неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање остварености исхода. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати, ни задавати.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.

Сумативно оцењивање

Сумативно оцењивање је оцењивање постигнућа ученика на крају одређеног периода учења. Обично, али не и нужно, сумативно оцењивање подразумева формалне тестове или испите. Оно се користи и за рангирање ученика приликом преласка на следећи ниво образовања, као и за издавање различитих сертификата. У образовној средини која је усмерена на учење и исходе учења, сумативно оцењивање кроз тестове и испите треба да се, са проверавања обима запамћених чињеница преусмери на дубље концептуално разумевање, интегрисаност и кохерентност знања, оствареност исхода и стандарда постигнућа и развијеност компетенција. Сумативно оцењивање је регулисано законским и подзаконским актима.

Оцењивање ученика

Од вредновања резултата учења(сумативно) до подржавања учења (формативно). У настави усмереној на учење, оцењивање је средство које има неколико узајамно допунских функција. Прво, то је дијагностичко средство којим наставник процењује предуслове за учење, нпр. Претходно знање и вештине које ученик поседује. На основу добијених резултата, наставник, с једне стране, прилагођава свој рад тако да осигура да се учење настави. С друге стране, кроз дијагностичко оцењивање наставник процењује и ефекте сопственог рада и може да, у складу с тим, осмишљава наредне часове(дијагностичко процењивање наставе). Друго, то је средство за праћење и подршку напредовања у учењу. У том својству оцењивање води ученика у изградњи слике о себи и јачању самопоуздања(формативно оцењивање за учење, формативно оцењивање као учење). Да би се то постигло, оцењивање треба да буде пажљиво испланирана, стална образовна активност која прати напредак у учењу, знању и компетенцијама, подржава и охрабрује учење, повећава мотивацију за учење и оспособљава ученика за самопроцењивање постигнућа у односу на постављене циљеве. Треће, оцењивање је средство за вредновање које показује у којој мери је ученик остварио очекиване исходе и стандарде(сумативно оцењивање учења). Нови приступ настави и усмереност ка компетенцијама, исходима и стандардима, исказује оцењивање које ће пратити и унапређивати процес учења. То формативно оцењивање чини саставним делом свакодневне наставне праксе. Прелазак са једног оцењивања шта је научено, ка формативном оцењивању које је саставни део свакодневног наставног рада и учења у школи, представља корак у стварању културе оцењивања. Она се пре свега састоји у сталној комуникацији и размени између наставника и ученика, не само у погледу тога шта је тачно ученик постигао, већ и шта треба да ради да би постигао боље и више. За процене које доноси, наставник користи различите методе оцењивања, а само оцењивање, које се одвија током целе године, не само у појединим периодима и тренуцима, обележавају доследност, редовност, предвидљивост и видљивост.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Хор и оркестар

Свака основна школа је обавезна да организује рад хорова, и то: хор млађих разреда и хор старијих разреда. У свакој школи у којој постоје услови треба да се оснује школски оркестар. Часови хора и оркестра се изводе континуирано од почетка до краја школске године. Часови хора и оркестра као редовна настава улазе у фонд часова наставника музичке културе:

хор нижих разреда, 111 часова годишње.

хор виших разреда, 136 часова годишње.

Часови рада са хором и оркестром (који су идентични са трајањем школског часа - 45 минута) уносе се у распоред школе и део су радне обавезе ученика које одабере наставник. Ученици који већ похађају музичку школу не укључују се у хор или оркестар.

Хор

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

Оркестар

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три деонице. Оркестри могу бити састављени од инструмената који припадају истој породици (блок флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментаријум итд.) или мешовитог састава према расположивим инструментима. Репертоар школског оркестра чине дела домаћих и страних композитора разних епоха, у оригиналном облику или прилагођена за постојећи школски састав.

У току године оркестар треба да изведе најмање осам дела, од којих нека заједно са хором.

Ако постоји оркестар у школи, фонд часова је као и за хор виших разреда, тј. 136 часова годишње.

У свим школама у којима раде наставник или наставници који владају неким инструментима организује се додатна настава за даровите и заинтересоване ученика у свирању на појединим инструментима.

Задаци инструменталне наставе су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и суделовањем у школским ансамблима;
- да упоредо са инструменталном наставом ученицима даје и потребна теоријска знања;
- да и овом наставом подстиче код ученика њихове креативне способности и смисао за колективно музицирање.

Настава се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у додатној настави се формирају мали музички састави.

Програмом и садржајима додатне наставе обухватити одговарајуће уџбенике, приручнике и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика дотичне школе) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатне музичке наставе на школским и другим приредбама и такмичењима.

За додатну наставу се одређује 1 час недељно. Додатна настава је део радне обавезе наставника и изабраних ученика. Ученици који похађају музичку школу не укључују се у додатну наставу.

Слободне активности

У свакој основној школи има музички обдарене деце, чије се интересовање и љубав за музику не могу задовољити само оним што им пружа настава у разреду. За такву децу која не похађају музичку или балетску школу може се организовати додатна настава и тако се могу укључити у разне групе или школски оркестар.

Могу се основати групе певача вокалних солиста и солиста инструменталиста са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети, мали камерни инструментални састави, секција љубитеља слушања музике - који ће слушати разна музичка извођења у

школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.). Осим секција вокалних солиста, инструменталних солиста и љубитеља слушања музике могуће је организовати секцију младих композитора са којима се ради индивидуално на развоју музичке креативности. Могуће је, такође, основати секцију младих етномузиколога који ће прикупљати мало познате или готово заборављене песме средине у којој живе. Број и врста музичких секција које је могуће основати у основној школи у односу на способности и интересовања ученика одређени су само афинитетом наставника и његовим ентузијазмом.

За слободне активности се одређује 1 час недељно.

Радформиранихсекцијаодвијасеконтинуиранотокомцелешколскегодине.

Предмет: Историја

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
1. Основи проучавања	По завршетку области/теми ученик ће бити у стању да :доводи у везу узроке и	Основне одлике, хронолошки и просторни	Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и

прошлости	последнице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом	оквири периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни). Индустрijска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву	кључне појмове, за сваку од четири тематске целине дати и садржаји. Приступ настави заснован на процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају – археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су дефинисани тако да буду у функцији остваривања исхода предвиђених програмом. Наставник има значајан простор за избор и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Важна карактеристика наставе и учења усмерених на остваривање исхода је та да су фокусирани на учење

		– јачање грађанске и појава радничке класе).	у школи. Ученик треба да учи: – <i>смислено</i> : повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Историје и других предмета; – <i>проблемски</i> : самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – <i>дивергентно</i> : предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – <i>критички</i> : поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – <i>кооперативно</i> : кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. Улога наставника је да контекстуализује дати програм потребама конкретног одељења имајући
2. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКО Г ДОБА (до средине XIX века)	историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дате примере, уочава утицај	Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.	

		Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине)	у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Наставник за сваки час планира и припрема средства и начине провере остварености пројектованих исхода. У планирању и припремању наставе и учења, наставник планира не само своје, већ и активности ученика на часу. Поред уџбеника, као једног од извора знања, на наставнику је да ученицима омогући увид и искуство коришћења и других извора сазнавања.
	научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха;	Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.	Ученици у седми разред улазе са знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљ учења предмета и дефинисане исходе. Редослед исхода не исказује њихову

	пореди информације приказане на историјској	Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне	важност јер су сви од значаја за постизање циља предмета. Између исхода постоји повезаност и остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи од исхода су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода и обраде различитих садржаја. Битно је искористити велике могућности које Историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави Историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питањанаставника имају подстицајну функцију за развој историјског
3. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;	Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни	Историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави Историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питањанаставника имају подстицајну функцију за развој историјског

	– уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или	живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез	мишљења и критичке свести. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Учење историје би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе „како је уистину било”, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле. Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору. Треба искористити и утицај
	у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској наративи;	Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, кнез Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић,	

	– препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.	Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић. Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, Балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот,	наставе Историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију Историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебну пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење презентација, коришћење дигиталних аудио-визуелних материјала и израда реферата).
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА		положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у Балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод,	

		савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању). Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник	Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабрити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
		Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	4. Основи проучавања прошлости	4										3	1		4
2.	5. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)		4	4	4	4	4					12	13	3	25
3.	6. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА							6	8			13	8	3	24
4.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА									8	6	9	8	2	19
УКУПНО:															72

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА: Основи о проучавању прошлости:

Основни ниво: ИС. 1.1.1- именује и разликује основне временске одреднице.

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода.

ИС.1.1.3- зна поделу на праисторију и историју.

ИС.1.1.4- уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости.

ИС.1.1.5- уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости.

ИС.1.2.1- препознаје на основу карактеристичних историјских извора (сликовних, текстуалних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч.

Средњи ниво: ИС.2.1.1- уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Напредни ниво: ИС.3.1.1- уме да промени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен).

ИС.3.2.1- уме да изврши селекцију историјских извора

7. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)

Основни ниво: ИС.1.1.1- именује и разликује основне временске одреднице.

ИС.1.2.1- именује историјске периоде и зна редослед историјских периода.

ИС.1.1.3- зна поделу на средњи и нови век .

ИС.1.1.6- препознаје значење основних појмова из историје опште историје и српске историје.

ИС.1.2.3- препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике.

Средњи ниво:

ИС.2.2.2- уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора.

ИС.2.1.3- препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје.

Наредни ниво:

ИС.3.1.2- уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

8. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА

Основни ниво: ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

Средњи ниво: ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора

Напредни ниво: ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА

Основни ниво:

ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике

ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле

ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона

ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

Средњи ниво:

ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али

су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

Напредни ниво:

ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора

ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)

ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)

ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: Историја, Хронологија, Држава, Друштво, Револуција, Индустрија, Рат, Нови век, Савремено друштво, Европа , Свет.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА: Наставник објашњава ,пише на табли кординира, анализира ,одговара на питања, подтиче да сами ученици дођу до закључка и да изнесу своје мишљење, припрема самосталне задатке за ученике, припрема презентације за одређене теме.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА: Ученици слушају записују коментаришу , дискутују, закључују питају решавају ,праве ленте , праве презентације на одређене теме

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ: Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да одржи саморефлексију(промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстакне саморегулацију процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања.

У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукт учења. Да би вредновање било објективно и функционално, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, тајође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању користе се различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљењ о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ.

Потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Увек је неопходно ученику дати повратну информацију како би уочио грешке и побољшао свој рад. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС: Ученик са изузетним способностима имао би појачан истраживачки рад у коме би могао да развија методе истраживачког рада и коришћење историјских извора. Поред уџбеника, више би користио и додатну литературу као и садржаје доступне на интернету. Добијао би и теме које нису детаљно обухваћене у уџбенику а које су садрже некакву проблематику. Више би радио на анализи историјских извора, поређењу различитих извора који говоре о истој појави, веродостојности извора, критици, контексту у коме је извор настао итд.

У зависности од интересовања ученика (политичка, друштвена историја, наоружање, мода, положај жене у друштву и слично), ученик би био упућен у истраживачки рад. Више би радио на анализи извора које би добио, да ли је тај извор пристрасан, веродостојан, да ли је имао неку пропагандну сврху итд. Са родитељима или наставником имао би више посета музејима, споменицима и слично. Бавио би се проблемским питањима. Уколико постоји интересовање радио би историју неког народа који није обухваћен програмом.

Ученик са сметњама у развоју-

У зависности од карактеристика ученика и степена заостајања у градиву ученику би био прилагођен програм за пети разред. Кроз различите наставне методе радило би се на томе да ученик савлада основне појмове из историје старог века. Ученик би више користио карте, илустрације, примере из свакодневног живота. Користило би се и вршњачко учење. Ученик би био мање сконцентрисан на године, детаље и сл. а више на неке опште појмове и процесе који би му користили у свакодневном животу. Радило би се на јачању оних способности и вештина које су му јача страна.

Била би праћена његова интересовања и више рађено на областима које га интересују. У зависности од ученика, јачале би се његове јаче стране и вештине које уме да ради и које му добро иду. Кроз различите наставне методе радило би се на томе да ученик савлада основне појмове из историје новог века.

ДОДАТНА НАСТАВА

Наставни предмет	Историја- допунски настава
Разред	VII
Циљ наставног предмета	Утврђивање периодизације прошлости, увежбавање различитих начина рачунања времена у прошлости, разликовање временских одредница, пружање подрчке ученицима приликом савлађивања наставних садржаја.
Годишњи фонд часова	

Област /тема	Исходи	Садржаји	Време реализације	Начин остваривања програма /специфичности
Основи проучавања прошлости		Шта је историја? Прошлост Рачунање времена Историјски извори за проучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата	Током школсе године	1) Компетенција за целоживотно учење-индивидуални рад и рад у пару издвајање кључних појмова и повезивање прошлости и садашњости 2) 3) Градска библиотека-уознавање са писаним историјским изворима 4)
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (ДО СРЕДИНЕ 19. ВЕКА)		Индустијска револуција Америчка револуција Наполеонови ратови Први српски устанак Други српски устанак		1) Естетска компетенција- ученици ће користити писане историјске изворе, (књиге, фотографије,атлас) и тако се упознају са културно историским наслеђем Европе 2) 3) Школска библиотека-књиге ,енциклопедије за овај ј период од Индустијске револуције до 19.века 4)

ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА		Револуције 1848/49. године Уједињење Италије и уједињење Немачке Грађански рат у САД Владавина Обреновића Кнежевина Црна Гора		1)1) Кроз индивидуални, фронтални и рад у пару - компетенција за сарадњу и комуникацију-ученици раде ленту времена и хронолошку табелу и приказ важних догађаја и личности 2) 3) 4)

ДОПУНСКА НАСТАВА

Наставни предмет	Историја- допунски настава
Разред	VII
Циљ наставног предмета	Утврђивање периодизације прошлости, увежбавање различитих начина рачунања времена у прошлости, разликовање временских одредница, пружање подрчке ученицима приликом савлађивања наставних садржаја.
Годишњи фонд часова	

Област /тема	Исходи	Садржаји	Време реализације	Начин остваривања програма /специфичности
Основи проучавања прошлости		Шта је историја? Прошлост Рачунање времена Историјски извори за проучавање периода од Индустрijske револуције	Током школске године	1) Компетенција за целоживотно учење- индивидуални рад и рад у пару издвајање кључних појмова и повезивање прошлости и садашњости 2) 3) Градска библиотека-уознавање са

		до завршетка Првог светског рата		писаним историјским изворима 4)
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (ДО СРЕДИНЕ 19. ВЕКА)		Индустријска револуција Америчка револуција Наполеонови ратови Први српски устанак Други српски устанак		1) Естетска коментенција- ученици ће користити писане историјске изворе, (књиге, фотографије,атлас) и тако се упознају са културно историским наслеђем Европе 2) 3) Школска библиотека-књиге ,енциклопедије за овај период Индустријске револуције до 19.века 4)
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА ЕВРОПА; СВЕТ ;СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20.ВЕКА		Револуције 1848/49. године Уједињење Италије и уједињење Немачке Грађански рат у САД Владавина Обреновића Кнежевина Црна Гора Балкански ратови Први светски рат Србија и Црна Гора у Великом рату повлачење преко Албаније Солунски фронт и ослобођење земље		1)1) Кроз индивидуални,фронтални и рад у пару -компентенција за сарадњу и комуникациу-ученици раде ленту времена и хронолошку табелу и приказ важних догађаја и личности 2) 3) 4)

Предмет: Географија

Разред: Седми

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора. Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни	Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: – <i>смислено</i> : повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем онога што учи са оним што је већ учио из других предмета; – <i>проблемски</i> : самосталним

	објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама;	ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса.	прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – <i>дивергентно</i>: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – <i>кооперативно</i>: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. <u>Примена ИКТ-а у настави:</u> коришћење дигиталних алата у настави, хардвера, софтвера, ЛМС система за управљање учењем, ППП, педагошких аспеката употребе дигиталне
АЗИЈА		Географски положај, границе и	

	– доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;	величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природни ресурси,	технологије у настави и учењу...

	– анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – описује улогу међународних организација у свету.	политичка подела, насеља и становништво.	
АФРИКА		Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка.	
СЕВЕРНА АМЕРИКА		Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела.	
ЈУЖНА АМЕРИКА		Географски положај, границе и величина Јужне Америке.	

		Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке. Политичка подела.	
АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА		Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.	
ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ		Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и	

		савремена научна истраживања.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Регионална географија											2	1		3
2.	Географске регије Европе											14	6		20
3.	Азија											11	6		17
4	Африка											8	4		12
5	Северна Америка											4	2		6
6	Јужна Америка											3	2		5
7	Аустралија и Океанија											3	1		4
8	Поларне области											1	4		5
УКУПНО:												46	26		72

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

- ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред
- ГЕ.1.3.2 дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране
- ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике
- ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти
- ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти
- ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом
- ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом
- ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)
- ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва
- ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст...)
- ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије
- ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске
- ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
- ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
- ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање
- ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
- ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности
- ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије
- ГЕ.3.4.2 објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије
- ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ регије Европе, Азија, Африка, Северна Америка, Јужна Америка, Аустралија и Океанија, поларне области.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА наставник објашњава, усмерава, наводи, поставља проблем, анализира, проверава, планира наставу, обавештава, предлаже, води дискусију, подстиче, препоручује литературу, даје задатке, прати ток активности-консултације и саветује

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА активно слушање, учешће у разговору, учешће у изради задатака, израда домаћих задатака, гледање модела и илустрација. Ученици питају, слушају, илуструју, разговарају, упоређују, израђују моделе, дају сугестије, предлажу ток наставе, активности, раде на пројекту...

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода. Праћење и вредновање ученика започиње **иницијалном проценом** нивоа на коме се ученик налази и у односу на то ће се оцењивати његов даљи ток напредовања. **Свака активност** је добра прилика за **процену напредовања и давање повратне информације**, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. У ту сврху, сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да подржи саморефлексију (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да их остваре. Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма. **Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл.** Критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Од ученика не захтевати меморисање фактографског и статистичког материјала како би знања била применљива, а ученици оспособљени да сами истражују и анализирају одређене географске објекте, појаве и процесе. Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Ученику који покаже веће интересовање и напредак током године могуће је прилагодити наставу током саме године или за поједине теме и то на следећи начин:

- Ученику поделити задужења да спреми нову лекцију коју ће презентовати одељењу
- Давати индивидуалне задатка које ће решавати користећи ширу литературу
- Укључити ученика у додатни рад-секцију
- На тестовима прилагодити питања тако да више садрже примену знања
- Ученик израђује графиконе, шеме, цртеже за наставни предмет и за корелацију са другим предметима
- Задужити ученика да у раду помаже слабијим ђацима
- Упутити ученика на коришћење друге литературе и интернет адреса

- Задужити ученика за идеје и реализацију идеја за спровођење наставе
- Укључити ученика у припрему тестова за такмичење
- Припрема ученика за такмичење и регионалног центра за таленте
- Створити ситуације на часовима у којима ће до изражаја доћи ученичка свестраност

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Ученику коме је потребна додатна помоћ у савладавању наставних садржаја то чинити кроз следеће кораке:

ПРЕДАВАЊЕ - УВОЂЕЊЕ НОВЕ ЛЕКЦИЈЕ:

- обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе
- предавати на начин који ангажује више чула (визуелно, аудиторно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети исл.)
- поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од ученика да понови и објасни упутства наставнику
- написати кључне ставке на табли и/или дати адекватан преглед лекције са главним појмовима
- тражити од ученика да писмено или усмено да преглед кључних ставки
- поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло да их поново погледа касније
- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају
- користити подвлачење, истицање за налажење главних идеја/детаља у тексту
- поделити дужа предавања на краће делове
- додатна прилагођавања (пр. поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу и сл.)

ЗАДАЦИ:

- дати додатно време за завршавање задатака
- поједноставити сложена упутства
- смањити ниво штива у задацима
- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет насупрот квантитета)
- скратити задатке, поделом рада на мање делове
- дозволити компјутерски одштапане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд.
- смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читања
- дозволити штампана уместо писаних слова у изради задатака
- пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна)
- организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака

- признати и наградити усмено учешће ученика на часу
- додатна прилагођавања (пр. обезбедити обуку из вештина учења /стратегија за учење

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- дозволити контролне вежбе/тестове са отвореним књигама
- дати усмене тестове
- дати тестове који се раде код куће
- користити објективнија питања (нпр. мање одговора који траже дужа писања)
- правити честе кратке квизове, не дуге тестове
- дати додатно време за тест
- прочитати ученику питања из теста
- писати одговоре на питања из теста уместо ученика
- избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције

ОРГАНИЗАЦИЈА УЧЕЊА:

- обезбедити помоћ око организације учења
- одредити један систем за повезивање белешки и задатака
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником
- направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака
- родитеље извештавати о напредовању
- додатна прилагођавања (пр. одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака)
- ставити ученика близу наставника
- ставити ученика близу позитивног узора
- стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу
- организовати више радних група у просторији
- допунска настава

ПОНАШАЊЕ:

- видно истаћи правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање
- похвалити одређена понашања
- користити стратегије за самоконтролу
- дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену
- "мудро искористити" негативне последице
- дозволити кратке одморе између задатака
- подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima)

- оценили тачне одговоре ученика, не његове грешке
- спровести систем управљања понашањем у учионици
- омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послати га да изврши неки налог)
- неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици игнорисати са циљем не давања ученику да увек буде у центру пажње

У зависности од потребе за прилагођавањем наставе ученику израдити програм ИОП1 или ИОП2 са наведеним начинима подршке

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљеви и задаци:

припрема ученика за све нивое такмичења тражење и давање обавештења; Развијање културе усменог и писменог изражавања, истраживачког духа, проширивање знања, развијање стваралачког и критичког мишљења

Током припрема за такмичење са ученицима се **понавља** и по потреби поново **обрађују** сви наставни садржаји из петог, шестог и седмог односно осмог разреда. У раду ће се примењивати различити приступ наставним темама у зависности од потребе. Досадашње искуство је показало да најбоље резултате даје **индивидуални приступ** појединачном ученику па ће се и овог пута методе рада прилагођавати потребама ученика.

Такође, додатна настава се током године може одржавати и са ученицима који показују веће интересовање за наставни предмет, У раду ће се користити уџбеници различитих издавача, географске карте, графикони, скице, литература.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе из географије је да ученици на овим часовима уз помоћ наставника боље разумеју наставно градиво или да им се поново објасне делови градива које су нејасни и који им представљају потешкоћу у разумевању градива - то може бити цела лекција или само одређени појмови.

Задаци допунске наставе су: издвајање градива које ученицима представља потешкоћу,
прилагођавање обима градива индивидуалним способностима ради бољег савладавања наставних садржаја.

Допунска настава из географије организованаће се као активност када се за то укаже потреба, односно када ученици имају потешкоћа са усвајањем градива или услед болести и дужег изостајања са часова. Такође, на основу ранијег искуства могуће је планирати области које ученицима представљају највећи проблем па је тада неопходно држати допунску наставу

Наставни предмет: Физика

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
сила икретање	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -разликује скаларне и векторске физичке величине; -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; -примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; -демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретањетела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из	Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Демонстрациони огледи:	На почетку школске године потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања ученика. На крајушколске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика и степен остварености образовних исхода. Обнављање дела градива из шестог разреда, које се односинаравномерно праволинијско кретање, силу као узрок променестања тела и инертност тела, треба да послужи као увод и обезбеди континуитет. Континуирано проверавање и вредновањ компетенције (знања, вештине и ставове) ученика помоћу

	окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	– Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. – Кретање куглице низ Галилејев жљоб. – Кретање тела под дејством сталне силе. – Мерење силе динамометром. – Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце). Лабораторијске вежбе 1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљоб. 2. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица).	усменогиспитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. Наставник физике треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.
кретање под дејством силе теже и силе трења	-разликује скаларне и векторске физичке величине; - покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; -демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретањетела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже. Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела. Демонстрациони огледи: – Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...) – Падање тела у разним срединама. – Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега	Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз свакутематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а унедостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације).Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: -излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационеогледе; - решавањем квалитативних и

	из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом). – Трење на столу, косој подлози и сл. – Мерење силе трења помоћу динамометра. Лабораторијске вежбе 1. Одређивање убрзања тела које слободно пада. 2. Одређивање коефицијента трења клизања.	квантитативних проблема као и проблемситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.
равнотежа тела	- разликује скаларне и векторске физичке величине; - покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; - прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води;	Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила. Разлагање сила. Појам и врсте равнотеже тела. Полука, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела. Демонстрациони огледи: – Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа. – Равнотежа полуге.	Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и

		– Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...). Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.	квантитативних проблема као и проблемситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.
механички рад и енергија, снага	- повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; - разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; - демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства. Демонстрациони огледи: – Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при	1. Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. 2. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тему целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). 3. Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. 4. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;

	(ки-нематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...);	клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра. – Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада. – Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљоб; математичко клатно; тег са опругом) Лабораторијске вежбе 1. Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама. 2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.	- решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблемситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.
топлотне појаве	- разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; - анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења;	Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Унутрашња енергија и температура. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа.	1. Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. 2. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације).

1.	СИЛА И КРЕТАЊЕ	9	9	7	-	-	-	-	-	-	-	9	13	3	25
2.	КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА			1	10	1						4	6	2	12
3.	РАВНОТЕЖА ТЕЛА					1	6	4				5	5	1	11
4.	МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА							6	6	3		6	7	2	15
5.	ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ									5	4	3	5	1	9
Укупно												27	36	9	72

СТАНДАРДИ

ОБЛАСТ	СТАНДАРДИ
сила и кретање	ФИ.1.1.1 Уме да препозна силу и силу трења која делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.2.1. Уме да препозна кретање према облику путање ФИ.1.2.2. Уме да препозна кретање када се брзина не мења (равномерно кретање) ФИ.1.2.3. Уме да израчуна брзину пређени пут и време ако су познате остале величине ФИ.1.4.4. Уме да препозна и одреди јединице за брзину ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији ФИ.2.1.1. Уме да препозна еластичну силу, и силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. Зна основне особине гравитационе и еластичне силе и силе потиска ФИ.2.1.4. Разуме како односи сила утичу на врсту кретања ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна)

	пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу)ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величинаФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерењаФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутствуФИ.3.1.2. Зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће, како сила утиче на врсту кретања и шта се дешава са телом ако сила не делујеФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерењаФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
кретање под утицајем силе теже и силе трења	ФИ.1.1.2 Уме да препозна смер деловња сила ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији ФИ.2.2.1. Уме да препозна убрзано кретање ФИ.2.2.2. Зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу)ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величинаФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерењаФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутстваФИ.3.2.1. Зна да примени односе физичких величина које описују кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
равнотежа тела	ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији ФИ.2.1.3. Уме да препозна када је полуга у стању равнотеже ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност)ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерењаФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства ФИ.3.1.1. Ученик разуме и примењује услове равнотеже полуга ФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерењаФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које

	можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
механички рад и енергија, снага	ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији ФИ.2.5.1. Зна да кинетичка и потенцијална енергија зависи од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.5.3. Уме да препозна појмове рада и снаге ФИ.2.5.4. Зна да унутрашњ енергија зависи од температуре ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата. ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства ФИ.3.5.1. Разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава ФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
Топлотне појаве	ФИ.1.5.2. Уме да препозна да се механичким радом може мењати температура. Ученик мора да зна да је топлотна енергија исто што и кинетичка енергија молекула ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији ФИ.2.5.5. Ученик зна да запремина тела зависи од температуре ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата. ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства ФИ.3.5.1. Разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава ФИ.3.5.2. Уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описују промене агрегатних стања ФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Ученици седмог разреда треба да наставе са учењем основних појмова и закона физике на основу којих ће разумети појавеу природи и значај физике у образовању и свакодневном животу. Најважнији појмови који треба да савладају су управо називи тема које су планиране за обраду у седмом разреду школовања:сила и кретање под дејством силе, кретање под утицајем силе теже и соли трења,равнотежателя, рад снага и енергија, топлотне појаве.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Наставник планира наставу и исту изводи на часовима физике; прилагођава потребама и могућностима сваког ученика водећи рачуна о очекиваним исходима и стандардима постигнућа. Повратне информације вреднује и оцењује формативно и сумативно како са усменим одговорима тако и на писменим, контролним вежбама.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облициманаставног процеса.Ученици ће пратити наставу, слушати предавање наставника а такође и активно се укључивати у дискусију по потреби посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственограсуђивања, опише појаву коју посматра. Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, тако се очекује да и ученици изведу и објасне експеримент који се изводи.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

У настави оријентисаној ка исходима вреднују сеостварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења.

Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађеноса принципима оцењивања: формативно оцењивање, праћење и вредновање ученика током сваког часа и сумативно оцењивање на крају обрађене сваке области то јест на крају класификационих периода и на крају школске године.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијскихвежби, и пројеката.

ДОДАТНА НАСТАВА

Ова врста наставе се одвија са једним часом недељно и циљ ове наставе је да обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање а то значи план конкретне реализације наставе по теми и садржају нсатавник прави непосредно на почетку школске године.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у седмом разреду. План активности извођење наставе наставник прави по потрби, односно прилагођава могућностима ученика који треба да савладају градиво а нису у могућности да то кроз редовну наставу остваре а то значи конкретан план и тема садржаја зависиће од оствареног успеха и од могућности ученика.

Предмет: Математика

Разред: 7.

ФОНД ЧАСОВА	недељно	4
	годишње	144
ЦИЉ	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: Навести исходе из Плана наставе и учења – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима;	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења	Наставници у својој свакодневној наставној пракси, треба да се ослањају на исходе, јер они указују шта је оно за шта ученици треба да буду оспособљени током учења предмета у

	– на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	једној школској години. Исходи представљају очекиване и дефинисане резултате учења и наставе. Остваривањем исхода, ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање и међупредметних компетенција као што су комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење.
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; - правилно користи геометријски прибор	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$, итд. Растојање између две тачке у координатном	Корелације: Унутар предмета: -Корелација са градивом петог и шестог разреда Између предмета: -Српски језик и књижевност- рад са текстом и обрада

		систему.	текста, издвајање кључних речи и појмова.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	– трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина;	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.	Физика-примена на рачунским задацима, - Информатика-примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљање података и информација, Географија -повезивање знања о размери на картама Важна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је да је настава усмерена на учење у школи. Ученик треба да учи: – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; - повезивањем оног што учи са оним што је учио из других предмета; – проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; - постављањем релевантних питања себи и другима; - развијањем плана решавања задатог проблема; – дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем
МНОГОУГАО	– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла.	

	обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;	Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.	садржаја у нове целине; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; - смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. Начин коришћења ИКТ у настави: Примена Гугл платформе за додатну комуникацију са ученицима, е-уџбеник, цртање графикана при обради података
КРУГ	– израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом;	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	
ОБРАДА ПОДАТАКА	– одређује средњу вредност, медијану и мод.	Средња вредност, медијана и мод.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ	МЕСЕЦ	ОБРАД	УТВРЂ	СВЕГА

		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	A	.	
1.	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	14	7									8	13	21
2.	ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА		10	9								6	13	19
3.	ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ			5	11		3	18	11			19	29	48
4.	МНОГОУГАО				7	10	4					9	12	21
5.	КРУГ								3	12	3	7	11	18
6.	ОБРАДА ПОДАТАКА										5	2	3	5
A	ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА ИЗ ПРЕТХОДНИХ РАЗРЕДА	4											4	4
B	ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА			2		2			2		2		8	8
УКУПНО		18	17	16	18	12	7	18	16	12	10	50	94	144

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОБЛАСТ/ТЕМА/ МОДУЛ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
	МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истимимениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је

РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	n дати природан број МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза. МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочавањихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему) МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу да решава задатке користећи Питагорину теорему МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ	МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен МА.2.2.3 сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза.

ИЗРАЗИ	МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежба нотрансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик
МНОГОУГАО	МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу да решава задатке користећи Питагорину теорему. МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука
КРУГ	МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника) МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука
ОБРАДА ПОДАТАКА	МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке поједном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу) МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност

медијаном   МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле   МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта графиккојим представља међузависност величина

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: реални број, степен, квадратни корен, Питагорина теорема, полином, многоугао, ортоцентар и тежиште, круг, број π , ротација и средња вредност

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад наставника обухвата планирање наставе у циљу остваривања предвиђених исхода, реализацију наставних садржаја и праћење и вредновање постигнућа ученика али и сопственог рада у циљу унапређења истог. Наставник прилагођава садржаје саставу одељења и укључује у рад сваког ученика подједнако, пружа помоћ ученицима у савладавању програма, подтиче ученике на самосталност у раду, извођење закључака и развијање критичког мишљења. Подстиче ученике на самосталан рад као и сагледавање практичног значаја математике за свакодневни живот.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Ученик слуша излагање наставника, активно учествује у разговору, објашњава, самостално се служи литературом, проналази податке на интернету, примењује стечено знање на израду рачунских и проблемских задатака.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Ученик који показује изузетне способности упућује се на додатне садржаје са интернета и другу литературу коју обезбеђује наставник, самостално припрема наставну јединицу и излаже је осталим ученицима, помаже слабијим ученицима

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Прилагођавање наставних садржаја математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности. Прилагођавање може бити просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области математике, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.

Циљеви:

Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег развоја даровитих ученика у области математике.

Задаци:

- уочавање даровитих ученика који брже напредују,
- организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика),
- извођење додатне наставе,
- припремање ученика за такмичења
- праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.

Теме које се обрађују на часовима додатне наставе поклапају се са темама у редовној настави: реални бројеви, Питагорина теорема, цели алгебарски изрази, многоугао, круг, обрада података

ДОПУНСКА НАСТАВА

Ученицима којима је потребна додатна подршка у учењу, програмом допунске наставе помоћи ће се усвајање једноставнијих и мање захтевних садржаја из математике, како би у потпуности развили своје способности.

Циљеви:

Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

Задаци:

- уочавање ученика који имају тешкоћа у свладавању одређених садржаја из математике,
- организација допунског рада према индивидуалним потребама,

- извођење допунске наставе,
- праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.

Теме које се обрађују на часовима додатне наставе поклапају се са темама у редовној настави: реални бројеви, Питагорина теорема, цели алгебарски изрази, многоугао, круг, обрада података. Сама реализација зависи од потребе за допунским усвајањем појединих наставних јединица.

Предмет: Биологија

Разред: Седми

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
1. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упореди полно и бесполно размножавање; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и основну улогу гентичког материјала у ћелији; - шематски прикаже	- Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија. - ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). - Прво Менделово правило, крвне групе, трансјузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. - Наследне болести. - Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. - Једнополни и	- Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (грађа, изглед у деоби ћелије и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). - На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног

	наслеђивање пола и других особина према Менделовом правилу	двополни организми. - Значај и улога полног размножавањ	пара се називају хомологи хромозоми. - Препорука је да ученици користе моделе деоба које могу сами да направе. На основу модела ученик може да опише ток деобе, да их упореди и да направи табелу разлика митозе и мејозе. - Надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном родитељу. - Примери бесполог размножавања код биљка и животиња. - Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. - Ток развића вишећелијских организама
2.ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	- упореди организме на различитим позицијама на «дрвету живота» према начину на који обављају животне процесе; - користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	- Појам симетријетипични примери код једноћелијских и вишећелијских организама. - Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. - Присуство/ одсуство биљних органа. -Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... - Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисања организма. - Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња.	објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења. - Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген на хомологим хромозомима, а фенотипа на видљивим особинама. - Дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере стања организма
3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	- разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева; - повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста-фосили	- Основни принципи систематике - Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили)	
4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; -	-Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; -	

	илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; - упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; - повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области - биому с аживотним формама које га насељавају; - анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; - идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; - предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима	Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). -Мреже исх- Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитетаране. Животне области.	или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена, од наслеђених гена и начина живота, оне које су везане за полне хромозоме, болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота, или су последица прмене у броју хромозома. -Акцентат треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама, са типичним примерија зрачне, двобочне симетрије и асиметрије. - Корисити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. - Обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака и код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Формирање главеног региона код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином. -Главне групе једноћелијских
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; - идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимичја); - планира време за рад, одмор и рекреацију; - доведе у везу измењено онашање људи с	-Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. - Имунитет. Вакцине. - Пулс и крвни притисак. - Прва помоћ, повреде крвних судова (практичан рад). - Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница, тровање	симетрије/асиметрије код биљака и код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Формирање главеног региона код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином. -Главне групе једноћелијских

	акоришћењем психоактивних супстанци; - аргументује предности вакцинације; - примени поступке збрињавања лакших облика крварења; - расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитост	храном -Промене у адолесценцији. - Здрави стилови живота (сан, кондиција...). -Последице болести зависности (наркоманија)	еукариотских организам треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/ разлике основних животних функција - Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе одбраних представника - Компаративни преглед грађе и функције животиња треба реализовати кроз обраду на одабраним представницима, који су од раније познати ученицима -Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса. Са гљивама треба обрадити и лишајеве, ко пример обострано корисне заједнице организама. - Обрадити особине и грађу вируса, начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. То је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести – повезати са градивом претходних разреда - При обради имунитета и вакцинације задржати се на основном објашњењу настанка имунитета без залажења у механизме настанка антитета. - Током обраде правила чувања

			и припремања намирница наставник би требало да упути ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама и гљивама - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1 НАСЛЕЂИВАЊЕ И · ЕВОЛУЦИЈА	9											4	5	9
2 ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И · ФУНКЦИЈЕ		9	7	9	4							14	15	29
3 ПОРЕКЛО И · РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА					2	3	2					3	4	7
4 ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ·							7	8	2			7	10	17
5 ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ ·									4	6		4	6	10

УКУПНО	9	9	7	9	6	3	9	8	6	6	32	40	72

СТАНДАРДЕ НАВЕСТИ СА ТУМАЧЕЊИМА

редни број теме ТЕМА/ОБЛАСТ I НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

II ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви

карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.) БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

III ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у

просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције.

IV ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата БИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у

експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак

V ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије) БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора) БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима) БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.) БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа БИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ : садржаја: правила наслеђивања особина, принципи грађе и функције, систематика, докази еволуције, структура популације, адаптације, мреже исхране, вируси,уравнотежена исхрана, прва помоћ, адолесценција, животне области, заштита биодиверзитета.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА Дефинише,индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава, тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.... **АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА** Припремање, организовање, читање, објашњавање,разговор, слушање,посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење,процењивање, одлучивање.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ **УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ** : У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања.

Ниво циља учења	Одговарајући начин оцењивања
Памтити (навести, препознати, идентификовати...)	Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.
Разумети (навести пример, упоредити, објаснити, препричати...)	Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.
Применити (употребити, спровести, демонстрирати...)	Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације.
Анализирати (систематизовати, приписати, разликовати...)	Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема
Евалуирати (проценити, критиковати, проверити...)	Дневници рада, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци.
Креирати (поставити хипотезу, конструисати, планирати...)	Експерименти, истраживачки пројекти.

Такође, потребно је ускладити оцењивање са његовом сврхом.

Сврха оцењивања	Могућа средства оцењивања
Оцењивање наученог (сумативно)	Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.
Оцењивање за учење (формативно)	Посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.

У вредновању наученог, поред усменог испитивања, најчешће се користе тестови знања. На интернету, коришћењем кључних речи *outcome assessment (testing, forms, descriptiv/numerical)*, могу се наћи различити инструменти за оцењивање и праћење.

У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању нпр. практичан рад (тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично) може се применити табела у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености. Наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња сачлановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава у 7.разреду се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање,са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања,умења и вештина из наставног градива.

Наставна тема	Предвиђени наставни садржаји	Предвиђени исходи	Време реализације
1.НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-Деоба ћелије -ДНК и појам гена -Наследне болести. - Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	Ученик ће бити у стању да: – упореди бесполно и полно размножавање – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу	Септембар
2,ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА	- Основни принципи организације живих бића. Одсуство и присуство органа,	- разликује основне нивое организације живих бића; -познаје основе грађе биљака, животиња и гљива – упореди организме на	Октобар,новембар,децембар,јануар

ЖИВОТА	симетрија(типични примери - Једноћелијски еукариоти - Исхрана, дисање, излучивање и транспорт материја код биљака и размножавање - Животни процеси код гљива - Грађа и животни процеси код животиња	различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе;	
3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	- Основни принципи систематике - Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе).	– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе;	Фебруар и март
4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; -Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). - Животне области. - Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитета	- препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају	Март,април,мај
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет и вакцине - Принципи уравнотежане исхране - Промене у адолесценцији.	– анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и	Мај и јун

	Здрави стилови живота - Последице болести зависности - наркоманија	рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; - разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)	

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљеви и задаци додатне наставе у 7. разреду су: -исказивање заинтересованости за шира знања из предмета која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, -истрживачки рад, -самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе, -проширивање стечених знања и њихова примена у свакодневном животу, -примена савремених технологија –интернет

Наставна тема	Предвиђени наставни садржаји	Предвиђени исходи	Време реализације
1.НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-Деоба ћелије -ДНК и појам гена -Наследне болести. - Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	Ученик ће бити у стању да: -прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; -	Септембар
2,ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И	- Основни принципи	Одреди положај организама на дрвету живота	Октобар,новембар,децемб

ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	организације живих бића. Одсуство и присуство органа, симетрија(типични примери - Једноћелијски еукариоти - Исхрана, дисање, излучивање и транспорт материја код биљака и размножавање - Животни процеси код гљива - Грађа и животни процеси код животиња	на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива ; - разликује под микроскопом различите типове ћелија и приказ ује их цртежом ; - табеларно приказује упоредни преглед грађе биљака, гљива и животиња	ар,јануар
3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	- Основни принципи систематике - Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе).	– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе;	Фебруар и март
4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; - Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). - Животне области. - Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе.	– разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила ; - цртежом приказује дрво живота	Март,април,мај

	Заштита биодиверзитета		
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет и вакцине - Принципи уравнотежане исхране - Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота - Последице болести зависности - наркоманија	– идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације	Мај и јун

ХЕМИЈА

Циљеви наставе хемије су:

- развијање функционалне хемијске писмености;
- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона;
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина;
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет);
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу;
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије;
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији.

Задаци наставе хемије су:

- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања
- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина

- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу.

Општа предметна компетенција

Ученик разуме својства и промене супстанци и повезује својства с практичном применом супстанци. На основу формираног знања, вештина и вредности, ученик у породичном окружењу и друштву вршњака доноси одлуке и предузима активности у вези с правилним коришћењем материјала и комерцијалних производа, правилним разврставањем и одлагањем отпада, правилном исхраном, брине о здрављу и животној средини. Знање хемије ученику служи да разуме и користи информације о супстанцама, исказане хемијским терминима, хемијским симболима, формулама и хемијским једначинама, као и да сагледава допринос хемије развоју медицине, фармације, индустрије и пољопривреде. Ученик је развио научну писменост и вештине за експериментални рад на основу којих може самостално или у сарадњи с другима да решава проблеме који захтевају примену знања хемије.

Основни ниво

Ученик зна шта је предмет изучавања хемије и познаје улогу хемије у различитим областима људске делатности. Ученик познаје заступљеност најзначајнијих супстанци у природи и различитим производима. Избор и примену производа (материјала, прехранбених производа, средстава за хигијену и сл.) заснива на познавању својстава супстанци и промена којима подлежу. У свакодневном животу препознаје примере меша, повезује својства меша с њиховим саставом, припрема меше према потребама или издваја жељени састојак из меше. Ученик препознаје значење хемијских симбола, формула, хемијских једначина и ознака за процентни састав раствора.

Средњи ниво

Ученик повезује структуру супстанце са својствима и променама супстанци. На основу формуле одређује назив супстанце, а на основу назива пише формулу супстанце. Хемијске промене представља помоћу хемијских једначина. Уме правилно и безбедно да изведе једноставне огледе, да припреми раствор одређеног процентног састава за потребе у свакодневном животу.

Напредни ниво

Ученик објашњава својства супстанци примењујући стечена знања о њиховој структури. Ученик има развијене вештине за лабораторијски рад, испитивање својстава и промена супстанци и решавање проблема. Ученик планира, правилно и безбедно изводи огледе, израчунава масу и количину супстанци које учествују у променама. У објашњавању својстава и промена супстанци користи одговарајуће хемијске термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине. На основу посматрања својстава супстанци и резултата огледа изводи закључке и генерализације.

Специфичне предметне компетенције

Специфична предметна компетенција: ХЕМИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Ученик је формирао хемијску писменост као основ за разумевање својстава и промена супстанци у природи и примену супстанци у свакодневном животу и различитим професијама. Хемијску писменост примењује у доношењу одлука у вези са коришћењем различитих материјала и комерцијалних производа у свакодневном животу, кроз активан и одговоран однос према очувању здравља и животне средине.

Основни ниво

Ученик је формирао појмовни оквир као основ за разумевање својстава и промена супстанци и комерцијалних производа с којима је у контакту у свакодневном животу.

Средњи ниво

Ученик је формирао појмовни оквир као основ за класификовање супстанци, сагледавање и примену квантитативног аспекта својстава и промена супстанци (припремање раствора одређеног процентног састава) за доношење одлука у вези са избором производа и начином њиховог коришћења.

Напредни ниво

Ученик објашњава структуру, својства и промене супстанци и примењује знање у решавању проблема.

Специфична предметна компетенција: ВЕШТИНЕ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ РАД И ХЕМИЈСКИ ЈЕЗИК

Ученик прикупља податке о својствима и променама супстанци посматрањем и мерењем, планира и описује поступак, правилно и безбедно рукује супстанцама, прибором и посуђем, представља резултате табеларно и графички, уочава правилности међу подацима и користи хемијски језик (хемијски термини, хемијски симболи, формуле и хемијске једначине) у описивању опажених својстава и промена супстанци, објашњењима и закључцима.

Основни ниво

Ученик прати поступак у датом упутству за рад и уме да: испита својства и промене супстанци, изведе мерење физичких величина, правилно и безбедно рукује супстанцама, прибором и посуђем, опише поступак и резултате користећи хемијску терминологију. Средњи ниво

Ученик уме да: у експерименталном раду прикупи податке о својствима и променама супстанци, користи одговарајућу апаратуру, формулише објашњења и закључке користећи хемијски језик (термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине).

Напредни ниво

Ученик планира и изводи експерименте, анализира податке, објашњава уочене правилности и изводи закључке. Размењује информације

повезане с хемијом на различите начине: усмено, у писаном виду, у виду табеларних и графичких приказа, помоћу хемијских симбола, формула и хемијских једначина.

Исходи учења

По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:

- идентификује и развија појмове који повезују хемију са природним и другим наукама;
- истражује различите професионалне могућности повезане са хемијом;
- експериментално испита и опише физичка и хемијска својства супстанци, руководећи се упутством, и повезује их са применом и утицајем на животну средину;
- налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију;
- моделима представља структуру атома, молекула и јона;
- наводи примере хемијских елемената изграђених од атома или молекула и хемијских једињења изграђених од молекула или јона;
- раздваја смеше, безбедно рукујући супстанцама и прибором;
- уочава последице процеса растварања и таложења и тумачи разноврсне примере примене раствора;
- тумачи ознаке са амбалаже супстанци/ комерцијалних производа;
- пише хемијске једначине и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење.

Образовни стандарди за 7.Разред

Наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Хемија и њен значај	Ученик/ца зна и уме: <u>уме да:</u> ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент	Ученик зна да: ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата.	Ученик уме да: ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду

	према датом упутству		
Основни хемијски појмови	<u>зна:</u> ХЕ.1.1.1. да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота на основу њихове сложености ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења на основу њихових својстава ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу као и да се при променама укупна маса супстанце не мења ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор Уме да: ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише	<u>Зна:</u> ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп Уме да: ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резулта	<u>разуме:</u> ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица <u>уме:</u> ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе

	ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству		ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Структура супстанце-Атом и структура атома	Зна: ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације Уме да: ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	Уме да: ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата	Разуме: ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона Уме да: ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Структура супстанце-Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули, јони	Зна да: ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима Уме да:	зна: ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци) Уме да: ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички	разуме: ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона Уме да:

	ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резулта	ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Хомогене смеше – Раствори	<u>Зна:</u> ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор Уме да: ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	<u>зна:</u> ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци) ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор <u>уме да:</u> ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварача, уситњавањем супстанце, мешањем) ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварача (разблаживање и концентровање) ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварача на основу процентне концентрације раствора и обрнуто ХЕ.2.1.10. направи раствор одређене процентне концентрације Уме да:	<u>разуме:</u> ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача Уме да: ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе

		ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резулта	ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Хемијске реакције и израчунавања	Зна: ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације Уме да: ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	уме да:ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резулта	Уме да: ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду.

Садржај програма

Наставна тема	Укупан број часова	Часови обраде новог градива	Часови вежби	Часови утврђивања, одговарања, писмених провера и систематизација
Хемија и њен значај	2	1	1	0
Основни хемијски појмови	15	6	3	6
Атом и структура атома	15	7	1	7
Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули и јони	15	6	2	7
Хомогене смеше – раствори	10	3	3	4
Хемијске реакције и израчунавања	15	5	1	9
Укупно	72	28	11	33

Временска динамика

Наставна тема	Временска динамика
Хемија и њен значај	септембар
Основни хемијски појмови	септембар, октобар
Атом и структура атома	октобар, новембар, децембар
Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули и јони	децембар, јануар, фебруар, март
Хомогене смеше – раствори	март, април
Хемијске реакције и израчунавања	април, мај, јун

Корелација са другим предметима по темама

Број	Тема	Корелација са предметима
1.	Хемија и њен значај	Историја, физика и биологија
2.	Основни хемијски појмови	Физика, биологија и географија

3.	Атом и структура атома	Физика, географија, биологија и математика
4.	Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули и јони	Биологија, физика и математика
5.	Хомогене смеше-раствори	Физика, биологија, математика и географија
6.	Хемијске реакције и израчунавање	Биологија, физика и математика

Активности наставника и ученика, наставне методе и облици рада по темама

Наставна тема	Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе и облици рада
Хемија и њен значај	Ученици активно слушају, записују, поставља питања, дискутује, одговара на питања, бележи кључне појмове, изводи огледе, износе закључке	Наставник предаје, поставља питања, пише кључне појмове на табли, одговара на питања, мотивише ученике, даје упуства за извођења огледа.	Облик рада: -фронтални -групни Метода рада: -монолошка -дијалошка -демонстративна
Основни хемијски појмови	Ученици активно слушају, записују, поставља питања, дискутује, одговара на питања, бележи кључне појмове, изводи огледе, износе закључке	Наставник предаје, поставља питања, пише кључне појмове на табли, одговара на питања, мотивише ученике, даје упуства за извођења огледа, проверава знање.	Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни - рад у пару Метода рада: -монолошка -дијалошка -демонстративна -експериментална - рад на тексту
Атом и структура атома	Ученици активно слушају, записују, поставља питања, дискутује, одговара на питања, бележи кључне појмове, решава задатке	Наставник излаже теоријски садржај, тумачи правила распореда електрона по енергетским нивоима, поставља питања, мотивише ученике на закључивање, усмерава активност ученика	Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни - рад у пару Метода рада:

			-монолошка -дијалoшка -демонстративна - рад на тексту
Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули и јони	Ученик активно слуша,пише кључне појмове, поставља питања, одговара на питања, решава задатке, изводи једноставније огледе, закључује	Наставник презентује наставни садржај, објашњава, пише примере, одржава концентрацију, мотивише ученике на самостално решавање задатака, наводи на закључивање, поставља питања, одговара на питања, проверава знање	Облик рада: -фронтални -групни - рад у пару Метода рада: -дијалoшка -демонстративна - рад на тексту
Хомогене смеше-раствори	Ученици слушају, записују, постављају питања, одговарају на питања, решавају рачунске задатке и усвојено знање користе за прављење раствора одређене концентрације	Наставник предаје,пише кључне речи,одговара на питања, мотивише,помаже при решавању задатака и извођењу вежби, проверава знање	Облик рада: -фронтални -индивидуални -рад у пару Метода рада: -дијалoшка -демонстративна -рад на тексту
Хемијске реакције и израчунавање	Ученик активно слуша,пише кључне и непознате појмове, поставља питања, одговара на питања, самостално пишу реакције и врше стехиометријска израчунавања, решава задатке, изводи једноставније огледе, закључује	Наставник излаже теоријски садржај, објашњава кључне и непознате појмове, поставља питања, мотивише ученике на закључивање, усмерава активност ученика, проверава знање	Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни - рад у пару Метода рада: -монолошка -дијалoшка -демонстративна - рад на тексту

Кључни појмови по темама

Хемија и њен значај	хемијско посуђе, хемијски прибор, мере опреза при раду
Основни хемијски појмови	материја, физичка тела, супстанце, чисте супстанце, елементи, једињења, смеше, хомогене и хетерогене смеше, поступци за раздвајање састојака смеше.
Атом и структура атома	омотач, језгро, електрони, неутрони, протони, распоред електрона у омотачу, релативна атомска маса.
Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули и јони	молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, валенца, релативна молекулска маса, својства супстанци са јонском и ковалентном везом, атомске, молекулске и јонске кристалне решетке.
Хомогене смеше – раствори	раствори, растварач, растворена супстанца, растворљивост, процентни састав раствора, вода, значај воде.
Хемијске реакције и израчунавања	хемијска реакција, мол, моларна маса, израчунавања у хемији.

Критеријуми оцењивања

Оцењивање је континуирани процес којим се исказује однос према учењу, школи, проверава знање ученика, подстиче активност и мотивација. Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах. Оцењивање у току школске године формативно и сумативно.

Критеријум за оцењивање успеха ученика су: врста ,обим и ниво знања, умења и вештина и ангажованост ученика у наставном процесу. Обим знања, умења и вештина утврђује се у зависности од количине усвојених садржаја прописаних за предмет. Ниво знања утврђује се у зависности од квалитета усвојених садржаја, степена разумевања, способности примене, степена развијеносттти умења и вештина.

Ангажованост ученика у наставном процесу процењује се на основу:

- 1) активног учествовања у настави(спремност за самосталан и групни рад, учествовање у разговору и дискусији. Спремност да постави питање ако нешто не разуме);
- 2)сарадње са другима(способност да ради у групи и вештина комуникације)
- 3)уважавање других(спренмост да подржи друге и да им помогне)

Сумативно оцењивање представља бројчане оцене на крају одређене целине или класификационог периода.. Бројчаном оценом изражава се степен остварености циљева као и напредовање ученика.

Бројчане оцене су : одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Формативно оцењивање редовно прати рад ученика у току школске године, садржи препоруке и записује се у педагошкој документацији.

Препоручени начин прилагођавања програма образовања ученика са изузетним способностима

За ученике са изузетним способностима припрема се индивидуални образовни план, програм и начин рада којим се утврђује обogaћен начин образовања и васпитања који садржи:

- 1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу;
- 2) дневни распоред рада са лицем које пружа додатну подршку и учесталост те подршке;
- 3) циљеве образовно-васпитног рада;
- 4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање;
- 5) програм по предметима, прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у
б) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада са додатном подршком;

Препоручени начин прилагођавања програма хемије ученику са изузетним способностима: Ученик седмог разреда са изузетним способностима радио би по посебном програму, који би задовољио индивидуална интересовања и склоности и утицао на развијање креативности у учењу хемије. При изради програма уважавале би се жеље ученика. Поред уџбеника користио би додатну литературу и садржаје доступне на интернету. Радио би на садржајима који су интердисциплинарни и који садрже неку проблематику. Ученик би радио компликованије задатке који по тежини одговарају средњим школама. Такође би се упознао са техникама експерименталног рада, развијао своју иновативност и радио на експерименталним задацима истраживачког карактера. У том циљу посећивао би сајмове наука, друге школе и установе, природно математички факултет и стицао нова своја знања која би му омогућила реализацију истраживачког рада.

Препоруке за припрему индивидуалног образовног плана за ученике са сметњама у развоју

Индивидуални образовни план се припрема за ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика и других разлога потребна додатна образовна подршка. Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања таквих ученика у редован образовно-васпитни рад 8. разреда и њихово осамостаљивање у вршњачком колективу.

За сваког ученика појединачно, према његовим специфичним потребама и могућностима, припрема се прилагођен начин образовања који обухвата и

- 1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу;
- 2) дневни распоред рада са лицем које пружа додатну подршку и учесталост те подршке;
- 3) циљеве образовно-васпитног рада;
- 4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање;
- 5) програм по предметима, прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у раду са додатном подршком;
- б) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада.

Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање. Тим за инклузивно образовање чине одељењски старешина и предметни наставници, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља.

Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана.

Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика.

Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник. индивидуални образовни план, програм и начин рада који садрже:

Препорука за припрему ИОП-а за ученике којима је потребна додатна образовна подршка, који се са закашњењем укључују у образовни процес наставе хемије:

У зависности од карактеристика ученика и потешкоћа у савладавању градива, ученику би био прилагођен програм седмог разреда. Кроз различите активности и наставне методе, радило би се на томе да ученик савлада основне појмове и термине који ће му бити корисни у свакодневним животним ситуацијама. Очекивани исход би био да ученик зна основна физичка својства супстанци. Ученик би био више сконцентрисан наопште појмове који би му користили у свакодневном животу. Храбрио би се у ономе што је добар, радио би једноставније задатке и укључивао би се у групни рад са вршњацима. Радило би се на јачању оних способности и вештина које су му јача страна.

Допунска настава

Допунски рад организовати за ученике који нису савладали садржаје у редовној настави.

Циљ допунске наставе хемије јесте да се ученицима који нису савладали садржаје хемије омогући лакше укључивање у редовни васпитно-образовни процес, као и да им се развију упорност, самосталност и тачност у раду.

Задаци допунске наставе:

- оспособити ученике да овладају основним хемијским појмовима ради лакшег уклапања у редовни наставни процес;
- омогућити ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које су пропустили због краћег или дужег изостајања са наставе;
- омогућити ученицима да овладају различитим методама учења хемијских садржаја ради развијања самосталности у учењу

1.	Хемија и њен значај (2)	1. Предмет изучавања хемије 2. Хемијско посуђе и прибор. Мере опреза и мерења у хемији

2.	Основни хемијски појмови (4)	3. Физичка и хемијска својства супстанци 4. Физичке и хемијске промене супстанци 5. Методе раздвајања смеша 6. Методе раздвајања смеша
3. 4.	Структура супстанце (12)	7. Грађа атома 8. Грађа атома 9. Структура електронског омотача 10. Структура електронског омотача 11. Периодни систем елемената 12. Периодни систем елемената и врсте елемената 13. Релативна атомска маса 14. Ковалентна и јонска веза 15. Ковалентна и јонска веза 16. Хемијске формуле 17. Релативна молекулска маса 18. Својства једињења са јонском и ковалентном везом

5.	Хомогене смеше или раствори (6)	19. Раствори – својства раствора 20. Растворљивост супстанци у води 21. Процентни састав раствора 22. Процентни састав раствора 23. Процентни састав раствора 24. Својства воде. Природне воде
6.	Хемијске реакције и израчунавања на основу хемијских једначина (12)	25. Основни типови хемијских реакција 26. Анализа и синтеза 27. Хемијске једначине 28. Хемијске једначине 29. Закон сталних односа маса 30. Закон сталних односа маса 31. Мол. Моларна маса 32. Мол. Моларна маса 33. Мол. Моларна маса 34. Израчунавања на основу хемијских једначина 35. Израчунавања на основу хемијских једначина 36. Израчунавања на основу хемијских једначина

Додатна настава

Циљ додатне наставе јесте проширивање и продубљивање знања ученика који се у већој мери интересују за хемију и који су на редовним часовима показали високи ниво савладаног градива, развијање способности и вештина ученика према њиховим интересовањима и склоностима и развијање такмичарског духа.

Задачи додатне наставе хемије:

- омогућити ученицима да разумеју начин на који се хемија развијала као наука и њено место у савременом животу;
- омогућити ученицима да у самосталним истраживачким радовима овладају основама научног метода;
- оспособити ученике да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина;
- стварати ситуације у којима ће ученици знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу;

На овим часовима ученици ће се припремати за:

- такмичење ученика основних школа у организацији Министарства просвете и Српског хемијског друштва (школско, општинско, градско и републичко)
- смотру ученичких радова у организацији регионалних и републичких центара за таленте

1.	Хемија и њен значај (1)	1. Развој хемије као науке. Хемија у савременом животу. Мерења у хемији
2.	Основни хемијски појмови (4)	2. Врсте супстанци 3. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци 4. Методе раздвајања смеша 5. Методе раздвајања смеша
3. и 4.	Структура супстанце (12)	6. Грађа атома 7. Структура електронског омотача 8. Структура електронског омотача 9. Периодни систем елемената 10. Типови хемијских веза 11. Хемијске формуле 12. Релативна атомска и молекулска маса 13. Израчунавања на основу релација количина супстанце, маса супстанце и

		бројност честица 14. Авогадров број 15. Израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног елементарног процентног састава једињења 16. Израчунавања на основу хемијских формула 17. Израчунавања у хемији 18. Израчунавања у хемији
5.	Хомогене смеше или раствори (8)	19. Раствори – својства раствора 20. Процентни састав раствора 21. Процентни састав смеша 22. Колоидни раствори – растварање желатина (сол и гел стање) 23. Израчунавање масеног процентног садржаја у поступку разблаживања раствора 24. Израчунавање масеног процентног садржаја у поступку мешања раствора различитог садржаја 25. Раствори – рачунски задаци 26. Раствори – припремање раствора одређене концентрације разблаживањем и концентровањем
6.	Хемијске реакције и израчунавања на основу хемијских једначина(11)	27. Основни типови хемијских реакција 28. Анализа и синтеза 29. Закон сталних односа маса – састављање формула на основу односа маса 30. Израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији

	31. Израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији 32. Израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији 33. Топлотни ефекти при физичким и хемијским променама супстанци: егзотермне и ендотермне реакције 34. Топлотни ефекти при физичким и хемијским променама супстанци: егзотермне и ендотермне реакције 35. Хемија на интернету 36. Хемијски часописи

Предмет: Техника и технологија

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2

	годишње	72
ЦИЉ	Циљ наставе и учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Животно и радно окружење	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; – повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области производних техника и технологија	Тема: Животно и радно окружење Компетенције: Копентенција за целоживотно учење; Еколошка компетенција; Одговоран однос према здрављу; Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Историја; Биологија Активности: Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја
	– разликује врсте транспортних	Машине спољашњег и	

Саобраћај	машина; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају	технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици израдили.
Техничка и дигитална писменост	– самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; – објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у	Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске	Тема: Саобраћај Компетенције: Компетенција за целоживотно учење; Еколошка компетенција; Предузетничка компетенција; Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Историја; Географија Активности: Област која се односи на саобраћај се реализује у континуитету као важна компонента саобраћајног васпитања. На почетку реализације ове области подсетити ученике да су у претходним разредима учили о саобраћајним системима, намени, функционисању и организацији саобраћаја у оквиру саобраћајних објеката, као и о правилима и прописима за

	свакодневном животу	технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.	регулисање друмског саобраћаја која се, пре свега, односе на пешаке и бициклисте као учеснике у саобраћају. Посебно нагласити да је тежиште исхода у претходна два разреда било на безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају.
Ресурси и производња	– аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације	Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска	Тема: Техничка и дигитална писменост Компетенције: Естетска компетенција; Дигитална компетенција; Вештина комуникације; Рад са подацима и информацијама; Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Математика; Информатика и рачунарство; Ликовна култура; Активности: Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна

	производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом	производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.	са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи САД и рендерују га. Навести примере примене вештачке интелигенције, са акцентом на области које се изучавају у оквиру Програма наставе и учења из Технике и технологије, као што су: роботика (хуманоидни, индустријски роботи и др.), саобраћај (прототипови првих аутономних аутомобила, интелигентни саобраћајни системи), паметни градови (паметне куће, паметни уређаји), ЈОТ технологија, пољопривреда (паметни системи за наводњавање и др.), здравство (дијагностиковање болести пацијената, „паметни болнички кревети” и др.), интернет (лакши и бржи одабир садржаја код претрага на интернету, код филтрирања нежељене поште, код разних сервиса за превођење (нпр. <i>Гугл преводиоца</i> итд.), бизнис, економија и трговина (боље пословање привредних субјеката) итд.
Конструкторско моделовање	– самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, поступак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду.	Тема: Ресурси и производња Компетенције: Компетенција за целоживотно учење; Еколошка компетенција; Предузетничка

	Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ	компетенција; Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Физика; Хемија; Географија; Биологија; Активности: Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи. Тема: Конструкторско моделовање

			Компетенције: Вештина сарадње; Решавање проблема; Естетска компетенција; Дигитална компетенција; Предузетничка компетенција; Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Математика; Информатика и рачунарства; Активности: У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја, претварача енергије и др.

			Начин коришћења ресурса школе и локалне средине у остваривању исхода: Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција. Начин коришћења ИКТ у настави: Употреба рачунара и периферних уређаја је у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Животно и радно окружење	6	/	/	/	/	/	/	/	/	/	2	/	4	6
2.	Саобраћај	2	4	/	/	/	/	/	/	/	/	2	/	4	6
3.	Техничка и дигитална писменост	/	6	6	6	/	/	/	/	/	/	4	/	14	18
4.	Ресурси и производња	/	/	/	2	2	8	8	/	/	/	6	/	14	20

5.	Конструкторско моделовање	/	/	/	/	/	/	2	8	8	4	2	/	20	22
УКУПНО:												16	/	56	72

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Наставне теме	Кључни помови
Животно и радно окружење	Машинска техника; Машинство; Технологија; Машине; Механизми; Прости алати; Техничка средства; Индустриска револуција; Енергетска ефикасност; Енергетски разред; Ергономија; Енергија; Заштита животне средине; Отпад;
Саобраћај	Машине спољашњег транспорта; Машине унутрашњег транспорта; Саобраћај; Друмски саобраћај; Погонски систем; Преносни механизам; Управљачки систем; Кочиони систем; Бицикл; Ланчани механизам; Безбедно понашање у саобраћају; Бицикл; Мопед;
Техничка и дигитална писменост	Техничка документација; Технички цртеж; Ортогонални цртеж; Аксионометријски цртеж; Радионички цртеж; Склопни цртеж; Радна и оперативна листа; Скица; Електронски цртеж; Програми за техничко цртање; Софтверски алати; 3D моделовање; Вештачка интелигенција;
Ресурси и производња	Енергетика; Природни ресурси; Заштита животне средине; Заштита личне безбедности; Машински материјали; Полимери; Композитни материјали; Технолошка својства; Механичка својства; Мерење; Контрола; Помично мерило; Микрометар; Челична игла; Тачкасти обележивач; Обрада метала са и без скидања струготине; Спајање металних делова; Закивање; Заваривање; Лемљење; Мере заштите на раду; Елементи за везу; Елементи за пренос снаге и кретања; Специјални елементи; Производне машине; Погонске машине; СУС мотори; Дизел мотори; Усисавање; Компресија; Експанзија; Издувавање; Робот; Кинематски пар; Ротација; Транслација;

Конструкторско моделовање	Алгоритам конструкторског моделовања; Скица; Модел; Конструкција; Компоновање облика; Енергетско решење; Преносни механизми ; Извршни механизми; Управљање; Испитивање; Пројекат; Предузимљивост; Иницијатива; Техничка документација; Кореспонденција; Маркетинг;

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступци остваривања програма
Животно и радно окружење	6	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); посматра и закључује; грфички представља; учествује у вежби у Радној свесци	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); подстиче и мислено активира ученике; графички представља; задаје и објашњава вежбу у Радној свесци; прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова

Саобраћај	6	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља; посматра и закључује; увежбава поступак провере техничке исправности бицикла	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; подстиче и мислено активира ученика; демонстрира (проверу техничке исправности бицикла) прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова
Техничка и дигитална писменост	18	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); графички представља; учествује у вежби на рачунару; закључује и тражи решења; извршава кораке практичног рада на рачунару	усмено излаже; објашњава; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); графички представља; задаје и показује вежбу на рачунару; подстиче и усмерава; демонстрира (корак практичног рада на рачунару) прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад на рачунару

Ресурси и производња	20	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља ; учествује у изради вежбе; закључује и тражи решења; учествује у практичном раду (руковање алатом и прибором, израда и састављање модела); тражи техничка решења	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; демонстрира и задаје вежбу; подстиче и мислено активира ученика; демонстрира (кораке практичног рада, руковање алатом и прибором); подстиче ученике на тражење решења	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад и радионица
Конструкторско моделовање	22	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља; слободно се опредељује за пројекат; учествује у практичном раду (руковање прибором и	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; предлаже избор пројекта; подстиче самоиницијативност и креативност; демонстрира (кораке практичног рада, руковање прибором и алатом, креирање рекламе за израђен производ)	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад и радионица

		алатом израда и састављање модела); креира рекламу за израђен производ; тражи техничка решења	подстиче ученика на тражење решења; прати и надгледа рад ученика	

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Наставник процењује претходне вештине које ученик поседује и прилагођава свој рад у правцу да се процес учења настави. У настави усмереној на учење, оцењивање је средство којим наставник прати напредак у учењу и знању и индикатор који показује у којој мери је ученик остварио очекиване исходе. Да би се то постигло потребно је оцењивање пажљиво испланирати узимајући у обзир све активност значајне у настави: залагање, интересовање, креативност, прецизност, тачност, уредност самоиницијативност, систематичност. Вредновање активности, уколико је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ ткз. вршњачко учење (формативно оцењивање – подржавање процеса учења),

Ученике оцењивати према резултатима које постижу у усвајању наставних садржаја; не треба одвојено оцењивати теоријска и практична знања, нити примењивати класично пропитивање ученика већ изводити оцене на основу сталног праћења рада ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. (сумативно оцењивање – вредновање резултата учења)

Провера остварености прописаних циљева учења наставног предмета

Редни број наставне теме	Наставна тема	Редни број наставне јединице	Наставна јединица
1	Животно и радно окружење	3.	Иницијални тест
5	Конструкторско моделовање	70.	Завршни тест

Анализа иницијалног и завршног теста

Табеларни приказ постигнутих поена (у интервалу и процентима)

Опсег поена	1-3	4-6	7-8	9-10
Број ученика				
%				

Табеларни приказ броја ученика који су дали тачан одговор на 10 постављених питања

Редни број питања	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Број ученика (тачан одговор)										
%										

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Наставни садржаји предмета техника и технологија у 7. разреду реализује се кроз пет наставних тема и то:

- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Конструкторско моделовање

За ученике са изузетним способностима направила бих посебан план који би поред наставних садржаја програма технике и технологије за 7. разред садржао реализацију пројеката – статичких и динамичких модела машинске технике по алгоритму „Конструкторско моделовање“ који предвиђа:

- Дефинисање задатка
- Решење извора енергије
- Избор кретних, преносних и извршних механизма
- Решење управљања
- Компоновање конструкције
- Провера испуњености еколошких захтева
- Израда техничке документације (скица и технички цртеж у оловци или на рачунару)

У наставној теми - Техничка и дигитална писменост од ових ученика би се захтевало веће ангажовање у раду са програмима за техничко цртање, претраживању интернета и посети понуђених сајтова у оквиру наставних тема у уџбенику.

Ученицима би био омогућен рад и учешће у секцији из технике и технологије и саобраћајној секцији

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Наставни садржаји предмета технике и технологије у 7. разреду реализује се кроз пет наставних тема и то:

- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Конструкторско моделовање

Препоруке за примену ИОП-а у 7. разреду обухватају:

- У наставној теми - Животно и радно окружење препознавање простих алата
- У наставној теми - Саобраћај .уознавање примене машина спољашњег и унутрашњег транспорта
- У наставној теми – Техничка и дигитална писменост цртање скице и једноставнијих техничких цртежа.
- У наставној теми – Ресурси и производња коришћење мерних средстава и обележавање на металу; моделовање машина спољашњег транспорта.
- У наставној теми - Конструкторско моделовања израду једноставнијих модела од метала и од готових делова из конструкторских комплекта

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Саобраћајна секција

Циљсаобраћајне секције је подстицање саобраћајног образовања и васпитања кроз усвајање правила и вештина, безбедног понашања у саобраћају, развијање саобраћајне културе и иницијативе ученика да у саобраћају на путевима учествују на начин који доприноси личној и поштој безбедности.

Задаци саобраћајне секције; Ученици треба да:

- упознају основне појмове у саобраћају
- науче основна правила и прописе кретања пешака и бициклиста у јавном саобраћају
- разликују изглед и значење саобраћајних знакова
- усвајање и развијање саобраћајне културе
- стичу знања о начинима регулисања друмског саобраћаја
- схвате хоризонталну и вертикалну сигнализацију у саобраћају
- упознају елементе полигона спретности
- оспособити ученике у техници вожње и кретања бициклом на полигону спретности
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад
- на основу знања о врстама делатности правилно одаберу своју будућу професију

Саобраћајна секција

I тема: Увод (4)

- Основни појмови у саобраћају
- Право управљања бициклом

II тема: Саобраћајни знаци (4)

- Изглед и значење знакова
- Правила поступања по саобраћајним знацима

III тема: Саобраћајна правила за бициклисте (4)

- Основна правила кретања бицикла
- Кретање бицикла (скретање, престројавање, обилажење)

IV тема: Пешак и бицикл у саобраћају (4)

- Правила – кретања пешака по и преко коловоза
- Вожња бицикла преко обележеног пешачког прелаза

V тема: Саобраћајна култура и безбедност (2)

- Посета и искуства саобраћајне полиције

VI тема: Регулисање саобраћаја (4)

- Регулисање саобраћаја светлосним саобраћајним знацима
- Регулисање саобраћаја знацима која дају овлашћена лица рукама и положајем тела

VII тема: Школско такмичење „Шта знаш о саобраћају“ (4)

- Организација школског такмичења „Шта знаш о саобраћају“
- Саобраћајна раскрсница – првенство пролаза

VIII тема: Практичне вежбе на полигону (4)

- Практично усвајање знања и технике кретања бициклом на полигону спретности

IX тема: Реалне саобраћајне ситуације (2)

- Саобраћајне ситуације – првенство пролаза регулисано правилима саобраћаја

X тема: „Саобраћајна патрола“ (4)

- Усавршавање технике кретања бициклом на полигону спретности и у саобраћају

Секција из технике и технологије

Циљсекције из технике и технологије је активно учешће ученика у техничком стваралаштву; реализовање сопствених идеја према сопственом плану рада чиме подстичу креативност и оригиналност.

Задацисекције техника и технологија; Ученици треба да:

- развију стваралачко мишљење
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници и технологији
- прошире знања о елементима техничког цртања и просторног приказивања предмета
- примењују одговарајуће поступке обраде материјала кроз алгоритам
- оспособити ученике у руковању различитим средствима рада
- компонију елементе из области грађевинарства, машинства, електротехнике у функционалне целине
- науче да израде динамичке моделе у области аутомоделарства и бродомоделарства
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору
- науче да реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета

Секција из технике и технологије

I тема: Увод (4)

- Техничко стваралаштво
- Просторно приказивање предмета

II тема: Практична израда модела по задатку (12)

- Димензионисање; Размера
- План и извођења радних операција
- Теоријска провера знања

III тема: Ваздухопловно моделарство (6)

- План радних операција
- Обликовање и састављање модела
- Теоријска провера знања

IV тема: Аутомоделарство (6)

- Компоновање и обликовање модела
- Провера функционалности модела
- Теоријска провера знања

V тема: Бродомоделарство (6)

- Компоновање и обликовање модела
- Провера функционалности модела
- Теоријска провера знања

VI тема: Конструкторско моделовање (2)

- Моделовање производних машина

Предмет: Информатика и рачунарство

Разред: Седми

Глобална структура годишњег програма

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО – 7. разред

Ред. бр.	Назив наставне теме	Увод	Обрада	Понављање вежбање утврђивање	Систематизација	Евалуација, самоевалуац.	Укупно
1.	ИНТЕРНЕТ	☐	3	2	1		6
2.	ОБРАДА ЗВУКА	☐	1	3	☐	☐	4

3.	ОБРАДА ВИДЕО ЗАПИСА	☐	1	4	1	☐	6
4.	ИЗРАДА ПРЕЗЕНТАЦИЈА	☐	3	6	1	☐	10
5.	ИЗБОРНИ МОДУЛИ — ПРОГРАМИРАЊЕ	☐	4	5	1		10
	Свега		12	20	4		36

Тематска структура годишњег програма

Предмет: **Информатика и рачунарство – 7. разред**

Наставна тема: ИНТЕРНЕТ

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- ојам електронске комуникације безбедност на Интернету, заштита од нежељене поште. - Инстант порука – блог, форум – појам дискусије и коментара на Интернету - Видео конференција – електронско учење и учење на даљину - Дигитална библиотека - Електронска пошта.	- упознати се са разним врстама електронске комуникације као и правилима безбедног понашања у оквиру такве комуникације. - објаснити појам електронске комуникације и навести примере комуникације између људи преко рачунара, мобилне телефоније и других електронских уређаја и опреме. - дискутовати са ученицима о томе колико су овакви облици комуникације заступљени у њиховом свакодневном животу и колико утичу на њих. - тражити од ученика да размишљају о добрим и лошим странама тих утицаја. - извући заједничке закључке о томе колико нам је важан и користан Интернет и којих се правила понашања треба придржавати да би смо заштитили приватност, личне податке као и рачунар и осталу техничку опрему. - највећи део часова, од предвиђених, посветити практичном раду са електронском поштом. - детаљно образложити структуру	- индивидуални рад - рад по групама - дијалогска метода - активна настава - кооперативни рад - истраживање - практичан рад	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

	електронске поруке, начине креирања, чувања, брисања, читања и одговарања на примљену електронску пошту, са нагласком на наредбе Attach, Reply, Forward. -обрадити теме као што су: коришћење готових програма за рад са електронском поштом, коришћење веб поште, прављење и коришћење адресара. - пружити прилику свим ученицима да уз помоћ наставника, креирају			

	своју, бесплатну e-mail адресу и размене писане поруке. -у оквиру практичних вежби укључити захтеве да се уз писану поруку пошаљу и додатна документа као што су слике, текстуална или звучна документа. -вежбати начине одговарања на већ добијену електронску поруку, начине прослеђивања непромењене поруке даље, рад са адресаром и листом контаката. - посебну пажњу посветити разјашњавању појмова као што су дискусије и коментари на Интернету, појму блога и форума и начинима рада са њима, појму видео-конференције, електронског учења и учења на даљину, појму инстант порука и ћаскања на Интернету. - скренути пажњу ученицима на велику ризницу знања на Интернету и како да препознају тачне и поуздане изворе информација. -разјаснити појам ауторских права и скренути пажњу на начине дељења дигиталних материјала, односно начине преузимања туђих материјала и постављање својих			

	на Интернет. - у оквиру сваког појма који се обрађује, инсистирати на писаним и неписаним правилима понашања у току наведених начина комуникације. - упутити ученике да питају родитеље и наставнике за савет у случају да нису сами у стању да одлуче да ли је нека активност на Интернету безбедна или не.			

Корелација:

Енглески језик

Предмет: **Информатика и рачунарство – 7. разред**

Наставна тема:

ОБРАДА ЗВУКА

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

Предмет: Информатика и рачунарство – 7. разред

Наставна тема:

- Формати звучних записа, Конверзија између различитих формата звучних записа - Снимање и обрада гласа и других звукова. - Практичан рад на снимању и обради звука. - Обрада звучног сигнала	- ученицима представити формате звучних записа, издвојити оне који се најчешће користе и истаћи њихове предности и недостатке у поређењу са другима. - демонстрирати рад на обради звука у неком од доступних програма (нпр. Audacity, Windows Media Encoder, Adobe Audition, Sound Forge, Nuendo...). - посебну пажњу посветити целинама као што су: конверзија између различитих формата, снимање и обрада гласа (и других звукова) и монтажа аудио записа (од већ постојећих музичких нумера). - оставити времена да се ученици практично упознају са алатима за рад и испробају сегменте рада у програму: конверзија, снимање, монтажа и обрада звука.	- индивидуални рад - рад по групама - дијалогска метода - активна настава - кооперативни рад - истраживање - практичан рад	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

Предмет: **Информатика и рачунарство – 7. разред**

Наставна тема:

Предмет: Информатика и рачунарство – 7. разред

Наставна тема:

Корелација: Енглески језик

ОБРАДА ВИДЕО ЗАПИСА

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

Предмет: Информатика и рачунарство – 7. разред

Наставна тема:

- Снимање видео записа. - Пребацивање видео материјала са камере у рачунар - Монтажа – едитовање - Додавање говора снимку и конвертовање видео формата - Самостална израда филма	- обраду видео записа започети снимањем видео записа. -за снимање видео секвенци користити дигиталне фотоапарате и мобилне телефоне. - омогућити ученицима да практично раде са камером. -снимљене материјале увозити у програм за обраду видео секвенци (на пример Windows Movie Maker и други). -показати основне алате за одсецање, брисање, позиционирање, копирање, премештање, постављање на временску линију видео секвенци ради финалне монтаже. -на видео секвенце применити визуелне ефекте, додати звук и текст. - задатак за вежбу: самостална израда малог филма на тему по избору. - објаснити начин чувања и запамћивања пројектног	- индивидуални рад - рад по групама - дијалогска метода - активна настава - кооперативни рад - истраживање - практичан рад	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

Наставна тема:

	фајла, као и начин самосталне израде филма. - истаћи формате видео записа које програм нуди. - дискутовати са ученицима о квалитету видео записа у односу на формат видео записа. -показати начине конверзије између различитих видео формата (на пр. Windows Movie Maker, Windows Media Encoder, Super Encoder и други).			

Предмет: **Информатика и рачунарство – 7. разред**

Наставна тема:

Корелација:

Енглески језик

ИЗРАДА ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

Предмет: Информатика и рачунарство – 7. разред

Наставна тема:

- Појам и структура презентације. - Дизајн и готови шаблони, постављање ефеката. - Рад са текстом, сликама и објектима - Повезивање слајдова унутар презентације. - Самостална израда презентације.	- дефинисање појма презентације и упознавање са њеном типичном структуром кроз приказивање добро урађених примера. - ученике упознати са карактеристикама успешне презентације и критеријумима за њено оцењивање. - ученицима скренути пажњу на поштовање препорука приликом самосталне израде презентације. Препоруке обухватају: однос боја на слајдовима, количине текста, слика, анимација, графикона и других видео садржаја, као и уклопљеност звукова у целину. -скренути пажњу на начин повезивања слајдова унутар презентације. - Анализирати са ученицима показане примере са освртом на позитивне карактеристике и евентуалне негативне карактеристике презентација. -објаснити врсте презентација и разјаснити да се	- индивидуални рад - рад по групама - дијалогска метода - активна настава - кооперативни рад - истраживање - практичан рад	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

Наставна тема:

	презентације могу правити као подршка предавачу или као програмирани материјал који се даје ученицима за самостално учење. - поставити тему презентације и представити радно окружење програма и кренути на рад са слајдовима (уметање новог, брисање, промена распореда, копирање, премештање, прегледање). - после креирања основне структуре презентације показати могућности програма за визуелно обликовање појединачних слајдова и			

	примену готових, дизајнираних шаблона. - кроз рад са текстом поновити најважније законитости обраде текста. - у раду са сликама поновити укратко све о типовима записа дигиталних слика и конверзији између формата. - показати како се слике умећу на слајд или у позадину и како се могу обрађивати. - наставити са уметањем других графичких објеката као што су дијаграми, табеле, готови облици, анимације и други графички елементи (clip art, word art...). - објаснити појам објекта у презентацији и обрадити постављање ефеката на објекте као и на саме слајдове. - показати начине помоћу којих			

	се могу повезати слајдови унутар презентације као и начине повезивања слајдова са спољним садржајима и веб страницама. -завршити израду самосталне презентације преко демонстрације могућности програма да се презентација сачува у другом формату. - дати препоруке за успешну презентацију. - скренути пажњу на подешавање времена излагања, начин излагања као и на техничке предуслове које треба испунити да би презентација била оцењена као успешна. -			

Корелација:
Енглески језик

Предмет: Информатика и рачунарство – 7. разред
Наставна тема: ИЗБОРНИ МОДУЛИ – ПРОГРАМИРАЊЕ

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Основни елементи Visual Basica - Низови - Петље (циклуси) и наредба вишеструког гранања - Потпрограми -Израда једноставне апликације	Ученике треба упознати са следећим концептима: -Низови – појам и употреба низова. Обрадити читавање низа бројева са тастатуре и његово исписивање на екрану. - Разне врсте петљи, попут For и While. Наредбе за контролу петљи, Break и Continue. Обрадити пример читавања низа оцена, све док се не прочита број мањи од један или већи од пет. - Наредбе за контролу тока, попут Switch, која омогућава вишеструки услов. Обрадити пример у којем се на основу читаног редног броја од 1 до 12 исписује назив месеца. - Потпрограми, реализовани као процедуре, функције или методи, у зависности од одабраног програмског језика. Обрадити примере потпрограма за сортирање низа бројева,	- индивидуални рад - рад по групама - дијалогска метода - активна настава - кооперативни рад - истраживање - практичан рад	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

	проналажење највећег и најмањег елемента у низу и за рачунање просечне оцене на основу унетог низа оцена. - Уколико је то могуће, обрадити неки од претходних примера у графичком окружењу, тј. развити програм који за унос и испис података користи екранске форме (прозоре), тастатуру и миш.			

Корелација:

Енглески језик

Временска структура годишњег програма

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - 7. разред

Наст. тема	Месец	Р.б. часа	Наставна јединица	Тип часа
И НТ ЕР НЕ Т	Се пт ем ба р	1	Појам електронске комуникације;безбедност на Интернету	обрада
		2	Блог;форум-појам дискусије и коментара на Интернету	обрада
		3	Видео конференција – електронско учење и учење на даљину	обрада
		4	Дигитална библиотека	вежбање
	Ок то ба р	5	Електронска пошта	вежбање

ОБ РА ДА ЗВ УК А		6	Интернет	систематизација
		7	Формати звучних записа – конверзија између различитих формата	обрада
		8	Снимање и обрада гласа и других звукова	вежбање
		9	Практичан рад на снимању и обради звука	вежбање
ОБ РА ДА ВИ ДЕО О ЗА ПИ СА	Но ве мб ар	10	Обрада звучног сигнала	вежбање
		11	Снимање видео записа	вежбање
	Де це мб ар	12	Пребацивање видео материјала са камере у рачунар	обрада
		13	Монтажа - едитовање	вежбање
		14	Додавање говора снимку и конвертовање видео формата	вежбање
		15	Самостална израда филма.	вежбање

П Р Е З Е Н А	16	Самостална израда филма. Формати и конверзија.	систематизација
	17	Појам и структура презентације.	обрада

П Р О Г Р А М И Р А Њ И З Б О Р Н И М О Д У Л И	Јануар	18	Дизајн и готови шаблони. Постављање ефеката	обрада
		19	Рад са текстом,сликама и објектима	обрада
	Фебруар	20	Повезивање слајдова унутар презентације	вежбање
		21	Самостална израда презентације	вежбање
		22	Самостална израда презентације	вежбање
		23	Самостална израда презентације	вежбање
	Март	24	Самостална израда презентације	вежбање
		25	Самостална израда презентације	вежбање
		26	Самостална израда презентације	систематизација
		27	Основни елементи Visual Basica	обрада
	Април	28	Низови	обрада
		29	Петље и наредба вишеструког гранања	обрада
		30	Потпрограми	обрада

Мај	31	Израда једноставне апликације	вежбање
	32	Израда једноставне апликације	вежбање
	33	Израда једноставне апликације	вежбање
	34	Израда једноставне апликације	вежбање
Јун	35	Израда једноставне апликације	вежбање
	36	Израда једноставне апликације	систематизација

Циљ и задади

Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Задаци наставе информатике и рачунарства су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе информатике и рачунарства сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе информатике и рачунарства буду у пуној мери реализовани
- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства; подстицање креативног рада са рачунаром;
- оспособљавање за рад на рачунару.

Оперативни задаци

Ученици треба да се:

- оспособе за примену рачунара у области информација и комуникација;
- упознају са опасностима на Интернету и начинима заштите од њих;
- упознају са основама програма за снимање и обраду звука;
- упознају са основама програма за снимање и обраду видео записа;
- оспособе за израду мултимедијалних презентација;
- оспособе за писање једноставних програма;
- упознају са основама програма за цртање и графички дизајн;
- упознају са образовним софтвером.

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ ШКОЛСКЕ 2022/2026

Циљ: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања изобласти физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Општи задаци су:

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе ФЗВ сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе ФЗВ буду у пуној мери реализовани,
- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела,
- Развој и усавршавање моторичких способности,
- Стицање моторичких умења, која су као садржаји утврђени програмом ФЗВ и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање,
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине ФЗВ дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја, формирање морално-вољних квалитета личности,
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада,
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности: брзине, снаге, гipкости и координације;
- Стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом ФЗВ;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичења и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем групним поистовећивањем и сл;
- Естетско изражавање покретом и кретањима и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Ученик ће бити у стању да:

- Разуме сврху и значај вежбања, као и процесе у физичком вежбању
- Примењује правила игре
- Поштује правила понашања на и у објектима за вежбање
- Навија фер, чува себе и друге
- Одговорно се понаша према свим чиниоцима приликом вежбања
- Примени научено у ванредним околностима...

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Ученик ће бити у стању да:

- Доведе у везу физичко вежбање и здравље
- Примени хигијенске мере пре, током и након вежбања
- Правилно се храни
- Препозна врсту повреде
- Чува животну средину током вежбања...

Наставни садржаји	Циљ учења	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Активности		ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
				Ученика	Наставника	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Основни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела Развој и усавршавање основних моторичких способности	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет.	Посматрају слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	Планира организује демонстрира припрема, квизове, анкете, прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности	Примени комплексе простих и опште припремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; Сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; Упоредује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст;

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис. Бацање „вортекс-а“. Проширени садржаји: Скок увис (леђна техника) Тробој Спортска гимнастика Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Трамполина	Стицање и усавршавање моторичких умења и навика из атлетике и спортске гимнастике, учествовање на разним манифестацијама и догађајима и такмичењима.	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.	Редовна настава, обавезне физичке активности Кроз активности у Дечијој и Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским) Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришћењем станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а.	Посматрају слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	Планира организује демонстрира припремаквизове, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	Примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; Примени атлетске дисциплине у складу са правилима; Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; Одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; Примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; Изведе елементе

Вратило Двовисински разбој Паралелни разбој Кругови Коњ са хватаљкама Греда Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби						
ОСНОВЕ ТИМСКИХ СПОРТСКИХ ИГАРА Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре; Футсал: Игра уз примену правила Рукомет: Игра уз примену правила Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре Активност по	Стицање и усавршавање моторичких умења и навика из одбојке, футсала, рукомета, кошарке,	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, одбојку, вежбање у сали уз музичку пратњу. Коришћењем станица, чувањем , помагањем. Примена ИКТ-а.	Посматрају часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	Планира организује демонстрира припрема, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.	Изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; Примени основне тактичке елементе спротских игара; Учествује на Унутар одељенским такмичењима;

избору. ПОЛИГОНИ Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Елементарне игре						
ПЛЕС И РИТМИКА Основни садржаји Вежбе са вијачом Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Народно коло „Моравац” Народно коло из краја у којем се школа налази Енглески валцер Проширени садржаји Састав са обручем Састав са лоптом Састав са вијачом Основни кораци rock n roll	Изучавање друштвених игара и једног кола из географског подручја где ученици живе	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава.	Посматрају слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	Планира организује демонстрира припрема, квизове, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	Изведе кретања у различитом ритму; Игра народно коло Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; Изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу;
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА	Оспособљавање ученика да	Компетенција за учење,	Формирање правилног	Посматрају слушају	Планира организује	Вреднује утицај примењених

КУЛТУРА Физичко вежбање и спорт Основни садржаји Основна подела вежби. Функција скелетно-мишићног система. Основна правила Одбојке. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Облици насиља у физичком васпитању и спорту. Навијање, победа, пораз	стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада (кроз игру, такмичења) Формирање вољних квалитета личности	естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препо- знавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Примена ИКТ-а, онлајн настава.	питају демонстрирају у вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	демонстрира припрема, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учioniци сублимира, систематизује вреднује.	вежби на организам; Процени ниво сопствене дневне физичке активности; Користи различите вежбе за побољшање својих физичких способности; Процени последице недовољне физичке активности; Примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; Примени и поштује правила игара у складу

решавање спорних ситуација. Писани и електронски извори информација из области физчког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Значај вежбања за одбрамбено-безбедносне потребе. Повезаност физчког вежбања и естетике. Породица и вежбање Планирање вежбања.						са етичким нормама; Примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; Решава конфликте на друштвено прихватљив начин; Пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; Прихвати победу и пораз; Примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;

						Уважи различите спортове без обзира на лично интересовање;
Здравствено васпитање Основни садржаји Утицај аеробног вежбања (ходања, трчања и др.) на кардио-респираторни систем. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај употребе воћа и поврћа и градивних материја (протеини и беланчевине) у исхрани. Подела енергетских напитака и последице	Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела, развој аеробних способности Оспособљавање ученика да препознају здраве животне намирнице, њихову поделу и улогу у исхрани. СТИЦАЊЕ И ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ЗНАЊА ИЗ ПРВЕ ПОМОЋИ.	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку у различитим вр. условима Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енерг. вредности, улога воде, воћа; Предавање утицај дувана алкохола и енергетских пића Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и	Посматрају квизове, анкете, слушају питају демонстрирају у вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу.	Планира организује демонстрира припрема, квизове, анкете, прати мотивише сублимира, систематизује вреднује.	Повеже значај вежбања за одређене професије; Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; Подстиче породицу на редовно вежбање; Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; Коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама;

њиховог прекомерног конзумирања. Прва помоћ након површинских повреда (посекотина и одеротина). Вежбање у различитим временским условима. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола. Додаци исхрани – суплементи. Вежбање и менструални циклус. Значај заштите репродуктивних органа приликом вежбања.			практичне часове уз помоћ активиста Црвеног крста.		Користи здраве намирнице у исхрани; Разликује корисне и штетне додатке исхрани; Примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; Чува животну средину током вежбања; Препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака; Води рачуна о репродуктивним

						огранима приликом вежбања.

Кључни појмови: Васпитање, физичко вежбање, игра, здравље, хигијена, култура.

Физичко и здравствено васпитање Опште предметне компетенције			
основне	Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје и разуме законитости утицаја физичког вежбања на телесни статус. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима. Здравље околине. Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју одговорност према околини. Стално ћемо процењивати и побољшавати утицај на околину свих наших активности и кроз конкретне акције ћемо представљати добар пример како показати поштовање и бригу за околину.		
средње	Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапеђивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободном времену.		
напредне	Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.		
Тема	Специфичне предметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди

Атлетика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик има правилно држање тела. Ученик зна правилно да трчи на кратким и средњим стазама Ученик зна како се врши измена штафетне палице . Ученик разуме значај трчања, основе тренинга и уме да укаже прву помоћ. Ученици знају да правилно бацају куглу леђном варијантом технике.	основни
	средње	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке атлетске задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Гимнастика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалне и колективне спортске гимнастика; познаје основна правила и елементе	Ученик уме да уради основне и сложеније вежбе на тлу Ученик уме да изведе прескоке преко козлића. Ученик је оспособљен да	основни

		тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	стечена умења, знања и навике користи у игри и такмичењима. Ученик развија вољне квалитете. Ученик уме да чува, помаже и поштује сигурносна правила.	
	средње	Зна да физичка активост и спортска гимнастика позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гимнастике; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способен да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке гимнастичке задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Одбојка Футсал Рукомет Кошарка	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне	Ученик примењује основне и сложеније елементе технике и тактике одбојкашке игре у игри преко мреже. Ученик зна основна правила одбојкашке игре. Ученик учествује у организацији одбојкашког такмичења.	основни

		вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик формира вољне квалитете. Ученик има развијен такмичарски дух и осећај за фер плеј.	
	средње	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задаткеколективних спортских игара; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.		напредни

		и усавршавање моторичких способности; *Усвајио знања ради разумевања	учествује у хуманитарним активностима															7. ФВ.1.1. 8. ФВ.1.1. 9. ФВ.1.1. 10.
3.	ГИМНАСТИКА	значаја и суштине физичког васпитања; *Навија фер, чува себе и друге; *Разуме сврху и значај вежбања; *Доводи у везу физичко вежбање и здравље;	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.					4	3	6	3	2		5	13	18		ФВ.1.1. 11. ФВ.1.1. 12. ФВ.1.1. 13. ФВ.1.1. 14. ФВ.1.1. 16. ФВ.1.1. 17. ФВ.1.1. 18. ФВ.1.1. 19.
4.	ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГРА: - ОДБОЈКА - РУКОМЕТ - КОШАРКА - ФУДБАЛ	*Примењује хигијенске мере пре, током и након вежбања; *Правилно се храни;	4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке	2	6	12	6	1	4	10	3	3	6	5	48	53		ФВ.1.1. 1. ФВ.1.1. 2. ФВ.1.2. 4. ФВ.1.3. 3. ФВ.1.3. 4.

СТИ		података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.															ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.
УКУПНО			13	13	12	13	4	10	13	9	12	9	20	88	108		

Начин праћења остварености програма:

У настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гipкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Формативно и сумативно оцењивање:

Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна	Правилно одржава равнотежу у различитим	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања,

		природна и изведена кретања.	кретањима.	демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ *Атлетика *Спортска гимнастика *Основе тимских, спортских и елементарних игара *Плес и ритмика *Полигони	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика добија оцену довољан (2)	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)

Самовредновање ученика је процес освешћивања и размишљања о властитоме процесу учења и постигнућа.

Сумативно вредновање (вредновање наученог) јесте вредновање које подразумева процену степена учениковог постигнућа

на крају процеса учења

ВРЕДНОВАЊЕ У ВИРТУЕЛНОМ ОКРУЖЕЊУ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Рубрика за вредновање научног (вредновање увежбаног)

Бодовна скала:	Ученик:	Пожељни елементи ученичких радова
* 85 % - 100 % – одличан (5)	* Наводи тачне информације у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје све примере у задатку те их већином исправно описује. * Користи одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава све задатке.	* Објашњења * Примери
*75 % - 84.99 % – врлодобар (4)	* Наводи већину тачних информација у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје већину примера у задатку те их већином исправно описује. * Користи углавном одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава већину задатака.	* Задаци * Слике
*65- 74.99% – добар (3)	* Наводи делимично тачне информације при обликовању задатка. * Препознаје мањи број примера у задатку и половично их описује. * Користи мањи број одговарајућих примера и илустрације у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава половину задатака.	* Видео * Квиз
*50 % - 64.99 % – довољан (2)	* Наводи мањи број тачних информација у задатку, и при обликовању и при решавању. * Препознаје врло мали број примера у задатку. * Користи мањи број одговарајућих фотографија у обликовању задатка, без примера или с неодговарајућим примерима. * У предвиђеном времену извршава мање од половине задатака.	* Њихов ауторски рад (слике, видео, квиз) * Интерактивни садржај и слике * Додатни садржаји других аутора
*0% - 49.99% – недовољан (1)	* У предвиђеном времену не извршава задатак.	

(наставне целине, полугодишта те године учења и поучавања). У правилу резултира оценом (види: Вредновање научног).

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацији са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу;
- направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја;
- прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији часовних, ваннаставних и ваншколских активности.

Неки од исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе:

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;
- Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;
- Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји физичке културе, актуелним спортским подацима итд.);
- Учествује у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.

ВАННАСТАВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Секције

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрасне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно, секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може се укључити у рад секције.

Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице, слет...);
- ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, „ферплеју”, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Стручно веће Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са другим стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду укључени у организацију ових активности.

Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа организује активности у природи:

- Пролећни крос, у организацији Спортског савеза и РТС-а (мај).
- Спортске игре младих, у организацији Спортског савеза (мај)
- Трка “Драгутин Томашевић”, у организацији Спортског савеза (мај).
- Излет са пешачењем (7км).

Школска и ваншколска такмичења

Школа организује и спроводи обавезна унутаршколска спортска такмичења, као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа и то у:

- спортској гимнастици (у зимском периоду);
- атлетици (у пролећном периоду);
- најмање једној спортској игри (у току године).

Школа може планирати такмичења из других спортских грана или игара уколико за то постоје услови и интересовање ученика (плес, оријентиринг, бадминтон, између две или четири ватре, полигони итд.).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења прописаним од стране министарства надлежног за просвету, а која су у складу са планом наставе и учења.

Како би што већи број ученика био обухваћен системом такмичења, на ваншколским такмичењима један ученик током школске године може представљати школу у једној спортској игри и спортској гимнастици (екипно и појединачно) или у једној спортској игри и једној атлетској дисциплини (екипно и појединачно).

Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ове активности организују се са ученицима који имају:

- потешкоће у савладавању градива;
- смањене физичке способности;
- лоше држање тела;
- здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе.

За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних обавезних програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности;

Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:

- уочавање постуралних поремећаја код ученика;
- саветовање ученика и родитеља;
- организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно;
- организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.

Педагошка документација

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;

– Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.

– Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа.

– Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама, напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.

Педагошку документацију наставник сачињава у електронској или писаној форми.

ЕВАЛУАЦИЈА

-Оцена на однос према раду, часу ФЗВ, и осталим ученицима. Она обухвата свеукупну активност ученика, и то:

- редовно ношење адекватне опреме
- примерен однос према настави ФЗВ и ОФА, наставнику и другим ученицима, и поштовање правила рада

- редовно присуствовање часовима ФЗВ и ОФА, и доношење леарских оправдања услед ослобађања од практичног дела наставе

- учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима у скоаду са могућностима

- приказивање најмање 1 комплекса вежби обликовања и снаге

- оцена на однос се добија 1 у првом,а 1 у другом полугодишту

Остале оцене су у односу на савладаност, тј. достигнут ниво моторичких знања, умења и навика, и савладаност техника задатих планом и програмом, или напредак у савладаности техника.

Евалуација савладаности техника се врши узимајући у обзир исходе, и оцењивање је усмерено ка савладаности исхода.

НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА (спортска недеља) Школа организује и „Спортску недељу“, такмичење за све ученике од 1-8. разреда. Они се такмиче у дисциплинама које су у складу са условима у којима школа ради.

Предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањемосновних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делујеу заједници	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:		

ЉУДСКА ПРАВА	– наведе и опише основне карактеристике људских права; – својим речима опише везу између права појединца и општег добра; – дискутује о односу права и правде и о сукобу права; – образложи личну одговорност у заштити свог здравља; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – образложи сврху постојања политичких странака; – аргументује потребу ограничења и контролу власти; – наведе кораке од предлагања до усвајања закона; – образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне	Карактеристике људских права –урођеност, универзалност, неотуђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра. Права и правда. Социјална правда.	Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и кључне појмове, за сваку од четири тематске целине дати и садржаји. Приступ настави заснован на процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културнојбаштини у њиховом крају – археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су дефинисани тако да буду у функцији остваривања исхода предвиђених програмом. Наставник има значајан простор за избор и повезивање садржаја, метода

	скупштине; – препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; – препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се; – учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – проналази, критички разматра и Користи информације из различитих извора		наставе и учења и активности ученика. Важна карактеристика наставе и учења усмерених на остваривање исхода је та да су фокусирани на учење у школи. Ученик треба да учи: – <i>смислено</i>: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Историје и других предмета; – <i>проблемски</i>: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – <i>дивергентно</i>: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – <i>кооперативно</i>: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз

			дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. Улога наставника је да контекстуализује дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Наставник за сваки час планира и припрема средства и начине провере остварености пројектованих исхода
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО		Политичке странке у вишепартијском систему – владајућеи опозиционе. Народна скупштина – сврха инадлежности. Народни посланици, посланичкегрупе. Процедуре у раду Народнескупштине.	

		Скупштинске дебате. Предлагање и доношење закона.	
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ		Припадност групи. Групни идентитет као део идентитета младих. Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца. Вршњачки притисак. Конформизам. Приватност – обим и границе. Понашање људи у маси и угроженост права појединца.	
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ		Симулација Народне скупштине Одређивање улога и процедура у скупштини. Формирање посланичких група. Избор председника	

		скупштине. Формулисање предлога закона. Скупштинска дебата. Гласање. Евалуација симулације.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ЉУДСКА ПРАВА	4	4									4	4		
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО			4	4							5	3		
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ					4	4					5	3		
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ							2	2	2	2	4	4		

УКУПНО:

18

14

36

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: социјална правда, Народна скупштина, конформизам, вршњачки притисак.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА: предаје, пише, презентације,

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА: преписује, слуша, радионице, мини предавања

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ: : Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да одржи саморефлексију (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстакне саморегулацију процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања.

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукт учења. Да би вредновање било објективно и функционално, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, тајође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању користе се различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ.

Потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Увек је неопходно ученику дати повратну информацију како би уочио грешке и побољшао свој рад. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА:

Изборни програм Грађанско васпитање за седми разред организован је, као и претходни програми, по моделу спирале што значи да су садржаји дати у исте четири области (Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом свету и

Грађански активизам) али се они проширују и продубљују, а исходи се надограђују или се, ако је упитању вештина, даље развијају. Све четири области су једнако важне, а наставник их, у непосредном раду са ученицима, интегрише јер између њих постоји природна веза. У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које, треба остварити. Они су тако дати да одговарају узрасту ученика и да су мерљиви, проверљиви, односно наставник може, пратећи активности ученика, да утврди да ли их они остварују и у којој мери. Најчешће су исходи дати на нивоу примене што значи да се знање и разумевање подразумевају јер без тога нема примене. Такав приступ одговара концепту Грађанског васпитања од кога се очекује да код ученика развија конативну, вољну компоненту која долази до изражаја у понашању. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање општег циља програма и развој међупредметних компетенција. Између исхода постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада током дужег временског периода, што се препознаје у томе да се неки исходи у истој или сличној формулацији налазе у програмима и за претходне разреде.

Посебност Грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и уопште етосом школе. Садржај овог програма у великој мери корелира са предметом Историја у оквиру ког се проучава развој уставности, парламентаризма, грађанских права и слобода. У оквиру Српског језика и књижевности ученици имају прилику да упознају више књижевних дела која се односе на развој политичког живота у модерној српској држави што омогућава повезивање са садржајима

Грађанског васпитања. Погодна књижевна дела из програма су: сатирична поезија Јована Јовановића Змаја Јутутунска јухахаха, сатирично иронична проза Радоја Домановића Вођа, драма Бранислава Нушића Власт. Овако богата корелација између оватри предмета пружа одличне могућности за тематско планирање.

У процесу планирања наставе и учења наставник се руководи, преваходно, исходима које ученици треба да достигну. Приликом осмишљавања активности, како наставника тако и ученика, треба имати у виду да свака од њих се може вишеструко искористити. На пример, у оквиру скоро свих активности на различитим садржајима могућ је допринос постизању исхода који се односе на комуникацију, осетљивост за различитост, емпатичност, улогу медија и др. То значи, да за такве исходе нису потребни посебни садржаји, активности и часови. Њихово остваривање одвија се постепено и спонтано сатенденцијом да ученици аутенично развијају пожељне облике понашања.

У оквиру прве области ученици проширују своја знања о правима, а фокус је на њиховим карактеристикама (урођеност, универзалност, неутуђивост, недељивост) и вези са општим добром које има за циљ да осигура права појединца, као и добробит заједнице. За очекивати је да ученицима седмог разреда буде интересантно да промишљају и разговарају о односу између права и правде јер је то узраст појачане осетљивости на неправду. Тај садржај, као у осталом и све друге, треба ученицима приближити кроз конкретне примере из свакодневног живота као што су нпр. дилема да ли је праведно казнити особу која нема карту за превоз у аутобусу (то право има контролор јер превоз није бесплатан), а која засвој рад у предузећу није добила последња три месеца плату. Ученици овог узраста свим добро могу да износе своје ставове и да дискутују када се ставе у позицију супротстављених података, само је важно да наставник добро води активност и да је поентира на крају.

Како је концепција програма да се из разреда у разред проширује листа права, у седмом разреду ученици се упознају са социјалним правима што се логично надовезује на дискусију о правима и правди. Према Универзалној декларацији о људским правима и Пакту о економским, социјалним и културним правима, социјална права се третирају као елемент животног стандарда. Према таквој оријентацији, свако има право на стандард живота који обезбеђује здравље и благостање појединца и његове породице. У раду са ученицима требало би посебну пажњу посветити здрављу младих и то са становишта права и обавеза државе, родитеља али и самих ученика да сачувају своје здравље. Из тог разлога, програм садржи само један исход који је повезан са социјалним правима и односисе на личну одговорност ученика у заштити сопственог здравља јер су други аспекти овог права ученицима још увек недовољно блиски.

Садржаји из друге области програма обезбеђују наставак увођења ученика у функционисање демократског друштва са фокусом на парламент, његову функцију и надлежности, организацију и процедуре, а на примеру Народне скупштине Републике Србије. Ученицима треба приближити појмове са којима су се они свакако сусрели али им нису довољно познати као што су политичке странке, посланици, посланичке групе, опозиција. О овим појмовима ученици треба да стекну само основна знања, а њихова дубина и ширина одређена је исходима којих је само неколико из ове области и могућавају даље разумевање функционисања демократског друштва. Ученике треба упознати са скупштинском расправом, њеним циљевима и процедурама (ко даје реч, колико дуго се може говорити, реплике) јер ће им то требати за активност у оквиру четврте области овог програма. Осим тога, ученицима треба предочити кораке од предлагања закона до његовог усвајања и објављивања. За овај програм најважније је представити могућност да предлоге закона дају грађани својим потписима. У ту сврху могу се користити подаци из реалног политичког живота наше земље као што је на пример, гласање посланика у Народној скупштини о тзв. Тијанином закону који је резултат акције коју су грађани водили заједно са оцем отете, а затим убијене девојчице од 15 година. У питању је закон који прецизира процедуре за ангажовање полицијских снага у случају пријаве да је особа нестала

чиме се повећава правна сигурност грађана. На том примеру може се видети како изгледа грађански активизам, коришћење друштвених мрежа за покретање акција и увођење захтева грађана у парламентарну процедуру. Како је социјални живот ученика седмог разреда сваким даном све богатији садржај треће области се односи на вршњачке групе, конформизам и вршњачки притисак. Вршњаци учествују на вредности које ће млади настојати да остваре, на ставове које ће развити, натежњу за самосталношћу, прихватање друштвених норми. Повезано са тим је и дилема где су границе између укључености у заједницу и приватности. За активности у оквиру ове области добро је консултовати психологе и педагоге у школи, односно користити њихове већ развијене радионице чији је циљ оснаживање ученика да се одупру конформизму иразличитим врстама притиска вршњака. Понашање људи у маси добило је место у садржају јер се ученици овог узраста све чешће налазе у таквим ситуацијама (концерти, спортски догађаји) и могу бити угрожени. Зато је одговарајући исход дат на нивоу понашања.

Област Грађански активизам логично се надовезује на садржај и активности из друге области. Уз помоћ наставника ученици треба да припреме и спроведу симулацију рада Народне скупштине. Она би требала да садржи неке од постојећих процедура у раду скупштине, с тим да је њихов избор на самој групи. На пример, може се симулирати цео ток активности од предлагања до усвајања закона или симулација једним делом може да садржи процедуру посланичких питања премијеру и министрима у Влади. Да би се таква симулација остварила, ученици који ће бити у улози посланика треба да припреме питања која се тичу актуелних догађаја у нашој држави (најбоље би било унапред дефинисати тему нпр. повећање плата и пензија, обавезна средња школа и др.), што је само по себи вредан исход. Са друге стране, ученици који буду у улози премијера и министра такође треба да буду спремни да дају одговоре. Симулације се могу на различите начине организовати, а могу се допунити још неким аспектима као што је информисање грађана о раду скупштине. На пример, неколико ученика може добити задатак да буду у улози новинара и да припреме извештај о симулацији рада Народне скупштине који ће презентовати. Остали ученици процењиваће извештаје са становишта веродостојности, тачности. Активност се може учинити богатијом и самим тим занимљивијом ако се на пример, унапред наложи појединим „новинарима” у ком правцу треба да пишу извештај (сензационалистички, негативистички, оптимистички, објективно, увредљиво...) што остали учесници симулације неће знати. Након тога, треба пратити да ли су остали ученици у групи то препознали и како су реаговали.

Поред симулације у раду са ученицима садржаји програма и дефинисани исходи пружају велике могућности за примену и других интерактивних облика рада као што су: радионице, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, истраживања, промоције.

И у овом програму Грађанског васпитања, као и код претходних, продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте, с тим да је посебно пригодно да продукт буде снимак симулације рада скупштине који се може касније користити у различите сврхе. Драгоцен је у евалуацији урађене симулације али и у интеграцији и рекапитулацији обрађених садржаја.

За остваривање овог програма, као и свих претходних, наставник је врло важан. Он је модел који својим понашањем и организацијом рада на часу даје пример и доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима; он је тај који даје почетни подстицај за садржај који се обрађује, ко и повратне информације о активности. Конструктивна комуникација и демократске процедуре нису само циљ већ и начин да се остваре жељени исходи. Наставник је тај који обезбеђује равноправну укљученост сваког ученика (уважавајући различитост у типу личности и стилу учења). Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексима на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Посебан захтев за наставнике представља потреба за припремом нових, актуелних материјала који најбоље одговарају садржају и исходима.

Они се могу наћи у различитим изворима информација. За реализацију појединих тема могу се користити филмови јер активирају когнитивну и афективну страну личности и подстицајно делују на ученике да искажу мисли, осећања и ставове. Не треба занемарити интернет и различите социјалне мреже јер су то облици комуникације који су блиским младима и на којима се могу препознати и анализирати многи проблеми живота у савременом свету, али и разговарати о говору мржње, нетолеранцији, облицима кршења права (на пример у самој Народној скупштини). Подразумева се да наставник има потпуни увид у материјале који се користе у раду са ученицима (филмови, видео клипови, текстови из новина и сл.) како би се заштитили од неодговарајућих садржаја. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења.

Чињеница да се програм описно оцењује не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, посебно оних који су кумулативни и који се наводе у програму за седми разред, већ су у претходним програмима, али се подразумева да се они и даље подржавају и развијају. Како се ближи крај основног образовања и другог циклуса у оквиру њега, потребно је што чешће повезивати све оно што је рађено. Највећи број ученика похађа Грађанско васпитање континуирано током циклуса, многи од њих осам разреда и зато је важан процес интегрисања обрађених садржаја и провера остварености исхода. Кључни показатељи напредовања у овом изборном програму, из разреда у разред, су све

правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, емпатија, све чешће испољавање иницијативе, већасарадљивост.

Предмет: ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (другистранијезик)

Разред: СЕДМИ

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	ЦИЉ Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.	

ИСХОДИ	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	ЈЕЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ (у комуникативним функцијама)
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе;	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови,

– поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	формулари и сл. Реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима.
– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава и места.
– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих;	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге. Усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/ журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/ одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора.
	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ,	Слушање и читање једноставнијих

– упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	исказа којима се нешто честита, тражи/ нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност. Усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/ услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности.
– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл), с визуелном подршком и без ње. Усмено и писано давање упутстава.
– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Слушање и читање описа и размењивање мишљења у вези са сталним, уобичајеним или актуелним догађајима/ активностима и способностима. Усмено и писано описивање сталних, уобичајених или актуелних догађаја/ активности и способности.
– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање мишљења у вези са искуствима, догађајима/ активностима и способностима у прошлости; усмено и писано

– опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл. – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа;		описивање искустава, догађаја/ активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.
– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.
– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/ положају предмета и бића у простору и правцу кретања;	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Слушање и читање исказа у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима. Усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.
	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са сналажењем и оријентацијом у простору и специфичнијим просторним односима. Усмено и писано размењивање информација у вези са сналажењем и

– опише правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима; – разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих;		оријентацијом у простору и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.
– размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност;	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама. Постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза.
– пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих;	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/ нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.
– изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих;	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на изражавање допадања/ недопадања. Усмено и писано изражавање допадања/ недопадања.
	ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/ неслагања. Усмено и писано тражење мишљења и

		изражавање слагања и неслагања.
	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ЦЕНА	Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини и цени; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине. Постављање питања у вези с количином и ценом и одговарање на њих, усмено и писано; играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи ...); записивање и рачунање цена.
– изражава мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење; – разуме једноставније изразе који се односе на количину и цену; – пита и саопшти колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; – пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта.		

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ – ДРУГИ ЦИКЛУС

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда другог циклуса основног образовања и васпитања – у сваком наредном разреду обнавља се, а затим проширује фонд лингвистичких знања, навика и умења и екстралингвистичких представа везаних за конкретну тему. Наставници обрађују теме у складу са интересовањима ученика, њиховим потребама и савременим токовима у настави страних језик.

1. Лични идентитет
2. Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
3. Географске особености
4. Србија – моја домовина
5. Становање – форме, навике
6. Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест
7. Историја, временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност)
8. Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање
9. Професионални живот (изабрана – будућа струка), планови везани за будуће занимање
10. Млади – деца и омладина
11. Животни циклус
12. Здравље, хигијена, превентива болести, лечење
13. Емоције, љубав, партнерски и други међуљудски односи
14. Транспорт и превозна средства
15. Клима и временске прилике

16. Наука и истраживања
17. Уметност (нарочито модерна књижевност за младе; савремена музика, визуелне и драмске уметности итд.)
18. Етички принципи); ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпатија; брига о другоме
19. Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
20. Слободно време – забава, разонода, хобији
21. Исхрана и гастрономске навике
22. Путовања
23. Мода и облачење
24. Спорт
25. Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења
26. Медији, масмедији, интернет и друштвене мреже
27. Живот у иностранству, контакти са странцима, ксенофобија

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	Unité 1 – Le club de l'amitié	8	5									5	8	13
2.	Unité 2 – Le club de la solidarité		4	8								5	7	12
3.	Unité 3 – Le club des écolos				9	2						6	5	11

4.	Unité 4 – Le club des inventeurs					4	4	3				5	6	11
5.	Unité 5 – Le club des poètes							6	5			5	6	11
6.	Unité 6 – Le club des aventuriers								3	6	5	5	9	14
УКУПНО		8	9	8	9	6	4	9	8	6	5	31	41	72

Р. БР.	ОБЛАСТ/ ТЕМА/ МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	Unité 1 – Le club de l'amitié	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – дигитална компетенција – решавање проблема – вештина сарадње – одговорно учешће у демократском друштву – естетичка компетенција	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.7., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.20., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3.,	– поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упоређи жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније исказе који се

			ДСТ.3.1.10., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24., ДСТ.3.1.25.	односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење.
2.	Unité 2 – Leclubdelas olidarité	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – дигитална компетенција – решавање проблема – вештина сарадње – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према околини	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24.	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства
3.	Unité 3 – Le club des écolos	– компетенција за целоживотно учење – вештина	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.21.,	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је

		комуникације – дигитална компетенција – решавање проблема – вештина сарадње – одговоран однос према околини	ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.5., ДСТ.2.3.6., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24.	нешто; – разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства
4.	Unité 4 – Le club des inventeurs	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – дигитална компетенција – решавање проблема – вештина сарадње – рад са подацима и информацијама – предузимљивост и оријентација ка предузетништву	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.8., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.2.3.8., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24.	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;

				– опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе
5.	Unité 5 – Le club des poètes	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – дигитална компетенција – решавање проблема – вештина сарадње	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.8., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.5., ДСТ.2.3.8., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24.	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.
6.	Unité 6 – Le club des aventuriers	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – дигитална компетенција	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.6.,	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе

		– решавање проблема – вештина сарадње – естетичка компетенција; – рад с подацима и информацијама – предузимљивост и оријентација ка предузетништву	ДСТ.2.1.8., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.22., ДСТ.2.1.23., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.8., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.24.	моделе; – разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – процени постигнућа у вези са темама четврте, пете и шесте области; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење; – повеже знања из уметности и француског језика; – презентује свој рад у вези са темоминоватора.

Комуникативна функција	Језички садржаји
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	<i>Quel est ton nom/ prénom/ surnom ?</i> <i>Quel est votre nom, Madame/ Monsieur ?</i> <i>Je te/ vous présente Julie.</i> <i>C'est Robert, il est nouveau dans notre classe.</i> <i>Bienvenu !</i> <i>Où habites-tu/habitez-vous ? J'habite 72, rue François Mauriac. Tu habites à quel étage ? Au troisième étage.</i> <i>Je fais du football/ de la natation.</i> <i>Comment vas-tu à l'école. J'y vais à pieds. Je prends le bus.</i> <i>Quelle est la profession de ton père. Il est ingénieur.</i> <i>Tu as des frères et des sœurs ? Oui, j'ai une petite sœur.</i> <i>C'est mon oncle, il habite à Poitiers, mais il est né à Marseille.</i> <i>Mes cousines s'appellent Pauline et Brigitte.</i> Садашње време фреквентних глагола Питања супитним речима (<i>comment, quel, où...</i>) Личне заменице

	Присвојнипридеви Бројеви (основнииредни) (Интер)културнисадржаји: устаљенаправилаучтивекомуникације; имена, презименаинадимци; родбинаиородбинскевезе; адреса; формалноинеформалнопредстављање; степенисродстваиородбинскиодноси; већиградовиуземљамациљнекултуре.
ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА	<i>Comment est Pierre ? Il est plus petit que Paul, il a les yeux marron et les cheveux noirs. Et il est très sympathique, généreux et un peu timide. Il porte un jean bleu et un t-shirt jaune.</i> <i>L'éléphant est un des plus grands animaux sur terre. La tortue est plus lente que le lapin.</i> <i>La moto est moins économique que le vélo. La voiture de mon père est plus rapide que celle de notre voisin.</i> <i>Besançon est une ville plus tranquille que Marseille.</i> Описнипридеви: род, бројиместо. Поређењепридева (<i>plus grand, meilleur</i>). Садашњевремефреквентнихглагола, рачунајућииповратне. (Интер)културнисадржаји: особеностинашеземљеиземаљаговорногподручјациљног

	језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	<i>Et si on allait ensemble au concert ? Il commence à 20 heures. Je sais que tu aimes ce chanteur.</i> <i>Viens chez moi après l'école et apporte tes CD.</i> <i>On pourrait se promener un peu. Oui, pourquoi pas ! Volontiers. Désolée, je ne peux pas. Je ne me sens pas bien.</i> <i>Tu devrais manger plus de fruits et de légumes. Si tu ne te sens pas bien, tu dois aller chez le médecin.</i> Питање интонацијом. Заповедни начин. Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). Заменица <i>on</i>. Садашње време фреквентних неправилних глагола. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговања на предлоге, савете и позиве.
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	<i>Je peux t'aider si tu veux. Oui, merci, c'est très gentil.</i> <i>Bonjour Madame, je cherche une jupe en coton. Quelle est votre taille, mademoiselle ?</i> <i>A quelle heure part le TGV pour Lyon ? A 9h05.</i>

	<i>Excusez-moi Monsieur, vous pourriez me dire comment venir à la gare ? Oui, vous continuez tout droit, elle est au fond de cette rue. Merci Monsieur. Je vous en prie.</i> <i>Où se trouve l'arrêt du bus 23 ? Il n'est pas loin d'ici.</i> Питањеинтонацијом. Питања саупитним речима. Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). Основни бројеви (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	<i>Lis le texte et fais l'activité numéro 2 !</i> <i>Il faut lire la consigne avant de faire l'exercice.</i> <i>Vous allez faire un projet sur votre ville/ quartier/ animal préféré. Réfléchis bien et répons !</i> <i>Vérifiez vos réponses !</i> <i>Vous allez réécouter le dialogue, mais n'ouvrez pas encore vos livres !</i> Заповедни начин. Конструкција <i>il faut</i> са инфинитивом.

	Блискобудуће време (<i>futur proche</i>) (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	<i>J'habite dans une maison au centre de la ville.</i> <i>A quelle heure tu te lèves ? Tous les matins je me lève à 8 heures.</i> <i>D'habitude, nous mangeons à 14 heures.</i> <i>Qu'est-ce que tu fais ? Je regarde la télé.</i> <i>Mon frère va à la piscine tous les jours, il adore nager.</i> <i>Elle est forte en biologie, mais très faible en allemand.</i> Предлози. Питања са упитним речима (<i>que, quel, quand</i>). Редни бројеви до 20. Прилози за време (<i>maintenant, toujours</i>). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.

ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	<i>Au Moyen Âge les chevaliers vivaient au château.</i> <i>Les frères Lumière ont inventé le cinéma.</i> <i>Comment as-tu passé le week-end ?</i> <i>Avez-vous déjà visité la France ?</i> <i>Quand ma mère était jeune, elle faisait du basket.</i> <i>Tu as fait ton travail de géographie ?</i> <i>J'ai appelé Sophie, mais elle n'a pas répondu.</i> Сложени перфект. Заповедни начин. Питања интонацијом и инверзијом. Питања са упитним речима (<i>où, comment</i>). Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). (Интер)културни садржаји: историски догађаји, епохална открића; важни јеличности из прошлости.
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	<i>Qu'est-ce que tu aimerais faire quand tu seras grand?</i> <i>Cet après-midi je vais sortir avec mes cousins.</i> <i>La semaine prochaine j'aurai 13 ans.</i> <i>Samedi soir j'organiserai une boum, j'inviterai mes</i>

	<i>copains.</i> <i>Je t'aiderai à faire ton devoir de biologie.</i> <i>Cette BD, je vais la lire pendant les vacances.</i> Блискифутур (<i>futur proche</i>) Футурпрви (<i>futur simple</i>) Кондиционалглагола <i>aimer</i>. Питања са упитним речима (<i>que</i>). Присвојни придеви. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	<i>J'ai mal à la tête/ à la gorge/ au pied.</i> <i>Tu es fatigué ?</i> <i>La musique classique m'intéresse beaucoup.</i> <i>J'ai envie de sortir/ de me reposer.</i> <i>J'ai besoin de dormir/ de manger.</i> <i>Je vais me coucher maintenant.</i> <i>Faites attention !</i>

	<i>Ne parlez pas !</i> <i>Oh, quel dommage ! Je suis désolée !</i> Заповедниначин. Изразисаглаголима <i>avoir</i> и <i>être</i>. Садашњевремефреквентнихглагола, рачунајућииповратне. (Интер)културнисадржаји: мимикаигестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спортирекреација.
ИСКАЗИВАЊЕПРОСТОРНИХОДНОСАИУПУТСТАВАЗАОРИЈЕ НТАЦИЈУУПРОСТОРУ	<i>Je suis chez Michel. Il habite près de chez moi.</i> <i>Pour venir chez nous, prenez la première rue à droite, puis la deuxième à gauche.</i> <i>Vous devez tourner à gauche au deuxième feu.</i> <i>Le cinéma se trouve à côté du supermarché.</i> <i>Où est-elle ? Je pense qu'elle est restée chez elle.</i> <i>Je vais à la bibliothèque. Elle se trouve entre le musée et le collège.</i> Питањеинтонацијом. Презентфреквентнихглагола. (Интер)културнисадржаји: јавнипростор;

	типичанизгледместа.
ИЗРИЦАЊЕДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛАПОНАШАЊАИОБАВЕЗА	<i>Est-ce que il y a des places libres dans la salle ? Oui, vous pouvez entrer.</i> <i>Vous ne pouvez pas passer par ici. Ce n'est pas possible.</i> <i>Vous devez déposer votre sac à la réception.</i> <i>Il est interdit de fumer dans la salle.</i> <i>Je ne peux pas sortir, je dois me préparer pour le test d'anglais.</i> <i>Il faut promener son chien chaque jour.</i> Питањеинтонацијомиупитномконструкцијом <i>est-ce que</i>. Негација (<i>ne/n'... pas</i>). Конструкција <i>il faut</i> саинфинитивом. Модалниглаголи (Интер)културнисадржаји: понашањенајавнимместима; значењезнаковаисимбола.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	<i>Nous avons des amis en France.</i> <i>Ils ont des jeux de société.</i> <i>Ils n'ont pas de lecteur DVD dans leur classe.</i> <i>Ces deux filles sont ses soeurs.</i>

	<i>J'ai un petit chien blanc. Ma cousine a aussi un chien, mais le sien est gris.</i> <i>A qui est ce parapluie, à toi ou à Pierre ?</i> Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). Присвојнипридеви. Присвојнезаменице. Конструкцијеизражавањеприпадања (<i>à moi, à toi, à Pierre, à qui</i>). Презентативи (<i>c'est / ce sont...</i>) (Интер)културнисадржаји: породицаипријатељи; односпремасвојојитуђојимовини.
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	<i>Quels sont tes loisirs préférés ? J'adore les jeux vidéo.</i> <i>Tu l'aimes beaucoup? Oui, je l'adore.</i> <i>La Suisse, c'est un très beau pays.</i> <i>Je n'aime pas la poésie, mais j'aime beaucoup les romans policiers.</i> <i>Tu préfères regarder les films à la télé ou à l'ordinateur ?</i> <i>Cette BD ne me plaît pas.</i> Питањеинтонацијом.

	Личнезаменицеуслужбидиректногииндиректногобјекта. Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). Прилозизаколичину (<i>beaucoup, très</i>). Садашњевремефреквентнихглагола. (Интер)културнисадржаји: уметност, књижевностзамладе, стрип, музика, филм.
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	<i>Je pense qu'il faut l'aider. Moi aussi.</i> <i>Oui, tu as raison.</i> <i>Bien sûr, je suis d'accord avec lui.</i> <i>Non, je ne suis pas tout à fait d'accord.</i> <i>C'est bien/ ce n'est pas bien.</i> <i>Qu'est-ce que vous pensez de... ?</i> Наглашенеличнезаменице. Негација. Садашњевремефреквентнихглагола. (Интер)културнисадржаји: поштовањеосновнихнормиучтивостиукомуникацијисавршњацимаиодраслима.
ИЗРАЖАВАЊЕКОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВАИЦЕНА	<i>Combien d'enfants y a-t-il dans le parc ? Il y a quatre</i>

garçons et cinq filles.

Cette guitare coûte 150 euros.

Je voudrais encore un peu de jus de fruits, s'il vous plaît. Il n'y en a plus.

Qui est arrivé le premier ?

Il habite dans le dixième arrondissement.

Основни бројеви до 1.000.

Редни бројеви до 20.

Партитивно *de*.

Кондиционал глагола *pouvoir* и *vouloir*.

(Интер)културни садржаји: друштвено окружење;
валуте циљних култура.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

ПОСЕБНИ САНДАРДИ

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писано изражавање

Ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Знања о језику

(Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.)

Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Страни језик, култура, комуникација, интеркултуралност

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм наставе и учења оријентисан на исходе, наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења, имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Структуриран је тако да наставника постепено води од исхода, преко комуникативне функције као области, до **препоручених** језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама. Применом оваквог приступа у настави страних језика, ученик се оспособљава да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Овај приступ подразумева уважавање следећих ставова:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

- настава се заснива и на социјалној интеракцији с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма наставе и учења као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;
- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење дечје књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи остварују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем. Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и

– социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора, зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца, разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;
- посебну информацију,
- потпуну информацију;
- скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова, итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексичку и комуникативне способности. За ову језичку активност, у оквиру програма, предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);
- степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији *монолошког излагања*, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији *интеракције*, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)

Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:

- читањем писаног текста пред публиком;

- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,
- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се

ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

УПУТСТВО ЗА ТУМАЧЕЊЕ ГРАМАТИЧКИХ САДРЖАЈА

Настава граматике, напоредо с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

Улога граматике у процесу овладавања језиком је пре свега практична и састоји се у постављању основе за развијање комуникативне компетенције. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Граматичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогрессију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног

ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и

залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења.

У седмом разреду предвиђена су два писмена задатка и то један у првом, један у другом полугодишту.

4. УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА ПРЕПОРУЧЕНЕ ВРСТЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Препоручене врсте активности у образовно-васпитном раду дате су у програмима за сваки обавезни предмет и изборни програм у делу *Упутство за остваривање програма*

5. ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА

5.1. Индивидуални образовни план за социјално ускраћене ученике и ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом

Индивидуални образовни план се припрема за ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика и других разлога потребна додатна образовна подршка. Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања таквих ученика у редован образовно-васпитни рад и њихово осамостаљивање у вршњачком колективу. За сваког ученика појединачно, према његовим специфичним потребама и могућностима, припрема се прилагођен начин образовања који обухвата индивидуални образовни план, програм и начин рада који садрже: 1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу; 2) дневни распоред рада са лицем које пружа додатну подршку и учесталост те подршке; 3) циљеве образовно-васпитног рада; 4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање; 5) програм по предметима, у коме је прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у раду са додатном подршком; 6) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада. Индивидуални

образовни план доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање. Тим за инклузивно образовање чине одељењски старешина и предметни наставници, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика. Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник.

5.2. Индивидуални образовни план за ученике са изузетним способностима

За ученике са изузетним способностима, школа обезбеђује израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана којим се врши проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада. Индивидуални образовни план је посебан акт, који има за циљ оптимални развој ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба ученика. Индивидуални образовни план укључује: 1) педагошки профил ученика, у ком су описане његове јаке стране и потребе за подршком; 2) план индивидуализованог начина рада, којим се предлажу одређени видови прилагођавања наставе (простора и услова, метода рада, материјала и учила) специфичним потребама ученика и 3) план активности, којим се предвиђени облици додатне подршке операционализују у низ конкретних задатака и корака, и спецификује распоред, трајање, реализатори и исходи сваке активности.

Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке ученику. Тим за пружање додатне подршке чине: наставник предметне наставе, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика, укључујући мере и активности предвиђене индивидуалним образовним планом. Он се остварује доминатно у оквиру заједничких активности у одељењу а у складу са потребама ученика, на основу одлуке тима за пружање додатне подршке ученику, делом може да се остварује и ван одељења.

Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник.

ДОДАТНА НАСТАВА

Наставни
предмет

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Врста наставе	ДОДАТНА НАСТАВА
Наставник	Маринела Драгуљевић
Општи циљ наставе	Припрема ученика за такмичење из француског језика
Специфични циљеви	Додатна настава намењена је ученицима да прошире и продубе знање француског језика. Настава се изводи у циљу систематизације наставних садржаја предвиђених Наставним планом и програмом за основну школу.
Недељни фонд часова	1
Годишњи фонд часова	34
Циљна група	Ученици осмог разреда
Број ученика	У зависности од интересовања
Начин евалуације	Извештаји са одржаних такмичења, односно увидом у педагошку документацију
Програм рада	1. Средства за наглашавање реченичних делова - позиционо наглашавање: <i>Alors, cette chanson, elle vous plaît? Elles, on ne veut plus les voir!</i> 2. Средства која указују на лице - личне заменице уз негативни императив: <i>Ne merregarde pas! Ne lui ouvre pas! Ne te fâche pas!</i> 3. Актуализатореименице: а) Облицитон, ton, sonиспредименицаженскогродакојепочињусамогласникомилинемим h: <i>Mon école, ton amie, son héroïne;</i> б) обликcet испредименицамушкогродакојепочињусамогласникомилинемим h: <i>cet ami, cet homme.</i> 4. Средствазаисказивањевременскихипросторниходноса: – <i>pendant, de ... à, depuis, il y a.. ;</i> – <i>près de ..., loin de..., au milieu de... au sommet de..., le long de..., au bord de... .</i> 5. Глаголскеоблике, начине, временаистања: 9. презент, перфекат, имперфекат, футур 10. герундив 11. кондиционал 12. императив 13. пасив 6. Модалитете реченица: - индиректни говор

7. Средства за исказивање аргумената и логичких односа:

– *comme, parce que, puisque, c'est pourquoi, pourtant, à cause de / grâce à, pour, pour que, d'abord, ensuite, enfin*

8. Заменице

НАСТАВНА СРЕДСТВА Настава ће се спроводити у кабинету за француски језик. Поред текстуалних средстава (Clubados4 – уџбеник, радна свеска и аудио CD) користиће се и пратећа аудитивна и аудио-визуелна средства (аудио CD, рачунар, DVD.. интернет).

ДОПУНСКА НАСТАВА

Наставни предмет	ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК
Врста наставе	ДОПУНСКА НАСТАВА
Наставник	<i>Маринела Драгуљевић</i>

Општи циљ наставе	Допунска настава помаже ученицима да се укључе у редован рад и лакше савладају садржаје предвиђене Наставним планом и програмом.
Специфични циљеви	У зависности од степена знања ученици увежбавају основне говорне чинове, граматичке структуре, развијају вештине читања, усменог и писменог разумевања и изражавања.
Недељни фонд часова	1
Годишњи фонд часова	36
Циљна група	Настава је намењена ученицима петог, шестог, седмог и осмог разреда који у редовној настави имају потешкоће у раду или су из оправданих разлога дуже изостали са часова редовне наставе.
Број ученика	С обзиром да је рад на часовима допунске наставе индивидуалан, ученици долазе према потреби, тако да је немогуће предвидети прецизан број ученика.
Начин евалуације	Евалуација успешности допунске наставе обавља се континуирано, увидом у педагошку документацију.
Програм рада за пети разред	6 наставних целина из уџбеника Club Ados 1, свака наставна целина обрађује се 3 часа, укупно 27 часова. Преосталих 9 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе. Грамматички садржаји: представљање, негација, постављање питања, глаголи, заменице, придеви и именице... Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

Програм рада за шести разред	6 наставних целина из уџбеника ClubAdos 2, свака наставна целина обрађује се 3 часа, укупно 27 часова. Преосталих 9 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе. Граматички садржаји: Садашње време правилних и најфреквентнијих неправилних глагола, одређени, неодређени и партитивни члан, множина именица и придева, присвојни и показни детерминанти Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом
Програм рада за седми разред	6 наставних целина из уџбеника ClubAdos 3, свака наставна целина обрађује се 4 часа, укупно 24 часа. Преосталих 12 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе. Граматички садржаји: Садашње, прошло и будуће време свих глагола, управни и неуправни говор, показне, присвојне, односне, прилошке заменице... Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом
Програм рада за осми разред	5 наставних целина из уџбеника ClubAdos 4, свака наставна целина обрађује се 4 часа, укупно 24 часа. Преосталих 10 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе. Граматички садржаји: Садашње, прошло и будуће време свих глагола, кондиционалне реченице, управни и неуправни говор, показне, присвојне, односне, прилошке заменице, пасив. Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Плесна секција

DANSEAVECМОI

Наставни предмет	ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК
Врста наставе	ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
Наставник	<i>Маринела Драгуљевић</i>
Општи циљ наставе	Припрема ученика за такмичење у модерном плесу, за школске приредбе, гостовања/манифестације
Специфични циљеви	Плесна секција намењена је ученицима да прошире своја знања из плеса, самим тим моторике.
Недељни фонд часова	1
Годишњи фонд часова	34, по потреби и више часова недељно...
Циљна група	Ученици од првог до осмог разреда
Број ученика	У зависности од интересовања

Начини евалуације Програм рада	Извештаји са одржаних такмичења, односно увидом у педагошку документацију У зависности од интересовања, актуелне музике, актуелних дешавања, организовања манифестација, гостовања, школских приредби.

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ СЕДМОГ И ОСМОГ РАЗРЕДА

Предмет: ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	учења слободне наставне активности <i>Филозофија са децом</i> је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Увод у Филозофију	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе	Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и кључне појмове, за сваку од четири тематске целине дати и садржаји. Приступ настави заснован на

	осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и	Појам среће Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави	процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о Филозофији. – <i>смислено</i>: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Филозофије и других предмета; – <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;

	друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости		
Античка Филозофија		Грчка, Аристотел, Сократ, Платон , Мисао, Талес , Питагора , Марко Аурелио Стоичка филозофија, Сенека, Латинске мисли	
Филозофија у Средњем веку		Црква на истоку, Црква на западу , Тома Аквински	
Европска Филозофија		Еразмо Ротердамски, Томас Мор, Огинс Кант, Хегел,	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Увод у Филозофију	3	3									3	3		
2.	Античка Филозофија		4	5								5	4		
3.	Филозофија у Средњем веку				5	5						5	5		
4.	Европска Филозофија						5	6				5	6		
УКУПНО:												18	18		36

СТАНДАРДЕ НАВЕСТИ СА ТУМАЧЕЊИМА: Програм слободне наставне активности *филозофија са децом* је инспирисан историјом филозофије, али његов циљ није да подучава филозофији. СНА *филозофија са децом* у центар ставља филозофско истраживање које подстиче децу да критички и самостално мисле, формирају, храбро и рационално аргументују своје ставове. СНА *филозофија са децом* доприноси остваривању општих исхода другог циклуса образовања и васпитања, као и развоју кључних и међупредметних компетенција.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, циљеви и исходи образовања и васпитања одређени чланом 8 и 9 ЗОСОВА, опште међупредметне компетенције одређене чланом 12 ЗОСОВА, Стратегија развоја образовања 20-30, као и ово упутство које изражава специфичности програма *филозофије с децом*. Програм СНА *филозофија са децом* има подршку Међународног савета за филозофско истраживање са децом (ICPIC), Европске фондације за филозофирање са децом (SOPHIA), УНЕСКА, Америчког филозофског друштва, бројних националних организација и програма Европе, Америке, Аустралије, Јужне Америке, српског Центра за филозофско истраживање у образовању – филозофија за децу, Српског филозофског друштва.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ:Филозофија, Антика, Мисао, Сократ, Аристотел,

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА:Објашњава, показује, записује на табли, презентација

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА: Записује, Слуша, Гледа , радионица,...

УПУСТВО ЗА ФОРМАТИВНИ И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ: Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да одржи саморефлексију(промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстакне саморегулацију процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања.

У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукт учења. Да би вредновање било објективно и функционално, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, тајође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању користе се различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљењ о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ.

Потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Увек је неопходно ученику дати повратну информацију како би уочио грешке и побољшао свој рад. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Како програм фаворизује активност ученика, планирање наставе подразумева најпре припрему простора у којем је традиционална учионица претворена у простор истраживачке радионице погодан за филозофију са децом. Важно је да у учионици има довољно места да се столице сместе у круг или полукруг, тако да могу једни друге да виде. У тој позицији ученици могу чешће и лакше да комуницирају и ступају у контакте једни са другима. Ученицима не треба дозволити да седе изван круга и да се на тај начин искључе из дискусије.

Улога наставника у радионицама филозофских истраживања подразумева вештину фасилитатора. Наставник нема за циљ трансфер знања и вредности, већ увођење ученика у тему, помагање деци да оно што већ постоји у њиховом духу искажу на артикулисан начин, да у сарадњи са другом децом, конструишу нова знања. Наставник води и прати ученике током процеса истраживања, представља кључне појмове садржаја, подстиче ученике да анализирају, пореде понуђене одговоре, траже алтернативе, откривају везе међу појмовима. Наставник прати интересовања ученика, подстиче радозналост, негује критички дух својих ученика, подстиче ученике на размишљање о вредностима, на култивисање врлина, аргументовање, истрајност и аутономно мишљење. Наставник подучава ученике помоћу упитаности, на рефлексиван и самокоригујући начин, као такав он је модел својим ученицима.

Наставник не користи уџбеник, већ стимулус, материјал који раније припреми да би мотивисао ученике, изазвао конфликт у мишљењу и патос за учење и истраживање. Стимулус провоцира тему и мотивише ученике за дискусију. Стимулус зависи од

теме и узраста ученика. У филозофској радионици је то најчешће прича, али то може бити и слика, филм, етички конфликт, нечији поступак, песма, музика, провокативно питање, новински текст...

Филозофска питања која наставник припреми да би подстакао дискусију зависе од *вештина* које се тим питањима желе изградити код ученика. Питањима којима се тражи разјашњење (можеш ли то да објасниш, можеш ли да ми даш пример за, шта тиме хоћеш да кажеш...) изграђују се вештине дефинисања, објашњавања, давања примера, преиспитивања. Питањима којима се траже разлози, узроци и аргументи (зашто тако мислиш, на чему то засниваш, како то знамо...) изграђују се вештине формирања аргумената и претпоставки, образлагање, тражење разлога и узрока. Питањима којима се испитују алтернативни ставови (можеш ли то да кажеш на други начин, постоји ли другачији став, а шта ако неко предложи да...) изграђујемо вештине прављења дистинкције, спекулисања, испитивање алтернативних ставова. Питањима којима се испитују последице (шта следи из тога што си рекла, да ли се тај став слаже са оним што је претходно речено, како би ти проверио да ли је то тачно...) изграђују се вештине имплицирања, доследности испитивања последица, проверавање. Питањима којима се испитују сама питања (какво је то питање, где смо стигли са тим питањем, да ли смо сад ближи одговору на наше питање...) развијамо вештине испитивања, анализирања, повезивања, сумирања.

Теме о којим се у радионицама расправља су отворени проблеми и питања која упућују на даље размишљање и истраживање, дискусију и сукоб различитих идеја, питања на које није могуће дати један, тачан, коначан одговор, питања на које ученици дају различите, често супротстављене одговоре. Филозофска питања нису емпиријска, не могу се решити рачунањем, гледањем у књигу и провером у искуству. Наставник може дозволити ученицима да и сами постављају питања.

Отворени филозофски проблеми (теме – питања) за дискусију би на пример били: шта значи бити срећан, како знамо да је нешто добро, шта је толеранција, зашто је важно говорити истину и да ли је некада добро лагати, шта је циљ нашег живота, шта је време, шта је то што нешто чини лепим, шта је пријатељство, храброст, вредности породице, правда, слобода итд.

Број питања и број часова по темама унапред није дефинисан. Једна тема може бити разматрана на два часа, идеално би било на сваком часу обрадити по једну тему тј. један проблем. За сваку тему и часове на којима се она обрађује, потребно је формулисати исходе који су рефлексивни исходи за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему/садржај.

У остваривању програма СНА *филозофија са децом* садржаји и теме се могу надовезати на програме предмета историје, српског језика и књижевности, психологије, наставом из уметности, рачунарства и информатике, са животом у школи и ваншколским искуством.

Литература коју наставник може користити у припреми филозофских истраживачких радионица:

- Радмила Бранковић-Сатон, Радмила Гошовић, Весна Гошовић, *Филозофија с децом, Приручник за наставнике*, Креативни центар, Београд, 2007,
- Михаил Епштејн, *Чему све уопште*, Службени гласник, Београд, 2020,
- Јустејн Гордер, *Софијин свет*, Геопоетика, Београд, 1998,
- Ђурко Бруно, Грегурић Ивана, *Нови вал у филозофији*, Загреб, Јасенски и Турк, 2012,
- Ćurko, Bruno, Kragić, Ivana: *Filozofija za decu-primer Male filozofije*, Osijek: Život i škola, 2008,
- Lipman Mattew, *Philosophy for Children*, Thinking: the Journal of Philosophy for Children, 3, Montclair State, NY, USA 1996,
- Lipman Mattew, *The Educational Role of Philosophy*, Critical&Creative Thinking 1/1, Dubuque, Iowa, March 1993,
- Lipman Mattew, *Thinking Children and Education*, Kendal/Hunt Publishing Company, Dubuque, Iowa, 1993,
- Fisher, R., *Teaching Children to Learn*, Stanley Thornes, Cheltenham, UK 1995,
- Brenifier O., *La pratique da la philosophie 'a l'ecole primaire*, Paris, Alcofribas nasier 2007,
- Gregory, M., *Philosophy for Children and its Critics: a Mendham Dialogue*, 2011,
- E Marsal, T. Dobashi, B. Weber (Eds.): *Children Philosophize Worldwide: Theoretical and Practical Concepts* (pp. 23–46). Frankfurt: Peter Lang.
- Vansieleghe, N. & Kennedy, D, *What is Philosophy for Children, What is Philosophy with Children – After Matthew Lipman*. Journal of Philosophy of Education, 45(2), 171–182., 2011,

– Pešić, J. , *Sličnosti i razlike u konceptualizovanju kritičkog mišljenja. Psihološka istraživanja*, 14 (1), 5–23.2011,

– Cleghorn, Paul (2002): „*Why Philosophy with Children?*”, *Education Review*, Vol. 15, No. 2, str. 47–51.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Активности у филозофским истраживачким радионицама имају форму структурираног и дисциплинованог, одређеним правилима вођеног дијалога у којем ученици и наставник најпре заједно читају причу (гледају, слушају филм...). Потом наставник, фасилитатор даје могућност (време) да ученици испитају своје мисли о причи (филму, слици...) и да размисле о ономе што их чуди или збуњује, о ономе што их је заинтриговало. Наставник пружа прилику да ученици размене сопствена мишљења са другом или са групом. Затим ученици, уз асистенцију тј. фино подешену подршку наставника, предлажу и демократски бирају питања за дискусију, исписују сва важна питања на табли.

На почетку дискусије наставник тражи од ученика да погледају да ли постоји неки појам који треба дефинисати, да ли постоје различите интерпретације појмова које треба разјаснити. Отварањем дискусије водитељ, наставник треба да се уздржи од личног изјашњавања и давања одговора на питања. Кроз дискусију ученици развијају критички смисаони дијалог. Учесници у дијалогу чине заједницу истраживача која покушава да пронађе најсмисаоније решење за проблем, да трага за истином, а не да покаже како је неко у праву а неко није. У овако замишљеном, сократском дијалогу влада дух заједнице истраживача који развија способност грађења својих идеја на идејама осталих учесника.

Иако наставник има план вођења дискусије, своју агенду, он мора знати када може да се повуче, да деци преда контролу и води истраживање са стране. На крају дискусије треба размислити о ономе о чему је дискутовано и о начину на који је дискутовано. Тема о којој се дискутује има једнаку важност за постизање циља као и начин на који се дискутује. У дискусију треба укључити и ученике који се сами не јављају. Завршна реч треба да буде кратка и не треба је коментарисати.

Радионице филозофских истраживања програма *филозофија са децом* могу бити унапређене играма. У овом контексту игре имају функцију средства за подучавање и подстицање развоја ученика. Игре које се користе у програму филозофија са децом омогућују ученицима да вежбају вештине као што су планирање, постављање питања, расуђивање, посматрање нечега са различитих тачака гледишта, размишљање о новим идејама.

У филозофским истраживањима фасилитатор ће бирати оне игре које ће се најбоље уклопити у постизање задатог циља: вежбање креативног мишљења, концентрације, пажљивог слушања и памћења, вежбање говорења, размишљање о значењу

веза међу речима, размишљање о узрочно-последичним везама, вежбању самодисциплине и говорења пред публиком, подстицања сарадње чланова групе, подизање енергије у групи, креативно хипотетичко мишљење ...

Упркос разликама међу играма, све оне код ученика играча подстичу независност, самопоуздање, сарадњу и уважавање. Оне, такође, подржавају вредности и позитивно понашање које је неопходно за односе у заједници.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како дају креативна решења, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују последице итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научно, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, како решавају задатке који садрже аспекте истраживачког рада.

За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова.

Евалуатори овог програма не морају бити само наставници који изводе наставу. Допринос процесу евалуације могу дати сама деца (само-евалуација), родитељи заинтересовани за резултате рада са њиховом децом, али и колеге и стручни сарадници који могу даље користити резултате евалуације за планирање својих активности.

У *филозофији са децом* постоје многи елементи који утичу на различите циљеве образовања, тако да је потребно да одлучимо шта желимо да евалуирамо и колико ће евалуација бити селективна. Евалуациони упитници, најчешће направљени у виду евалуационих листова могу процењивати резултате когнитивног плана и односе у истраживачкој групи, затим метакогнитивне процесе, тј. критичко промишљање о сопственим мисаоним процесима и вештинама мишљења, као и промишљање о процесима и вештинама мишљења других чланова групе, потом мишљење о томе у којој се мери група

понашала као заједница истраживача и шта ученици мисле о сопственом доприносу у остварењу циља часа, мишљење о сопственим и туђим идејама и предлозима за дискусију.

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Разред

Седми

Годишњи фонд часова

36 или 34 часа

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.

Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информира се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне	СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма. Концепт целоживотног учења. ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга.

	комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Сврха слободне наставне активности *Предузетништво* је развој предузетничких компетенција, подршка професионалном развоју ученика као и припрема за сналажење у савременом свету рада који се мења услед технолошког развоја.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма *Предузетништво*.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме које иако су програмски дате одвојено у реалном животу се прожимају и са ученицима треба тако радити да се укаже на њихову повезаност. По садржају тема програм има највећу корелацију са програмом Техника и технологија уз уважавање ученичких ваншколских знања и вештина из света рада.

Наставник је модератор активности. За увођење ученика у тему он припрема што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, односно мотивисања ученика за рад на њима. Избору мотивационог материјала треба посветити велику пажњу имајући у виду узраст ученика, њихова интересовања, специфичност теме и предзнања. Материјал треба да мотивише

ученике да истражују, улазе у дискусију, образлажу своје ставове. Наставник је пратилац ученичких активности и, уколико је потребно, давалац додатних подстицаја, али не и готових решења. Потребно је подстицати радозналост, аргументовање, креативност, рефлексивност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, једнакост међу половима.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос.

Број часова по темама није унапред дефинисан. За сваку тему и часове на којима се она обрађује, потребно је формулисати исходе који су рефлексивни исходи за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему/садржај.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА

Кроз студију случаја ученици се оспособљавају да у оквиру задатог буџета одаберу производ или услугу и аргументују свој избор у односу на критеријуме као што су квалитет, цена, еколошка подобност, корисност производа/услуге, естетска вредност, робна марка, трајање гаранције, могућности сервисирања итд. Ученици се оспособљавају да се информишу о производу (прехранбеном, хемијском, техничком, одећа и обућа) на основу његове декларације. Упознају се шта су то права потрошача и на који начин могу да их остваре. Упутити ученике на услове које потрошач мора да испуни да би остварио своја права. Посебну пажњу посветити правима потрошача у односу на безбедност и квалитет производа/услуге, могућност замене или повраћаја новчаних средстава уколико није испуњена потпуна функционалност производа у гарантном року, као и у случајевима када производ није у складу са декларацијом или за услугу није испуњена уговорна обавеза. Постоје велике могућности за истраживачке задатке као што су нпр. да ученици пронађу информације о уобичајеном трајању гаранције за различите врсте производа.

СВЕТ РАДА

Уводне активности у ову тематску целину имају за циљ да ученици сагледају развојност занимања што подразумева и њихово нестајање, као и факторе који до тога доводе (технолошки развој, промене људских потреба...). За промишљање о развоју занимања у будућности погодне су креативне радионице.

Ради пуног разумевања света рада ученици треба да се упознају са образовним профилима у оквиру различитих подручја рада, школама које их образују и захтевима које треба да испуне они који желе да се за њих школују. У ту сврху може се користити информатор за упис у средњу школу, а ученици подељени у групе могу добити различите задатке да га проуче (подручја рада, образовни профили у подручју рада, услови за упис, трогодишњи и четворогодишњи образовни профили, дуално образовање...). Неко од ученика требао би да се бави и информацијама о питањима како се наставља школовање после средње школе и разликама које постоје између похађања гимназије и стручне школе, односно разликама између опште и стручне матуре. Имајући у виду узраст ученика ниво академског образовања треба да буде само на информативном нивоу. На основу тог истраживачког рада може се организовати активност у којој сваки ученик или пар треба да припреми презентацију у стандардизованој форми за изабрани образовних профил. Презентација би требало да садржи информације о школама које образују тај образовни профил, минималном броју бодова из претходних школских година, условима уписа, могућностима запошљавања и наставка школовања, као и за које послове су ученици оспособљени након завршетка школовања. Припремљене појединачне презентације објединити и објавити на сајту школе. Уколико постоји могућност, ученицима омогућити комуникацију са представницима средњих школа, као и појединцима који се баве тим занимањима а то може бити неко од родитеља.

У оквиру ове теме ученици треба да се упознају и са појмовима професионални развој, професионална оријентација и селекција, форма и функција CV и мотивационог писма. Током рада ученицима сугерисати да ће због динамичних промена на тржишту рада, током своје професионалне каријере бити принуђени да буду флексибилни, да се континуирано усавршавају и оријентишу ка целоживотном учењу.

ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ

За увођење у тему наставник може да припреми примере неких иницијатива, пожељно је да буду на глобалном и локалном нивоу, који илуструју снагу иницијативе и предузетништва. Након тога, може се организовати активност у којој ученици треба да идентификују различите проблеме у свом непосредном окружењу (нпр. проблеми у вези са животном средином, безбедношћу у саобраћају...), и сагледају могућности њиховог решавања из перспективе сопственог ангажовања и укључивања појединаца, група и организација из локалне заједнице. Овај садржај добро кореспондира са програмом *Грађанског васпитања* за све разреде јер он потенцира грађански активизам који се заснива на истим овим корацима: препознавање проблема – тражење решења. Након спроведене анализе ученици треба да изаберу два проблема и промишљају које су могућности њиховог решавања. Подељени у групе сачињавају план акције са основним елементима.

Наставник кроз примере успешних менаџера и лидера, упознаје ученике са особинама које их одликују. На основу својих интересовања и способности ученици преузимају улоге у тиму, а затим анализирају које особине менаџера и лидера су им потребне за успешно обављање задатка. У раду се могу консултовати са особама за које процене да им могу помоћи. Спровођење ове активности не треба да траје дуже од 3 часа јер је то увод у следећу тему где се очекује да ученици искажу, у складу са својим узрастом и знањем неки ниво иницијативности и предузимљивости.

УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА

Током остваривања ове теме, ученици треба кроз практичан рад и симулацију рада привредног друштва да стекну јаснију слику о економском, финансијском функционисању предузећа, да развијају сопствене предузетничке капацитете, социјалне, организационе и лидерске вештине. Привредно друштво се оснива као виртуелни привредни субјекат који нема правни значај, али су сви процеси који се одвијају у њему реални. Уколико школа има регистровану ученичку задругу, пословање ученичких предузећа је потребно укључити у рад ученичке задруге.

Ученици се дели на две групе (од 10–15 ученика). Свака група оснива и води сопствено предузеће – привредни субјекат, са реалним процесима, производима/услугама и остварује зараду. Ученичко предузеће, под менторством предметног наставника, пролази кроз све фазе развоја стварног привредног друштва (оснивање, развијање, затварање). Свако ученичко предузеће осмишљава свој производ или услугу, трудећи се да буду оригинални, иновативни и креативни. Са циљем постизања ових захтева, важно је да ученици прикупе информације о истим или сличним производима или услугама на тржишту и успоставе комуникацију са окружењем како би испитали могућност остваривања пословног успеха. У складу са производом/услугом, ученици бирају назив предузећа, израђују лого предузећа и праве план активности. Са циљем прикупљања новчаних средстава за почетак рада предузећа, ученици могу да организују културни или спортски догађај, продајну изложбу, аукцију, сајам. Како би обезбедили успешно пословање, ученици се уз помоћ наставника упознају са правилима пословне комуникације, основним етичким принципима у пословању и рационалном управљању расположивим ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије). Ученицима указати на важност поштовања кодекса пословног понашања, од начина опхођења до кодекса облачења. Неопходно је да ученици уоче разлику између свакодневне и пословне комуникације (вербалне и невербалне). Инсистирати на поштовању основних етичких начела, као што је професионално обављање пословне делатности, савесно извршавање обавеза и преузимање одговорности, поштовање преузетих обавеза, коришћење допуштених средстава за постизање пословних циљева.

Ученици израчунавају све трошкове које су имали током реализације своје идеје. У те трошкове спадају трошкови материјала, трошкови израде и други трошкови. На основу прикупљених података, формирају продајну цену и усклађују је са ценама сличних производа на тржишту.

Уз помоћ наставника, осмишљавају различите облике промовисања и продаје свог производа и остварују интеракцију са пословним сектором и потенцијалним купцима. Промовисање се може остварити и коришћењем ИКТ алата. Продајне активности могу бити реализоване на продајним изложбама, сајмовима и базарима.

Након реализоване теме, неопходно је да сваки тим изврши евалуацију спроведених активности и изради презентацију о раду свог предузећа. Чланови тима доносе заједничку одлуку у које сврхе ће бити искоришћена новчана средства зарађена током пословања ученичког предузећа.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни, како решавају задатке који садрже неке аспекте истраживачког рада, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам.

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

Предмет: Домаћинство – (Слободна наставна активанст)

Разред: VII

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења слободне наставне активности <i>Домаћинство</i> је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству; – преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика	Домаћинство. Организација домаћинства. Породица, односи и потребе у породици и њихово усклађивање. Формирање здраве породице. Фазе породичног живота. Култура као начин живота и културно наслеђе	Компетенције / Корелација Тема - Савремено домаћинство и породица Компетенција за целоживотно учење; Комуникација; Естетска компетенција; Одговоран однос према здравља; (Активност: У оквиру наставне теме <i>Савремено домаћинство и породица</i> ученици интегришу, функционализују знања, али и стичу знања о појмовима: породица, породица у ужем и ширем смислу, о фазама породичног живота, односима у породици и потребама савремене

КУЛТУРА СТАНОВАЊА	– користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у	Породично домаћинство на селу и у граду. Породица и домаћинство. Функционалне целине домаћинства и њихове улоге. Технички апарати у домаћинству. Безбедност у домаћинству. Уређење домаћинства и околине у градској и сеоској средини. Економично коришћење и потрошња воде у градском и сеоском домаћинству. Уштеда енергије у домаћинству. Хемијска и микробиолошка исправност воде. Отпадне воде у домаћинству. Основни хигијенски захтеви домаћинства. Прикупљање, сортирање и одлагање отпада у домаћинству.	породице. У оквиру стицања знања о породици ученици уче о њеној улози у формирању културних потреба, навика и интересовања и развоју културног идентитета и припадности одређеној групи. Овакав приступ доприноси успостављању односа између појединца, породице и друштва, као и у успостављању релације „ми” и „други” што знања добијена у оквиру овог програма доводи у везу са знањима која се добијају у оквиру других предмета) Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Историја; Српски језик и књижевност; Свакодневни живот у прошлости; Тема – Култура становања Копентенција за целоживотно учење; Одговоран однос према здрављау; Еколошка компетенција; (Активност: У наставној теми <i>Култура становања</i> ученици треба да науче да постоје различите врсте стамбеног простора, о могућностима за економично и целисходно коришћење тог простора, као и о могућностима прилагођавања стамбеног простора функционалним и естетским потребама чланова породице. Треба указати

	домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора		на важност и улогу стамбеног простора у нормалном функционисању и различитим фазама развоја једне породице. Стан/домаћинство треба разматрати као сложени скуп његових функционалних целина. Ученик треба да зна који су функционални, хигијенски и естетски захтеви које стамбени простор треба да испуни) Корелација: Техника и технологија за 6. разред; Историја; Тема – Култура одевања Компетенција за целоживотно учење; Естетска компетенција; Одговоран однос према здрављу; (Активност: У оквиру наставне теме <i>Култура одевања</i> ученици треба да науче: које улоге имају одећа и обућа у животу савременог човека (физиолошка, психолошка, естетска, функционална), да одећа и обућа могу бити направљене од природних и вештачких материјала, разлике у својствима природних и вештачких материјала, да врше избор тканине према својствима тканине и намени одеће, да на основу својстава тканине бирају начине за чишћење и чување одеће и обуће, значење ознака на декларацији одевних предмета.
КУЛТУРА ОДЕВАЊА	– разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; -правилно одржава одећу, кућни текстил намештаја; • реализује активност која указује на важност рециклаже;	Улога одеће и обуће у животу човека. Природни и вештачки материјали, њихова својства и употреба у домаћинству. Одржавање одеће, кућног текстила, и декоративног плана у домаћинству. Одржавање и чишћење природних и вештачких материјала. Организација складиштења кућног текстила, обуће и одеће. Рециклажа кућног текстила и одеће.	
КУЛТУРА ПОНАШАЊА	– планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу,	Планирање и расподела буџета. План набавке и избор артикала.	

	укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;	План и припреме за путовање. Правила понашања у превозним средствима, у граду и на путовању. Савремена средства комуникације и претраживање различитих информација.	Овде би ученици могли да истражују изглед и крој неког одевног предмета (нпр. Тачке униформе, одела за матурско вече) кроз векове и да направе модну ревију) Корелација: Ликовна култура; Свакодневни живот у прошлости; Тема – Култура понашања Компетенција за целоживотно учење; Дигитална компетенција; Предузетничка компетенција; Решавање проблема;
СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА	– истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини;	Значај воде за одржавање хигијене. Средства за личну хигијену. Козметичка средства. Кућна апотека. Материјали за опремање домаћинства Одржавање домаћинства Отпадни материјали у домаћинству.	(Активност: У оквиру ове теме ученици треба да овладају вештином писања и упућивања једноставних писаних форми биографије, захтева, молби и жалби. Ово подразумева податке: коме је намењено, истицање предмета, неопходних/релевантних информација и потребне податке о подносиоцу (име и презиме, адреса, контакт телефон и други биографски подаци) Корелација: Грађанско васпитање; Информатика и рачунарство; Тема – Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства
ИСХРАНА У	– правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу	Хранљиви састојци и животне намирнице.	Компетенција за целоживотно учење;

ДОМАЋИНСТВ У	породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и	Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, градивна, заштитна и регулаторна) и саставу. Енергетска вредност намирница. Потребе за састојцима хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма. Рационална исхрана човека. Принципи рационалне исхране. Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране. Последице неправилне исхране. Припремање хране, начини обраде намирница. Хигијенски услови приликом припремања хране. Одлагање, чување и конзервисање намирница. Апарати и машине за припремање,	Одговоран однос према здрављу; Еколошка компетенција; Предузетничка компетенција (Активност: Ова тема ће омогућити ученицима да разврставају хемикалије на козметику, личну хигијену, кућну хемију, правилно употребљавају исте и укажу на важност познавања и правилног читања ознака на истим. Ученици треба да истраже и да направе план набавке кућне апотеке и апотеке за путовање. Како и чиме могу да заштите дрво, метал и зидове од атмосферског утицаја) Корелација: Техника и технологија за 7. разред; Хемија; Тема – Исхрана у домаћинству Компетенција за целоживотно учење; Одговоран однос према здрављу; Предузетничка компетенција (Активност: У оквиру ове теме планиране су вежбе које се могу изводити у групама: састављање јеловника (расподела укупних енергетских потреба по појединим оброцима у току дана (кроз симулацију ситуације одласка код нутриционисте по савет: детета спортисте, потхрањене особе, особе са вишком килограма, труднице, детета у

	равноправност у дијалогу.	чување и обраду хране и намирница Загађујуће супстанце хране и мере заштите Адитиви Органска и ГМО храна Култура исхране и понашање за трпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор. Национална кухиња и кухиње у свету.	пубертету). Ученици могу да истражују навике у исхрани код нас и у свету, као и последице тих навика. Увежбавају припрему хране у сировом стању, као што су: салате и сокови од воћа и поврћа, припремају млечне напитке, воћни јогурт, као и десерт. Корелација: Биологија; Грађанско васпитање; Свакодневни живот у прошлости; Начин коришћења ресурса школе и локалне средине у остваривању исхода: Посете локалном музеју или гостовање кустоса локалног музеја; природних извора питке воде и другим природним богатствима; Начин коришћења ИКТ у настави: Употреба ИКТ уређаја у настави (креирање дигиталних презентација на рачунару)

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Савремено домаћинство и породица	4	/	/	/	/	/	/	/	/	/	2	2	/	4
2.	Култура становања	/	5	3	/	/	/	/	/	/	/	2	6	/	8
3.	Култура одевања	/	/	/	4	2	/	/	/	/	/	2	4	/	6
4.	Култура понашања	/	/	/	/	/	4	2	/	/	/	/	6	/	6
5.	Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства	/	/	/	/	/	/	2	2	/	/	2	2	/	4
6.	Исхрана у домаћинству								2	4	2	2	6	/	8
УКУПНО:												10	26	/	36

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

НАСТАВНА ТЕМА	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ
Савремено домаћинство и породица	Домаћинство; Породица; Културно наслеђе;
Култура становања	Технички парати; Уређење домаћинства; Енергетска ефикасност; Економична потрошња воде; Уштеда енергије; Микробиолошка исправност воде; Одлагање отпада;
Култура одевања	Одећа; Обућа; Природни материјали; Вештачки материјали; Рециклажа;
Култура понашања	Буџет; Артикал;
Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства	Средства за личну хигијену; Козметичка средства; Кућна апотека;
Исхрана у домаћинству	Животне намернице; Хранљиви састојци; Енергетска вредност намерница; Конзервисање намирница; Адитиви; Органска и ГМО храна; Култура исхране;

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА**АКТИВНОСТ УЧЕНИКА**

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступци остваривања програма
Савремено домаћинство и породица	4	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); посматра и закључује;	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); подстиче и мислено активира ученике;	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода
Култура становања	8	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља; посматра и закључује; учествује у практичном	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; подстиче и мислено активира ученика; демонстрира задаје кораке у практичном раду;	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практичан рад и радионица

		раду;	прати и надгледа рад ученика	
Култура одевања	6	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); графички представља; закључује и тражи решења; извршава кораке практичног рада;	усмено излаже; објашњава; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); графички представља; задаје и показује; подстиче и усмерава; демонстрира задаје кораке практичног рада; прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад и радионица
Култура понашања	6	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) учествује у вежби на рачунару; прикупља информације и креира презентацију;	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) демонстрира и задаје вежбу; подстиче и мислено активира ученика; подстиче ученике на тражење решења	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Практични рад на рачунару

Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства	4	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) слободно се опредељује за пројекат; учествује у практичном раду тражи решења задатка;	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) предлаже избор пројекта; подстиче самоиницијат ивност и креативност; демонстрира задаје кораке практичног рада; подстиче ученика на тражење решења;	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Практични рад и радионица
Исхрана у домаћинству	8	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља; слободно се опредељује за пројекат; учествује у практичном раду; тражи решења задатка	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; предлаже избор пројекта; подстиче самоиницијат ивност и креативност; демонстрира задаје кораке практичног рада; подстиче ученика на тражење решења;	Монолошка метода Дијалогска метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад и радионица

			прати и надгледа рад ученика	

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Слободне наставне активности (СНА) се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика, продукти њиховог рада, писање есеја или резултати на тематским квизовима.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

На почетку сваког часа, наставник пружа ученицима могућност да сами себе процене у теми часа која ће се обрађивати (базирано на дотадашњим стеченим знањима у другим наставним предметима или свакодневном животном искуству). То се може реализовати тако што ће ученици проценити своје знање на стикеру, а наставник залепити те стикере на помоћној табли и сл. За ову намену наставници могу позвати ученике да подигну онолико прстију своје шаке којом оценом процењују своја предзнања (један прст одговара оцени недовољан (1), пет прстију одговара оцени одличан (5). Такође, наставник позива ученике на крају сваког часа да процене себе, у смислу, колико су напредовали у стицању знања, вештина, формирању

ставова, током часа. То би, уједно, могла бити и ученичка евалуација наставниковог рада на часу. Наставник сваку врсту оцењивања јасно и прецизно образлаже ученику, поштујући његов интегритет. У *Домаћинству* као слободној наставној активности најважније је да наставник прати напредак ученика у вештинама комуникације (вршњачкој и са одраслима), критичког мишљења, мотивисаности, предузимљивости, организацијским вештинама, културним навикама, односу према сопственом здрављу, здрављу његове околине, као и о бризи за очување животне средине, креативности и решавању проблема.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Наставни садржаји предмета *Домаћинство* у 7. разреду реализује се кроз шест наставних тема и то:

- Савремено домаћинство и породица
- Култура становања
- Култура одевања
- Култура понашања
- Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства
- Исхрана у домаћинству

За ученике са изузетним способностима направила бих посебан план у оквиру тема који би садржао реализацију пројеката:

- Избор пројекат по сопственој идеји

У наставимј темама: Култура понашања и Исхрана у домаћинству, од ових ученика би се захтевало веће ангажовање у претраживању интернета као ширем извору информација и података.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМ

Наставни садржаји предмета *Домаћинство* у 7. разреду реализује се кроз шест наставних тема и то:

- Савремено домаћинство и породица
- Култура становања
- Култура одевања
- Култура понашања

- Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства
- Исхрана у домаћинству

Препоруке за примену ИОП-а у 7. разреду обухватају:

- У наставној теми - Савремено домаћинство и породица усвајање основних појмова о културном наслеђу породице;
- У наставним темама - Култура становања, Култура одевања и Култура понашања усвајање практичних навика уређења домаћинства и околине, одржавање и чишћење одевних предмета, правилно понашање у превозним средствима.
- У наставној теми - Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства набраја и користи средства за личну хигијену
- У наставној теми - Исхрана у домаћинству стицање културе исхране и понашања за трпезом.

